

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๓๑

พร้อม

คำอธิบาย และคำถาม - คำตอบ

รวบรวมโดย

สวัสดิการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สงวนลิขสิทธิ์

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961131777

**ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี**

พ.ศ. ๒๕๓๑

พร้อม

คำอธิบาย และคำถาม – คำตอบ

รวบรวมโดย

สวัสดิการสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สงวนลิขสิทธิ์

คำนำ

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นว่า ได้มีมติคณะรัฐมนตรีและหนังสือเวียนของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้กระทรวง ทบวง กรม ถือปฏิบัติอยู่เป็นจำนวนมาก จึงได้รวบรวมประมวลเข้าด้วยกันเพื่อความสะดวกในการอ้างอิง ค้นคว้า และแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวให้เหมาะสมกับสภาวะการณ์ปัจจุบันยิ่งขึ้น และจัดทำเป็นระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑ ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ และให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๒ กับให้กระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐถือปฏิบัติตามระเบียบ ฯ

เพื่อให้การปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นไปในแนวทางเดียวกัน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงได้จัดทำคำอธิบายและคำถาม - คำตอบ เกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อเป็นแนวปฏิบัติไว้

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีหวังเป็นอย่างยิ่งว่า หนังสือระเบียบ ฯ พร้อมคำอธิบายและคำถาม - คำตอบ เล่มนี้ คงจะอำนวยความสะดวกต่อการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีของกระทรวง ทบวง กรม รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐได้เป็นอย่างดี และหากมีข้อเสนอแนะหรือความคิดเห็นประการใด สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรียินดีที่จะนำมาปรับปรุงแก้ไขต่อไป

(นายอนันต์ อนันตกุล)
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

สารบัญ

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๓๑

* * * * *

	หน้า
หมวด ๑ เรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี	๒
หมวด ๒ การส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี	๓
ส่วนที่ ๑ การเสนอเรื่องทั่วไป	๓
ส่วนที่ ๒ การเสนอร่างกฎหมาย	๗
หมวด ๓ ระยะเวลา	๑๐
หมวด ๔ ขั้นตอนการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี	๑๑

แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑

ส่วนที่ ๑ ขอบเขตการใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑	๒๒
๑. การบังคับใช้ระเบียบ ฯ	๒๒
๒. ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี	๒๓
๒.๑ กระทรวง ทบวง กรม	๒๓

	หน้า
๒.๒ รัฐวิสาหกิจ	๒๓
๒.๓ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ	๒๓
ส่วนที่ ๒ ประเภทของเรื่องที่น่าเสนอต่อคณะรัฐมนตรี	๒๔
ส่วนที่ ๓ วิธีการส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี	๒๘
๑. การส่งเรื่อง	๒๘
๒. การลงนามในหนังสือ	๒๘
๒.๑ การลงนามในหนังสือนำส่งเรื่อง	๒๘
๒.๒ การลงนามในหนังสือพิจารณาให้ ความเห็น	๒๙
๓. สาระสำคัญของหนังสือนำส่งเรื่อง	๓๐
๓.๑ เรื่องเดิม	๓๐
๓.๒ เรื่องที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของ คณะรัฐมนตรี	๓๑
๓.๓ การวิเคราะห์ผลกระทบของการลงมติ คณะรัฐมนตรี	๓๓
๔. เอกสารประกอบการพิจารณา	๓๕
๔.๑ ประเภทของเอกสาร	๓๖
๔.๒ เอกสารประกอบการพิจารณาที่เป็นภาษา ต่างประเทศ	๓๖
๔.๓ การรับรองสำเนาเอกสาร	๓๖
๔.๔. จำนวนเอกสาร	๓๖
ส่วนที่ ๔ การเสนอร่างกฎหมาย	๓๙
๑. กรณีร่างกฎหมายใหม่	๓๙
๑.๑ สาระสำคัญที่ต้องวิเคราะห์	๓๙

หน้า

๑.๒	ร่างกฎหมายใหม่	๔๑
๑.๓	กรณีเสนอขอแก้ไขกฎหมายที่ใช้บังคับ อยู่ในปัจจุบัน	๔๑
๑.๔	กรณีเสนอร่างกฎหมายที่ปรับปรุงอัตรา ค่าธรรมเนียมภาษีอากรต่าง ๆ	๔๒
๒.	จำนวนร่างกฎหมายและเอกสารอื่น ๆ	๔๒
๓.	กรณีส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาตรวจพิจารณา	๔๒
๔.	การส่งร่างกฎหมาย	๔๔
ส่วนที่ ๕	ระยะเวลาการส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี	๔๗
ส่วนที่ ๖	ขั้นตอนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี	๕๐
๑.	การตรวจสอบเรื่อง	๕๐
๒.	การขอความเห็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	๕๒
๓.	การบันทึกเสนอนายกรัฐมนตรี/รองนายกรัฐมนตรี	๕๒
๔.	การจัดระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี	๕๓
๕.	การแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรี	๕๔
๖.	การจัดทำรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี	๕๔
ภาคผนวก		
ก.	แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี	๕๖
	- ประเภทเรื่องและส่วนราชการที่ควรขอความเห็น	๕๕
	- แก้วโครงหนังสือนำเสนอเรื่อง	๖๑
	- ข้อสังเกตเกี่ยวกับเอกสาร เวลา และการประสานงาน	๖๓
	- ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเสนอความเห็น	๖๔

- ปัญหาการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีที่พบเสมอ และแนวทางแก้ไข	๖๕
- แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอเรื่องทั่วไปพร้อมความ เห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	๖๗
- แนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย	๕๘
ข. คำถาม-คำตอบ	๑๐๑
ค. ตัวอย่างหนังสือนำส่งเรื่อง	๑๑๗
- ตัวอย่างหนังสือนำส่งเรื่อง ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑	๑๑๕
- ตัวอย่างหนังสือนำส่งเรื่องเกี่ยวกับการ เสนอร่างกฎหมาย	๑๓๐

สารบัญญภาพ

ภาพที่	หน้า	
๑	โครงสร้างของระเบียบฯ	๒๑
๒	เรื่องที่ต้องเสนอกณะรัฐมนตรี	๒๕
๓	ระยะเวลา	๔๘
๔	ขั้นตอนการนำเรื่องเสนอกณะรัฐมนตรี	๕๑
๕	บทบาทหน้าที่ของส่วนราชการในการเสนอเรื่องทั่วไป	๕๖
๖	ผังการปฏิบัติในการจัดทำเรื่องเสนอกณะรัฐมนตรี ของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง	๕๗
๗	ผังการปฏิบัติในการจัดทำเรื่องเสนอกณะรัฐมนตรี และขอความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๕๘
๘	ขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายต่อกณะรัฐมนตรี (ขั้นตอนเสนอกณะรัฐมนตรีรับหลักการ)	๕๕
๙	ขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายต่อกณะรัฐมนตรี (ขั้นตอน ภายหลังคณะรัฐมนตรีรับหลักการ)	๑๐๐

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑

THAI NATIONAL ASSEMBLY LIBRARY

3961131777

แนวทางปฏิบัติตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑

ภาคผนวก ก.
แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

ภาคผนวก ข.
คำถาม - คำตอบ

ภาคผนวก ก.
ตัวอย่างหนังสือนำส่งเรื่อง

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

พ.ศ. ๒๕๓๑

* * * * *

เพื่อให้การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเป็นไปด้วยความเรียบร้อย รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น คณะรัฐมนตรีจึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๑ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ บรรดาระเบียบ ข้อบังคับ มติของคณะรัฐมนตรี และคำสั่งอื่นใด ในส่วนที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบนี้ หรือซึ่งขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ให้ใช้ระเบียบนี้แทน

ข้อ ๔ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ

ข้อ ๕ ในระเบียบนี้

“รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีว่าการทบวง และหมายความรวมถึงนายกรัฐมนตรี ในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสำนักนายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรีหรือ รัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวงด้วย

“ส่วนราชการ” หมายความว่า กระทรวง ทบวง กรม และให้หมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ และ คณะกรรมการต่าง ๆ

“ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง” หมายความว่า ส่วนราชการ ที่ส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

“กฎกระทรวง” หมายความว่า กฎสำนักนายก-รัฐมนตรี กฎทบวง กฎ ก.พ. และ กฎ ก.ค.

ข้อ ๖ ให้นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และให้ มีอำนาจตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบนี้

หมวด ๑

เรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๗ เรื่องที่ให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรี มีดังนี้

(๑) เรื่องที่กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี หรือกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี

(๒) ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราช กฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง

(๓) ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศที่ใช้ บังคับต่อส่วนราชการเป็นส่วนรวม

(๔) เรื่องที่ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี หรือขอปฏิบัติ เป็นกรณีพิเศษนอกเหนือมติคณะรัฐมนตรี หรือระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศตาม (๑) หรือระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศที่ใช้บังคับ ต่อส่วนราชการเป็นส่วนรวมตาม (๓)

(๕) ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่มีลักษณะเป็นระเบียบปฏิบัติราชการทั่วไปหรือจะมีผลเป็นแนวบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการ

(๖) โครงการ แผนงาน หรือกิจการ ที่มีผลกระทบต่อนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน

(๗) เรื่องที่เสนอรัฐสภา

(๘) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

(๙) เรื่องที่กระทบต่องบประมาณแผ่นดิน นอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติไว้แล้วตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ

(๑๐) เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอกณะรัฐมนตรี

(๑๑) เรื่องที่นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีซึ่งได้รับมอบหมายให้สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี เห็นสมควรนำเสนอกณะรัฐมนตรี

ข้อ ๘ เรื่องที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งไปเพื่อเสนอกณะรัฐมนตรี หากเกี่ยวข้องกับส่วนราชการอื่น จะต้องได้มีการพิจารณาร่วมกัน หรือมีความเห็นจากส่วนราชการนั้นด้วย เว้นแต่มีเหตุจำเป็นหรือเร่งด่วนตามที่นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับมอบหมายให้สั่งและปฏิบัติราชการแทนได้มีคำสั่งให้เสนอกณะรัฐมนตรี

หมวด ๒

การส่งเรื่องไปเพื่อเสนอกณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๑

การเสนอเรื่องทั่วไป

ข้อ ๕ การส่งเรื่องไปเพื่อเสนอกณะรัฐมนตรี ให้ส่งไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ข้อ ๑๐ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้ลงนามในหนังสือนำส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี เว้นแต่รัฐมนตรีเจ้าสังกัดไม่อยู่หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และมอบหมายให้ผู้อื่นผู้ใดลงนามแทน หรือเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรีให้รายงานเรื่องใดๆ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีทราบตามกำหนดระยะเวลาเป็นประจำ และไม่ใช่เรื่องสำคัญ

ให้หัวหน้าส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือ ทบวง และหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามในหนังสือนำส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีได้ เมื่อได้นำเสนอผู้บังคับบัญชาหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัด แล้วแต่กรณี พิจารณา และมีคำสั่งให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว

ให้หัวหน้าส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือ ทบวง และหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามในหนังสือเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง

ข้อ ๑๑ หนังสือนำส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง สรุปให้สั้น กระชับ ชัดเจน ให้มีสาระครบถ้วน ตามกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) เรื่องเดิม ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

(ก) ความเป็นมา

(ข) มติคณะรัฐมนตรี หรือคำสั่งอื่นใดที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ หรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) ให้อ้างและสรุปไว้ด้วย

(ค) ผลแห่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นแล้ว (ถ้ามี)

(ง) ความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

(๒) เรื่องที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี
ต้องมีรายละเอียด ดังนี้

(ก) ประเด็นสำคัญของปัญหาที่ต้องการให้คณะ-
รัฐมนตรีพิจารณา ถ้ามีหลายประเด็นให้แยกเป็นข้อ ๆ

(ข) วัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(ค) ความเร่งด่วนของเรื่อง โดยระบุวันสุดท้ายที่
จะต้องดำเนินการเรื่องนั้นไว้ด้วย

(ง) ข้อเท็จจริง ข้อมูล รายละเอียด เหตุการณ์
ปัญหา อุปสรรค แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนที่จะต้องดำเนิน
การเพื่อประกอบการพิจารณา

(จ) กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือ
คำสั่งที่เกี่ยวข้อง ให้คัด หรือส่งไปพร้อมด้วย กรณีมีการแก้ไขหลายครั้ง
ให้ระบุการแก้ไขครั้งสุดท้ายไว้ด้วย

(ฉ) ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง หาก
ความเห็นมีหลายข้อ หรือมีจากหลายส่วนราชการ ให้แยกสรุปเป็น
ข้อ ๆ ให้ชัดเจน

(ช) สรุปข้อเสนอมจากทุกส่วนราชการดังกล่าวใน
แต่ละประเด็น พร้อมทางเลือกที่คณะรัฐมนตรีจะลงมติได้ในแต่ละ
ประเด็นโดยให้จัดตามลำดับก่อนหลังที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องคาดว่า
จะเป็นผลดีที่สุด

กรณีจะขอให้ส่วนราชการดำเนินการอย่างไร ให้เสนอให้
ชัดเจน

กรณีคำขอเป็นการทบทวนมติคณะรัฐมนตรี ให้ระบุว่า
จะหยักเลิก แก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเรื่องใด เป็นอย่างไร

(๓) วิเคราะห์ผลกระทบของการลงมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้น ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์เสนอ ดังนี้

(ก) ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล

(ข) ผลกระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ

(ค) ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวม หรือเฉพาะท้องถิ่น

(ง) ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณโดยระบุจำนวนงบประมาณ การผูกพันงบประมาณให้ละเอียด

(จ) ผลกระทบทางสังคมและการเมืองต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับทุกกลุ่ม

(ฉ) ผลกระทบทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะเหตุผลในการเลือกเทคโนโลยีดังกล่าว ตลอดจนความเป็นไปได้ในการให้มีการโอนเทคโนโลยีดังกล่าวมาสู่คนไทย

ในการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าวทุกข้อให้ระบุทั้งข้อดีข้อเสีย และทางเลือก หากไม่มีผลกระทบในข้อใด หรือทุกข้อ ให้ระบุยืนยันการไม่มีผลกระทบนั้นไว้ด้วย

ทั้งนี้ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาสรุพหนังสือนำส่งเรื่องตามแบบบัญชีหมายเลข ๑-๓ ทำระเบียบนี้ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเท่าที่พึงกระทำได้

ข้อ ๑๒ กรณีจำเป็นต้องมีเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณา และหรือกรณีที่มีรายละเอียดและคำชี้แจงเพิ่มเติมนอกจากที่กล่าวสรุปไว้ในหนังสือนำส่งเรื่อง ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำเป็นเอกสารประกอบการพิจารณา โดยแบ่งออกเป็น ๓ ประเภท คือ

(๑) ความเห็น หรือเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็นตามที่กล่าวอ้างไว้ในหนังสือนำเสนอเรื่อง

(๒) เอกสารข้อมูลประกอบ เช่น เอกสารวิเคราะห์หรือสรุปย่อความเป็นมา ปัญหา มาตรการแก้ไขปัญหา ผลดีและผลเสียที่เกิดขึ้น โดยอาจแสดงในรูปแบบบัญชีหรือรายงาน

(๓) เอกสารข้อมูลประกอบอย่างกว้าง เช่น แผนปฏิบัติการของส่วนราชการ เอกสารผลการสัมมนา ฯลฯ

ในกรณีที่เอกสารประกอบการพิจารณามีหลายฉบับจนไม่สามารถจะกรอกรายละเอียดในช่องสิ่งที่ส่งมาด้วยได้ ก็ให้จัดทำบัญชีเอกสารแสดงรายการเอกสารที่สามารถตรวจสอบได้ส่งไปด้วย

ข้อ ๑๓ เอกสารประกอบการพิจารณาที่เป็นภาษาต่างประเทศ หากมีความจำเป็นที่คณะรัฐมนตรีจะต้องพิจารณาข้อความเพื่อประกอบการวินิจฉัย ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องแปลเป็นภาษาไทยส่งไปด้วย

ข้อ ๑๔ สำเนาเอกสารประกอบที่ส่งไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี ต้องมีการรับรองสำเนาโดยเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้างานหรือตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไปที่ได้รับผิดชอบโดยตรง

ข้อ ๑๕ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดส่งเอกสารเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตามจำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

ส่วนที่ ๒

การเสนอร่างกฎหมาย

ข้อ ๑๖ ภายใต้บังคับส่วนที่ ๑ ว่าด้วยการเสนอเรื่องทั่วไป การเสนอร่างกฎหมายเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องดำเนินการ ดังนี้

(๑) ทำบันทึกวิเคราะห์สรุปในการเสนอร่างกฎหมายนั้น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

(ก) ความจำเป็นที่จะออกกฎหมาย พร้อมเหตุผล

(ข) เหตุผลที่จำเป็นต้องเสนอร่างกฎหมายในเวลาดังกล่าว และให้ระบุด้วยว่า ถ้าเสนอล่าช้าจะมีผลดีผลเสียอย่างไร

(ค) ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น โดยให้ระบุด้วยว่าจะกระทบในทางแก้ไข เปลี่ยนแปลง ขัดแย้ง หรือซ้ำซ้อน หรือไม่ พร้อมเหตุผล และหากไม่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ก็ให้ระบุยืนยันไว้ด้วย

(ง) ความเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายโดยส่วนราชการต่าง ๆ ที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายอื่น โดยให้ระบุว่ามีการหารือส่วนราชการต่าง ๆ นั้นแล้ว หรือไม่ และการใช้กฎหมายที่เสนอมานี้จะส่งเสริม ขัดแย้ง หรือซ้ำซ้อนกับการใช้กฎหมายของส่วนราชการอื่น หรือไม่ พร้อมเหตุผล และหากไม่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายโดยส่วนราชการอื่น ก็ให้ระบุยืนยันไว้ด้วย

(จ) การขอข้อมูล หรือความเห็นจากส่วนราชการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง หากไม่มีการขอข้อมูลหรือความเห็น ก็ให้ระบุเหตุผลไว้ด้วย

(ฉ) ประโยชน์ของกฎหมายนี้ในการลดขั้นตอนหรือประหยัดเวลาทั้งของส่วนราชการและบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมาย รวมทั้งประโยชน์อื่นต่อประชาชน

(ช) สิทธิ และหน้าที่ของบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายโดยย่อ

(ญ) มาตรการควบคุมการใช้ดุลพินิจของพนักงาน
เจ้าหน้าที่ต่าง ๆ

(ฎ) การวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเงิน
และงบประมาณของกฎหมายฉบับนี้

(ฏ) การเตรียมการออกกฎกระทรวง ประกาศ
ระเบียบ ตามกฎหมายนี้ได้ดำเนินการไปเพียงใด มีสาระสำคัญอย่างไร

(๒) ร่างกฎหมายที่เสนอใหม่ให้สรุปสาระสำคัญเป็น
ข้อ ๆ พร้อมทั้งเหตุผลและความจำเป็นโดยให้ระบุมาตราหรือข้อ

(๓) ร่างกฎหมายที่เสนอแก้ไขกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่
ในปัจจุบัน ให้จัดทำบัญชีเปรียบเทียบบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้
บังคับอยู่ในปัจจุบันกับร่างกฎหมายที่แก้ไขใหม่ โดยระบุถึงความแตก
ต่างของสาระสำคัญ พร้อมทั้งเหตุผลที่ขอแก้ไข โดยสรุปตามแบบบัญชี
หมายเลข ๔ ท้ายระเบียบนี้

(๔) ร่างกฎหมายที่เสนอปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียม
ภาษีอากรต่าง ๆ ให้เทียบอัตราที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกับอัตราใหม่ด้วย

ทั้งนี้ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดส่งร่างกฎหมาย
บันทึกหลักการและเหตุผล คำชี้แจง แผนที่ แผนผังหรือเอกสารแนบ
ท้าย (ถ้ามี) ตลอดจนเอกสารประกอบการพิจารณาให้สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรีตามจำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๗ ร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้
ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำราย
ละเอียดชี้แจงข้อสาระสำคัญแห่งร่างกฎหมายนั้น โดยให้สรุปสาระสำคัญ
เป็นข้อ ๆ ระบุมาตราหรือข้อ พร้อมทั้งเหตุผลและความจำเป็น ตลอดจน

ข้อสังเกตเกี่ยวกับผลดีผลเสีย (ถ้ามี) ในการจะต้องมีหรือแก้ไขเพิ่มเติม กฎหมายนั้น ๆ ด้วย

ในกรณีร่างกฎหมายที่แก้ไขเพิ่มเติม ให้จัดทำบัญชีเปรียบเทียบบทบัญญัติของกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันและร่างกฎหมายที่แก้ไขใหม่ พร้อมทั้งเหตุผลโดยสรุป

ทั้งนี้ ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดส่งร่างกฎหมายที่ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว พร้อมทั้งเอกสารประกอบการพิจารณาตามวรรคหนึ่ง และหรือวรรคสองตามจำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

ข้อ ๑๘ ในกรณีร่างกฎหมายกำหนดให้ต้องมีแผนผังหรือเอกสารแนบท้าย หรือร่างพระราชบัญญัติที่เกี่ยวกับการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ แม้ไม่มีบทบัญญัติให้มีแผนผังหรือแผนผังแนบท้ายให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดส่งเอกสารดังกล่าวที่ผ่านการพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ตามจำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด

หมวด ๓

ระยะเวลา

ข้อ ๑๙ การส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีนั้น ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในเวลาอันสมควร

สำหรับเรื่องที่มีกำหนดระยะเวลาแน่นอน ให้ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

กรณีเรื่องเร่งด่วน หรือมีความจำเป็น ให้ส่งไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๒ วัน

ทำการ เว้นแต่กรณีที่นายกรัฐมนตรีได้สั่งการเป็นกรณีพิเศษ

ข้อ ๒๐ การส่งร่างกฎหมายให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน

ร่างพระราชกฤษฎีกาหรือร่างกฎกระทรวงที่ทราบกำหนดวันที่ใช้บังคับแน่นอนแล้ว ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องส่งไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนกำหนดวันที่ใช้บังคับ ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน

ในกรณีที่ได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหรือแนวทางที่จะเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไปแล้ว และไม่สามารถตกลงเรื่องค่าทดแทนได้ ให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบตามพระราชกฤษฎีกาเสนอร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไปเพื่อดำเนินการโดยด่วนภายในระยะเวลาหนึ่งของกำหนดเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหรือแนวทางที่จะเวนคืนนั้น

ข้อ ๒๑ เมื่อส่วนราชการใดได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ และพระราชบัญญัตินั้นได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎร หรือเชื่อว่าจะผ่านสภาผู้แทนราษฎรไปได้ ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดผู้มีหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินั้น เตรียมการล่วงหน้าไว้ เช่น จะต้องตราพระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศใด ก็ให้ดำเนินการเป็นไปตามนั้นโดยด่วน เพื่อจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา พร้อมกับพระราชบัญญัตินั้น หรือในสัปดาห์ถัดไป

หมวด ๔

ขั้นตอนการนำเรื่องเสนอกองรัฐมนตรี

ข้อ ๒๒ เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเรื่องในส่วน

ราชการขอให้นำเสนอคณะกรรมการแล้ว ให้ตรวจสอบความถูกต้องเพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหมวด ๑ หมวด ๒ และหมวด ๓ กรณีที่ไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ ให้แจ้งส่วนราชการเจ้าของเรื่องเพื่อแก้ไขให้ถูกต้อง เว้นแต่กรณีที่ไม้อาจจะดำเนินการนำเรื่องเสนอคณะกรรมการได้ให้ส่งเรื่องคืนส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

ข้อ ๒๓ กรณีที่สำนักเลขาธิการคณะกรรมการพิจารณาเห็นว่า ข้อมูลที่เสนอมายังมีข้อเท็จจริงและรายละเอียดไม่เพียงพอ อาจแจ้งให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งข้อมูลเพิ่มเติมและหรือให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเสนอความเห็นเพิ่มเติมตามที่เห็นสมควรก็ได้

ในกรณีที่จำเป็นให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการพิจารณาเชิญบุคคลดังต่อไปนี้ ไปชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือให้ความความคิดเห็น

- (๑) ผู้แทนส่วนราชการซึ่งเป็นเจ้าของเรื่อง และหรือ
- (๒) ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่พิจารณา

หากเรื่องที่พิจารณาเป็นเรื่องเกี่ยวกับสิทธิของเอกชน และสำนักเลขาธิการคณะกรรมการเห็นว่า การฟังความคิดเห็นของเอกชนจะเป็นประโยชน์ จะเชิญผู้แทนของสถาบันฝ่ายเอกชนหรือบุคคลใด บุคคลหนึ่งที่เห็นสมควรเข้าร่วมชี้แจงให้ข้อคิดเห็นหรือแสดงความคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาด้วยก็ได้

ข้อ ๒๔ เมื่อสำนักเลขาธิการคณะกรรมการได้รับเรื่องที่มีรายละเอียด ความเห็นและเอกสารต่าง ๆ พร้อมจะนำเสนอคณะกรรมการแล้ว ให้รีบดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ เพื่อบันทึกเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับมอบหมายให้สั่งและปฏิบัติราชการแทน

นายกรัฐมนตรีพิจารณา มีคำสั่งต่อไป

เรื่องใดที่นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีตามวรรคหนึ่ง ได้มีคำสั่งให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องดังกล่าวจัดเข้าระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี เว้นแต่กรณีที่นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ก็ให้ดำเนินการตามคำสั่ง และแจ้งให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องทราบโดยเร็วที่สุด

ข้อ ๒๕ ในการจัดระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี ให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้รับผิดชอบในการบรรจุเรื่องเข้าระเบียบวาระตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับมอบหมายให้ส่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี รับผิดชอบการจัดทำระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี เพื่อจัดส่งให้แก่คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมล่วงหน้า ไม่น้อยกว่า ๔ วัน ก่อนที่จะมีการประชุมคณะรัฐมนตรี เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นและเร่งด่วน ซึ่งนายกรัฐมนตรีได้สั่งการเป็นพิเศษ

ข้อ ๒๖ เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณา มีมติประการใดแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ดำเนินการยืนยันและหรือแจ้งมติคณะรัฐมนตรีไปให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบ หรือดำเนินการต่อไปโดยด่วน

ข้อ ๒๗ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดทำรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีทุกครั้งที่มีการประชุม และให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบก่อนหรือในการประชุมคณะรัฐมนตรีคราวถัดไป กรณีที่ประชุม

คณะรัฐมนตรีมีข้อทักท้วงหรือแก้ไขประการใด ให้สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรีรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว

ประกาศ ณ วันที่ ๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๑
พลตรี ชาติชาย ชุณหะวัณ
นายกรัฐมนตรี

เรื่อง.....	หน้างาน.....	หน้า.....	ง.
ก. ความเป็นมา	ข. มติคณะรัฐมนตรี คำสั่ง เรื่องที่เกี่ยวข้อง	ค. ผลการดำเนินการ ที่เกิดขึ้นแล้ว	จ. ความจำเป็น

เรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

บัญชีหมายเลข ๒ - ๑

เรื่อง..... หน่วยงาน.....	หน้า.....				
ก.	ข.	ค.	ง.		
ประเด็นสำคัญของปัญหา	วัตถุประสงค์ของการแก้ปัญหา		ความเร่งด่วน		ข้อเท็จจริง ข้อมูล รายละเอียด เหตุการณ์ ปัญหา อุปสรรค แนวโน้ม ความเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนการดำเนินงาน

หน่วยงาน..... หน้า.....

<p>จ. กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ หรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ค. ความเห็นของส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้อง</p>	<p>ช. สรุป</p>
---	---	----------------

ผลกระทบของการลงมติของคณะรัฐมนตรี

บัญชีหมายเลข ๓ - ๑

เรื่อง.....
 หน่วยงาน..... หน้า.....

ก. ผลกระทบต่อนโยบายของ รัฐบาล	ข. ผลกระทบต่อความรับผิดชอบ ร่วมกันของคณะรัฐมนตรี ต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ	ค. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ

หน่วยงาน..... หน้า.....

<p>๑. ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ</p>	<p>๒. ผลกระทบทางสังคมและการเมือง ต่อบุคคลกลุ่มต่างๆ</p>	<p>๓. ผลกระทบทางเทคโนโลยี</p>
--	---	-------------------------------

แบบบัญชีเปรียบเทียบกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันกับร่างกฎหมายที่เสนอใหม่

บทบัญญัติของกฎหมาย ที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน	ร่างกฎหมายที่ขอแก้ไข ใหม่	ความแตกต่างของ สาระสำคัญของแก้ไข	เหตุผลในการขอแก้ไข

ภาพที่ ๑ โครงสร้างของระเบียบ ฯ

ส่วนที่ ๑

ขอบเขตการใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี
ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑

---

๑. การบังคับใช้ระเบียบ ๑ (ข้อ ๒ และข้อ ๔)

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑ กำหนดให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๓๒ เป็นต้นไป และให้ใช้บังคับแก่ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน หรือองค์การของรัฐ

๑.๑ ส่วนราชการ หมายถึง กระทรวง ทบวง กรม และให้หมายความรวมถึงรัฐวิสาหกิจ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ และคณะกรรมการต่าง ๆ

๑.๒ รัฐวิสาหกิจ หมายถึง หน่วยงานที่ประกอบธุรกิจ หรือวิสาหกิจใดที่ใช้ทุนของรัฐบาลทั้งสิ้น หรือที่รัฐบาลร่วมทุนอยู่ด้วยเกินกว่าร้อยละ ๕๐ ไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม

๑.๓ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ หมายถึงองค์การที่ตั้งขึ้นโดยพระราชกฤษฎีกาออกตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งองค์การของรัฐบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และให้หมายความรวมถึงองค์การที่ตั้งขึ้นโดยพระราชบัญญัติด้วย

๑.๔ คณะกรรมการ หมายถึง คณะกรรมการซึ่งแต่งตั้งขึ้นโดยบทบัญญัติของกฎหมายหรือระเบียบ ๑ คณะกรรมการซึ่งนายกรัฐมนตรีแต่งตั้ง (ตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ข้อ ๕ (๖)) หรือคณะกรรมการซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง

๒. ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหรือทราบ ระเบียบ ฯ ได้กำหนดหน่วยงานที่จะเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ไว้ดังนี้

๒.๑ กระทรวง ทบวง ได้แก่ หน่วยงานราชการต่างๆ ในระดับกระทรวง หรือทบวง (ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง)

๒.๒ ส่วนราชการระดับกรม

๒.๒.๑ ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวงใด ได้แก่ ราชบัณฑิตยสถาน สำนักพระราชวัง สำนักราชเลขาธิการ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานเลขาธิการรัฐสภา

๒.๒.๒ ส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีและหัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี ได้แก่ สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักงบประมาณ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงาน ก.พ. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

๒.๓ รัฐวิสาหกิจ สามารถเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีได้ภายใต้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ฯลฯ โดยเสนอเรื่องผ่านกระทรวงเจ้าสังกัด เป็นผู้พิจารณาและลงนามในหนังสือนำเสนอเรื่อง

๒.๔ หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ สามารถเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีได้ โดยมีวิธีปฏิบัติเช่นเดียวกับการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีของรัฐวิสาหกิจ

ส่วนที่ ๒

ประเภทของเรื่องที่น่าเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๗ ได้กำหนดประเภทของเรื่องในส่วนราชการ (ตามความหมายของระเบียบ ฯ) จะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีไว้ ๑๑ ประเภท ดังนี้

๑. เรื่องที่ถูกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรี หรือกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี ตัวอย่าง เรื่องที่จะต้องได้รับอนุมัติหรือได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน เช่น เรื่องการขอถอนหุ้นกึ่งปีตามมาตรา ๒๓ วรรค ๒ แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๐๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๑๑ กำหนดให้เป็นอำนาจของคณะรัฐมนตรีที่จะพิจารณาอนุมัติ

* เดิมมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๒ (ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ น.ว.๒๑/๒๕๐๒ ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๐๒) ได้กำหนดประเภทของเรื่องที่จะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีไว้ รวม ๑๕ ประเภท แต่ในระเบียบ ฯ นี้กำหนดไว้เพียง ๑๑ ประเภท โดยตัดเรื่องตามมติคณะรัฐมนตรีเดิมออก ๕ ข้อ เนื่องจากได้มีการนำไปกำหนดไว้แล้วในกฎหมาย หรือระเบียบ และในปัจจุบันบางกรณีก็ต้องนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี คือ การขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์และการขอพระราชทานยศ นอกจากนี้ ได้เพิ่มเติมกรณีที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีไว้ด้วย รวมทั้งได้ปรับปรุงถ้อยคำตามมติคณะรัฐมนตรีเดิมในบางข้อ เพื่อให้เหมาะสมกับภาวะการณ์ปัจจุบัน และสอดคล้องกับความเป็นจริง

ภาพที่ ๒ เรื่องที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

๒. ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง สำหรับร่างพระราชบัญญัติมี ๒ ประเภท คือ ร่างพระราชบัญญัติที่คณะรัฐมนตรีเป็นผู้เสนอ กับร่างพระราชบัญญัติที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้เสนอ และคณะรัฐมนตรีขอรับมาพิจารณาก่อนรับหลักการด้วย

๓. ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศ ที่ให้ใช้บังคับต่อส่วนราชการเป็นส่วนรวม กล่าวคือ ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศ นั้นได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติราชการเพื่อใช้บังคับแก่ส่วนราชการเป็นการทั่วไป ตัวอย่าง เช่น ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการพัสดุฯ ระเบียบการก่อนนี้ของประเทศ เป็นต้น

๔. เรื่องที่ขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี หรือขอปฏิบัติเป็นกรณีพิเศษนอกเหนือระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรี ข้อบังคับ หรือประกาศตามข้อ ๑๑(๑) หรือข้อ ๑๑(๓) ของระเบียบฯ กล่าวคือ เป็นกรณีที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติหรือกำหนดระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศใช้บังคับแล้ว ส่วนราชการหรือหน่วยงานบางแห่งไม่อาจปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี ระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศได้ โดยอาจจะมีความจำเป็นหรือมีเหตุผลพิเศษบางประการก็จะต้องนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรี หรือระเบียบ ข้อบังคับ หรือประกาศนั้น หรือขอยกเว้นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย

๕. ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่มีลักษณะเป็นระเบียบปฏิบัติราชการทั่วไป หรือจะมีผลเป็นแนวบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการ ซึ่งกรณีนี้ได้มีมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๒๓* อนุมัติเป็นหลักการไว้ว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการกฤษฎีกาได้วินิจฉัยให้ความเห็นใน

* ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ สร ๐๒๐๓/๓๒๓๓๐ ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๒๓

เรื่องใดที่มีลักษณะเป็นระเบียบปฏิบัติราชการทั่วไป หรือจะมีผลเป็นแนวบรรทัดฐานในการปฏิบัติราชการ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาอาจขอให้เลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาวินิจฉัยสั่งการเป็นมติเพื่อถือเป็นแนวปฏิบัติราชการต่อไปได้”

๖. โครงการ แผนงาน หรือกิจการ ที่มีผลกระทบนโยบายการบริหารราชการแผ่นดิน เช่น แผนปฏิบัติการของกระทรวงระยะ ๔ ปี โครงการจัดหาปุ๋ยเคมีของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ นโยบายของรัฐเกี่ยวกับรัฐวิสาหกิจ ฯลฯ

๗. เรื่องที่เสนอรัฐสภา การเสนอร่างพระราชบัญญัติ คำตอบกระทู้หรือญัตติ ไปเพื่อรัฐสภาพิจารณาดำเนินการ หรือการเสนอเรื่องที่ถูกหมายระบุไว้ว่าต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีก่อน

๘. เรื่องที่เกี่ยวข้องความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ เช่น การทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศ การแต่งตั้ง ย้าย ถอดถอน ทูต กงสุล การเข้าเป็นสมาชิกขององค์การหรือสถาบันระหว่างประเทศ ฯลฯ

๙. เรื่องที่กระทบต่องบประมาณแผ่นดิน นอกเหนือจากที่ได้รับอนุมัติไว้แล้ว ตามกฎหมายว่าด้วยงบประมาณ เช่น การก่องหน้ผูกพันงบประมาณข้ามปีงบประมาณ หรือใช้งบกลาง จะต้องขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรีเป็นกรณีพิเศษ

๑๐. เรื่องที่คณะรัฐมนตรีมีมติให้เสนอคณะรัฐมนตรี เป็นกรณีที่ได้มีมติคณะรัฐมนตรีกำหนดเอาไว้ว่า เรื่องทำนองนั้นให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาหรือเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติไว้เป็นกรณีพิเศษให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

๑๑. เรื่องที่นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งได้รับมอบหมายให้สั่งและปฏิบัติราชการแทน เห็นสมควรให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีเป็นกรณีที่นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีได้สั่งการเป็นพิเศษ หรือเป็นการเฉพาะ

ส่วนที่ ๓

วิธีการส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

๑. การส่งเรื่อง (ข้อ ๘)

ตามระเบียบฯ ข้อ ๘ กำหนดให้ส่งเรื่องเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความรวดเร็วในการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งเรื่องซึ่งมีสาระสำคัญตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ พร้อมทั้งเอกสารที่เกี่ยวข้องตามระเบียบฯ ข้อ ๑๒ และข้อ ๑๓ (ถ้ามี) ไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง

๒. การลงนามในหนังสือ (ข้อ ๑๐)

๒.๑ การลงนามในหนังสือนำส่งเรื่อง

๒.๑.๑ กรณีระดับกระทรวง หรือทบวง ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้ลงนามในหนังสือนำส่งเรื่อง

ตามระเบียบฯ ข้อ ๕ รัฐมนตรีเจ้าสังกัด หมายความว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวง รัฐมนตรีว่าการทบวง นายกรัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีในฐานะเป็นผู้บังคับบัญชาส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรมและไม่สังกัดกระทรวงหรือทบวง

รัฐมนตรีเจ้าสังกัดเท่านั้นที่จะเป็นผู้ลงนามในหนังสือนำส่งเรื่อง เว้นแต่กรณีรัฐมนตรีเจ้าสังกัดไม่อยู่ หรือไม่อาจปฏิบัติราชการได้ และมอบหมายให้ผู้อื่นผู้ใดเป็นผู้ลงนามแทน (ข้อ ๑๐ วรรคหนึ่ง)

๒.๑.๒ กรณีส่วนราชการระดับกรมที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง (๕ หน่วยงานตามที่ได้กล่าวไว้แล้ว) ให้หัวหน้าส่วนราชการดังกล่าวนำเรื่องเสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณา และเมื่อรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาและมีคำสั่งแล้วจึงส่งเรื่องไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อดำเนินการต่อไป (ข้อ ๑๐ วรรคสอง)

๒.๑.๓ กรณีส่วนราชการระดับกรมสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

รัฐมนตรี คือ

(๑) ส่วนราชการที่อยู่ในสังกัดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ให้นำเสนอรัฐมนตรีเจ้าสังกัด (รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี) ที่รับผิดชอบและควบคุมการปฏิบัติราชการของส่วนราชการนั้น ๆ พิจารณาและมีคำสั่ง เมื่อมีคำสั่งให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นผู้ลงนามในหนังสือนำเสนอเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

(๒) ส่วนราชการที่หัวหน้าส่วนราชการขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานประมง สำนักงาน ก.พ. ฯลฯ ให้นำเสนอนายกรัฐมนตรี รองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายให้เป็นรัฐมนตรีเจ้าสังกัดของส่วนราชการนั้นพิจารณาและมีคำสั่ง เมื่อมีคำสั่งให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีแล้ว เลขาธิการนายกรัฐมนตรีหรือหัวหน้าส่วนราชการนั้น ๆ เป็นผู้ลงนามในหนังสือส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

๒.๒ การลงนามในหนังสือพิจารณาให้ความเห็น

กรณีส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งเรื่องมาเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นว่า ควรจะได้มีการดำเนินการตามความเห็นเพิ่มเติมจากส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก็จะมีหนังสือถามความเห็นไปยังส่วนราชการนั้น ๆ เพื่อพิจารณาให้ความเห็นเพิ่มเติมประกอบการนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ตามระเบียบข้อ ๑๐ วรรคสาม กำหนดให้หัวหน้าส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวง หรือทบวง และหัวหน้าส่วนราชการที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เป็นผู้ลงนามในหนังสือเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีไปยังเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดย

ตรงได้ เช่น สำนักงานประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ราชบัณฑิตยสถาน

อนึ่ง กรณีที่กระทรวง ทบวง เสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ผู้ลงนามต้องเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวง หรือทบวง หรือรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงที่ได้รับมอบหมาย หรือรัฐมนตรีผู้รักษาราชการแทน

๓. สาระสำคัญของหนังสือนำเสนอเรื่อง

โดยที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่ที่จะต้องตรวจสอบรายละเอียดของเรื่องให้ถูกต้องครบถ้วน ตลอดจนพิจารณาเสนอข้อคิดเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี ทั้งในด้านกฎหมาย ระเบียบ แบบแผน และนโยบาย ดังนั้น เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง ในการตรวจสอบวิเคราะห์ข้อมูล และเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงควรจัดทำหนังสือนำเสนอเรื่องให้สั้น กะทัดรัด ชัดเจน และมีสาระสำคัญครบถ้วน ตามกรณีดังต่อไปนี้ (ข้อ ๑๑ วรรคหนึ่ง)

๓.๑ เรื่องเดิม (ข้อ ๑๑ (๑))

๓.๑.๑ ความเป็นมา หมายถึง ที่มาและสาเหตุของเรื่อง ตั้งแต่ต้น โดยให้สรุปข้อเท็จจริงอันเป็นเหตุให้ต้องดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใด หรือต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา

๓.๑.๒ มติคณะรัฐมนตรีหรือคำสั่งอื่นใดที่เกี่ยวข้อง เรื่องที่ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี หากเรื่องใดเป็นเรื่องที่คณะรัฐมนตรีได้เคยมีมติประการใดหรือคำสั่งอื่นใดเกี่ยวข้องกับเรื่องนั้นๆ ซึ่งรวมถึง คำสั่งของนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ได้รับมอบหมายให้สั่งหรือปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี ตลอดจนคำสั่งของรัฐมนตรีเข้ากระทรวงด้วย ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องอ้างถึงเรื่องเหล่านั้นให้ชัดเจน และสรุปไว้ และหากมีคำสั่งที่เกี่ยวข้อง

ก็ให้อ่างและสรุปไว้ด้วย เพื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้ดำเนินการตรวจสอบ สรุป และนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาได้อย่างรวดเร็วและถูกต้อง

๓.๑.๓ ผลแห่งการดำเนินการที่เกิดขึ้นแล้ว (ถ้ามี) หมายความว่า สิ่งที่ส่วนราชการได้กระทำไปแล้ว ว่าได้ผลอย่างไร ก้าวหน้าไปเพียงใด

๓.๑.๔ ความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ให้ระบุว่า การดำเนินการที่ได้ดำเนินการไปแล้วมีปัญหาหรืออุปสรรคอย่างไร ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย (ถ้ามี) และให้ระบุประเด็นปัญหาความจำเป็นที่จะต้องเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยชัดเจน

๓.๒ เรื่องที่เสนอเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี (ข้อ ๑๑ (๒))

๓.๒.๑ ประเด็นสำคัญของปัญหาที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา (ข้อ ๑๑ (๒)(ก)) จะต้องมีกรจำแนก แจกแจงปัญหาให้ละเอียด โดยแยกเป็นประเด็นให้ชัดเจน ถ้ามีหลายประเด็นให้แยกเป็นข้อ ๆ

๓.๒.๒ วัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหาดังกล่าว (ข้อ ๑๑ (๒)(ข)) ให้ระบุถึงวัตถุประสงค์ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในข้อ (๑)

๓.๒.๓ ความเร่งด่วนของเรื่อง (ข้อ ๑๑ (๒)(ค)) ให้ระบุว่า มีเวลาดำเนินการในเรื่องนั้น ๆ เท่าไร และกำหนดวันอย่างช้าที่สุดที่จะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จ รวมถึงกรณีเป็นเรื่องเร่งด่วนมากก็ให้ชี้แจงว่า ส่วนราชการใช้เวลาในการดำเนินการเรื่องดังกล่าวที่ผ่านมาแล้วเป็นเวลาเท่าไร เพราะเหตุใด ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีในอันที่จะสามารถดำเนินการในเรื่องนั้นได้ทันเวลาไม่เสียหายต่อราชการ

๓.๒.๔ ข้อเท็จจริง ข้อมูล รายละเอียด เหตุการณ์ ปัญหาอุปสรรค แนวโน้มความเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนที่จะต้องดำเนินการ (ข้อ ๑๑ (๒)(ง)) เพื่อประกอบการพิจารณา ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องสรุปให้สั้น กระชับ ชัดเจน ในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการจะเสนอโดยต้องแสดงข้อมูลที่ เป็นข้อเท็จจริงที่เป็นเหตุแห่งปัญหา อุปสรรค หรือนำไปสู่แนวทางแก้ไข

ปัญหาอุปสรรคดังกล่าว รวมถึงขั้นตอนที่ต้องดำเนินการ หากข้อเท็จจริงนั้นมีรายละเอียด และข้อมูลจำนวนมาก ให้จัดทำเป็นเอกสารข้อมูลประกอบการพิจารณาส่งพร้อมกับหนังสือคำสั่ง

๓.๒.๕ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศหรือคำสั่งที่เกี่ยวข้อง (ข้อ ๑๑ (๒)(จ)) ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องคัดหรืออ้างไว้ในหนังสือคำสั่งเรื่องด้วย หากมีความยาวมาก ให้ส่งสำเนาหรือภาพถ่ายต้นฉบับ พร้อมทั้งรับรองความถูกต้องส่งไปพร้อมด้วย หากมีการแก้ไข กฎหมาย ระเบียบ ฯลฯ หลายครั้ง ให้ระบุการแก้ไขครั้งสุดท้ายด้วย ทั้งนี้ ไม่ว่าเรื่องที่เสนอกณะรัฐมนตรีนั้นจะมีปัญหาข้อกฎหมายในเรื่องนั้นหรือไม่ ก็ให้ระบุหรือสำเนาภาพถ่าย กฎหมาย ระเบียบ ฯ เกี่ยวกับเรื่องนั้นไปด้วย

๓.๒.๖ ความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ข้อ ๑๑ (๒)(จ)) หากส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้มีการพิจารณาร่วมกับส่วนราชการอื่น หรือได้สอบถามความเห็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องสรุปข้อพิจารณา หรือความเห็นนั้นให้สั้น ชัดเจน หากความเห็นมีหลายข้อ หรือมีจากหลายส่วนราชการให้แยกสรุปเป็นข้อ ๆ ให้ชัดเจน และประการสำคัญ จะต้องส่งสำเนาหนังสือความเห็นของส่วนราชการที่พิจารณาให้ความเห็นไปด้วย

๓.๒.๗ สรุปข้อเสนอ (ข้อ ๑๑ (๒)(ข)) เนื่องจากข้อเสนอของส่วนราชการเจ้าของเรื่องเป็นประเด็นส่วนที่สำคัญที่สุดที่คณะรัฐมนตรีจะต้องพิจารณาและวินิจฉัย ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงต้องสรุปข้อเสนอจากทุกส่วนราชการ ในแต่ละประเด็นพร้อมทางเลือกที่คณะรัฐมนตรีจะลงมติได้ในแต่ละประเด็น (ข้อ ๑๑(๒)(ข)) ทั้งนี้ ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องเสนอทางเลือกตามสภาพของเรื่อง ซึ่งอาจจะมีหลายทางเลือก โดยให้เรียงตามลำดับก่อนหลังตามข้อที่ส่วนราชการพิจารณาว่าจะเป็นการเลือกที่ดีที่สุด หลังจากที่ได้คำนึงถึงผลกระทบในข้อ ๑๑ (๓)(ก) - (ฉ) ประกอบด้วยแล้ว

กรณีที่จะต้องขอความร่วมมือหรือให้ส่วนราชการอื่น ดำเนินการอย่างใด หรือให้คณะรัฐมนตรีสั่งการ อนุมัติหรืออนุญาตอย่างใด ให้เสนอขอให้ชัดเจน (ข้อ ๑๑ วรรคสอง) ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการสั่งการ ของคณะรัฐมนตรี

กรณีที่คำขอเป็นการทบทวนมติคณะรัฐมนตรีเดิม จะต้องระบุว่าจะให้ยกเลิก แก้ไข หรือเปลี่ยนแปลงมติคณะรัฐมนตรีเรื่องใด จะขอทบทวนเป็นอย่างใด และจะมีผลเป็นอย่างไร (ข้อ ๑๑ วรรคสาม) เพื่อให้เกิดความชัดเจนไม่เป็นปัญหาในการถือปฏิบัติ

๓.๓ การวิเคราะห์ผลกระทบของการลงมติคณะรัฐมนตรี (ข้อ ๑๑

(๓)) การวิเคราะห์ผลกระทบในข้อนี้ หมายถึง การวิเคราะห์ผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในอนาคตหากได้มีการลงมติในทางเลือกใดทางเลือกหนึ่ง ที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องได้เสนอไว้ ซึ่งจะต้องมีการวิเคราะห์ผลกระทบเสนอ ดังนี้

๓.๓.๑ ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล (ข้อ ๑๑ (๓)(ก))
ให้วิเคราะห์ว่า การลงมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นจะมีผลต่อนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา หรือนโยบายที่คณะรัฐมนตรี หรือนายกรัฐมนตรี กำหนดไว้ หรือไม่เพียงใด

๓.๓.๒ ผลกระทบต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ (ข้อ ๑๑ (๓)(ข)) ให้วิเคราะห์แนวโน้มที่จะมีการหยิบยกเรื่องที่คณะรัฐมนตรีได้มีมตินั้นขึ้น เป็นเหตุให้มีการยื่นกระทู้ถาม หรือเสนอญัตติ หรือกระทบต่อเสถียรภาพของรัฐบาล ทั้งนี้ เพื่อให้คณะรัฐมนตรีทราบสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้ล่วงหน้า

๓.๓.๓ ผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวม หรือเฉพาะท้องถิ่น (ข้อ ๑๑ (๓)(ค)) หมายถึง การวิเคราะห์ผลดี ผลเสีย ทางเศรษฐกิจ ทั้งที่เกิดกับรัฐบาล หน่วยงานหรือองค์การของรัฐ กุ่กรณีที่เกี่ยวข้อง และผลที่เกิดขึ้นต่อภาคเอกชน ชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มบุคคล ฯลฯ ทั้งที่เป็น

ผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบทั้งระยะสั้นและระยะยาว

๓.๓.๔ ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ (ข้อ ๑๑ (๓)(ง)) ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องวิเคราะห์ว่า หากคณะรัฐมนตรีมีมติในทางเลือกที่เสนอไปแล้ว จะมีผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณของแผ่นดินอย่างไร ต้องใช้งบประมาณในทันทีเท่าไร และจะขอผูกพันงบประมาณอีกเท่าไร โดยต้องระบุจำนวนงบประมาณให้ละเอียด

๓.๓.๕ ผลกระทบทางสังคมและการเมืองต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ (ข้อ ๑๑ (๓)(จ)) ที่มีประโยชน์เกี่ยวข้องกับทุกกลุ่ม โดยให้วิเคราะห์ผลดีผลเสียทางสังคม ทั้งที่เกิดกับรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ หน่วยงาน หรือองค์การของรัฐ กุณฺรณิที่เกี่ยวข้องและผลที่เกิดขึ้นต่อภาคเอกชน ชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มบุคคล ฯลฯ ทั้งที่เป็นผลกระทบเชิงบวกและผลกระทบเชิงลบทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ผลกระทบทางการเมืองต่อบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ให้วิเคราะห์ว่า ถ้าคณะรัฐมนตรีเลือกตัดสินใจทางใดจะได้รับความสนับสนุน การคัดค้าน การวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนและบุคคลกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอย่างไร เช่น ถ้าคณะรัฐมนตรีตัดสินใจเรื่องอ้อยหรือน้ำตาล สื่อมวลชน โรงงานน้ำตาล ชาวไร้อ้อย ฯลฯ มีปฏิกิริยาอย่างไร

๓.๓.๖ ผลกระทบทางเทคโนโลยี (ข้อ ๑๑(๓)(ฉ)) หมายถึง เหตุผลในการเลือกเทคโนโลยีชนิดหรือประเภทนั้น ภายหลังจากที่ได้ศึกษาในเชิงเปรียบเทียบกับสภาพและลักษณะของเทคโนโลยี โดยทั่วไปในขณะนั้นทั้งในและนอกประเทศ ผลดี ผลเสีย สมรรถนะและแนวโน้มความเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดังกล่าว ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ตลอดจนความเป็นไปได้ในระดับต่าง ๆ ของการถ่ายทอดเทคโนโลยีดังกล่าว มาสู่คนไทย โดยเฉพาะต้องให้ความสนใจ ศึกษา ข้อผูกพันหรือสัญญาทั้งหลายที่ใช้เทคโนโลยีนั้น เช่น ข้อผูกพันหรือสัญญาให้ใช้สิทธิบัตร (Patents) ข้อผูกพันหรือสัญญาอนุญาตให้ใช้สิทธิ (License) ข้อผูกพัน

หรือสัญญาร่วมทุน (Joint Venture) ว่า ภายหลังจากข้อผูกพันหรือสัญญาหมดสิ้นแล้ว คนไทยมีโอกาสจะดัดแปลง สร้าง หรือและใช้ประโยชน์เทคโนโลยีดังกล่าวได้อย่างไร

ในการวิเคราะห์ผลกระทบดังกล่าวทุกข้อข้างต้น ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องระบุทั้งข้อดี ข้อเสีย และทางเลือกให้ชัดเจน หากไม่มีผลกระทบในข้อใด หรือทุกข้อ ให้ระบุยืนยันการไม่มีผลกระทบนั้นไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ในการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

เมื่อส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งหนังสือนำเสนอเรื่องพร้อมเอกสารประกอบการพิจารณาไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาสรุปหนังสือนำเสนอเรื่องตามแบบบัญชีหมายเลข ๑-๓ ท้ายระเบียบฯ เพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

๔. เอกสารประกอบการพิจารณา (ข้อ ๑๒)

ในกรณีเรื่องที่เสนอต่อคณะรัฐมนตรีต้องมีรายละเอียด และคำชี้แจงเพิ่มเติม นอกจากที่กล่าวสรุปไว้ในหนังสือนำเสนอเรื่องหรือกรณีจำเป็นที่จะต้องมีการพิจารณาเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาส่งไปด้วย ในทางปฏิบัติที่ผ่านมาเอกสารประกอบการพิจารณาที่ส่วนราชการจัดส่งไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรีนั้น บ่อยครั้งจะประสบปัญหา เช่น ขาดความสมบูรณ์ครบถ้วน ขนาดของเอกสารไม่เท่ากัน สำเนาหรือภาพถ่ายเอกสารไม่ชัดเจน ไม่ได้จัดส่งเอกสารข้อมูลที่จำเป็นให้ ซึ่งทำให้ต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นในการผลิตเอกสารใหม่ หรือติดต่อทวงถาม โดยเฉพาะไม่สามารถเสนอคณะรัฐมนตรีได้ในเวลาที่ควร ดังนั้น เพื่อเป็นการขจัดหรือลดปัญหาดังกล่าว และให้การจัดทำเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ ดังนี้

๔.๑ ประเภทของเอกสาร

๔.๑.๑ หนังสือหรือสำเนาหนังสือให้ความเห็น ของส่วนราชการอื่นตามที่ได้มีกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ว่า จะต้องผ่านการพิจารณาของส่วนราชการดังกล่าวก่อน หรือเอกสารอื่นๆ ที่จำเป็นตามที่กล่าวอ้างไว้ในหนังสือนำเสนอเรื่อง เช่น ขอกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง มติคณะรัฐมนตรีตามที่อ้างถึง แผนงาน โครงการ ภาพถ่ายสัญญาเงินกู้ ฯลฯ

๔.๑.๒ เอกสารข้อมูลประกอบ เป็นเอกสารข้อมูลที่ใช้ประกอบการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี เช่น เอกสารวิเคราะห์เปรียบเทียบสรุปความเป็นมา ปัญหา มาตรการแก้ไขปัญหา ผลดีหรือผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น ผลกระทบในด้านต่างๆ โดยอาจจัดทำในรูปของบัญชีหรือรายงาน

๔.๑.๓ เอกสารข้อมูลประกอบอย่างกว้าง หมายถึง เอกสารข้อมูลประกอบที่มีเนื้อหาและรายละเอียดมาก เช่น แผนปฏิบัติการของกระทรวง ทบวง กรม แผนวิสาหกิจ เอกสารสรุปการสัมมนา ฯลฯ

๔.๒ เอกสารประกอบการพิจารณาที่เป็นภาษาต่างประเทศ (ข้อ ๑๓)

กรณีที่เอกสารประกอบการพิจารณาเป็นภาษาต่างประเทศ และเอกสารนั้นมีความจำเป็น หรือมีความสำคัญที่คณะรัฐมนตรี จะต้องพิจารณาข้อความในเอกสารนั้น เพื่อประกอบการพิจารณาวินิจฉัย ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องแปลเป็นภาษาไทยส่งควบคู่ไปด้วย

๔.๓ การรับรองสำเนาเอกสาร (ข้อ ๑๔)

กรณีที่เอกสารประกอบการพิจารณานั้นเป็นสำเนาเอกสาร มิใช่เอกสารต้นฉบับ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องรับรองสำเนา โดยเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้างาน หรือตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไป

๔.๔ จำนวนเอกสาร (ข้อ ๑๕)

โดยที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีนโยบายที่จะจัดตั้งศูนย์ผลิตเอกสารฯ ขึ้นเพื่อผลิตเอกสารประกอบการพิจารณาของคณะรัฐ

มนตรีให้เป็นที่ไปอย่างมีมาตรฐานและเป็นแนวทางเดียวกัน แต่เนื่องจาก
ศูนย์ผลิตเอกสารฯ กำลังอยู่ในระหว่างการดำเนินการจัดตั้ง ดังนั้น ระเบียบฯ
ฉบับนี้จึงมิได้กำหนดจำนวนเอกสารไว้ เพียงแต่ระบุว่า ให้ส่วนราชการเจ้า
ของเรื่องจัดส่งเอกสารประกอบการพิจารณาไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐ
มนตรีตามจำนวนที่กำหนด โดยได้มีหนังสือเวียนแจ้งให้ส่วนราชการทราบ
แล้ว ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๗๘ ลง
วันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ ซึ่งมีรายละเอียดสรุปไว้ตามตารางที่แสดง
ในหน้า ๓๘

ตารางแสดงจำนวนเอกสาร

ประเภทเอกสาร	ผู้จัดทำ	จำนวน
หนังสือนำส่ง	เจ้าของเรื่อง	๑
เอกสารประกอบ	”	๘๕
ร่างกฎหมาย	”	๑๒๐
ร่างกฎหมายที่สำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ตรวจแล้ว	สำนักงาน คณะกรรมการ กฤษฎีกา	๑๗๐
- ต้องเสนอรัฐสภา		
- ไม่ต้องเสนอรัฐสภา และ คณะรัฐมนตรีรับแล้ว โดยสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกา ไม่ได้แก้มาก		
- ไม่ต้องเสนอรัฐสภาและ คณะรัฐมนตรียังไม่รับ หรือรับแต่สำนักงานคณะกรรมการ กฤษฎีกาแก้มาก	”	๕๐
ร่างกฎหมายที่ต้องมีแผนที่ ฯลฯ	เจ้าของเรื่อง	๒,๖๐๐

ส่วนที่ ๔

การเสนอร่างกฎหมาย

โดยที่การเสนอร่างกฎหมายมีลักษณะพิเศษแตกต่างจากการเสนอเรื่องทั่วไป จึงต้องกำหนดหลักเกณฑ์ขึ้นโดยเฉพาะ

การเสนอร่างกฎหมายไปเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา นอกจากจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การเสนอเรื่องทั่วไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกันแล้ว ยังต้องดำเนินการเพิ่มเติมอีก ดังนี้ (ข้อ ๑๖)

๑. กรณีเสนอร่างกฎหมายใหม่ (ข้อ ๑๖(๑))

๑.๑ สาระสำคัญที่ต้องวิเคราะห์ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องทำบันทึกวิเคราะห์สรุปในการเสนอร่างกฎหมายนั้น โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑.๑.๑ ความจำเป็น (ข้อ ๑๖(๑)(ก)) ที่จะออกกฎหมายพร้อมเหตุผล โดยให้ระบุความจำเป็นและเหตุผลในการเสนอร่างกฎหมายนั้นโดยชัดเจน

๑.๑.๒ เหตุผลที่จำเป็นต้องเสนอร่างกฎหมายในเวลาดังกล่าว (ข้อ ๑๖(๑)(ข)) ให้ระบุถึงเหตุผลที่ต้องเสนอร่างกฎหมายในช่วงระยะเวลา นั้น โดยจะมิผลดีผลเสียอย่างไร และให้ระบุด้วยว่า ถ้าเสนอล่าช้ากว่านั้น จะมีผลเสียอย่างไร

๑.๑.๓ ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น (ข้อ ๑๖(๑)(ค)) โดยที่กฎหมายที่เสนออาจจะมี ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น จึงให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องระบุว่าร่างกฎหมายที่เสนอใหม่นั้นมีผลกระทบต่อกฎหมายอื่นในทางแก้ไข เปลี่ยนแปลง ขัดแย้ง หรือซ้ำซ้อนหรือไม่ และหากมีผลกระทบต่อเช่นนั้น ไม่ว่าทางใดทางหนึ่งก็ให้ระบุด้วยว่าการเสนอร่างกฎหมายใหม่นี้มีเหตุผลและจะแก้ไขปัญหาหรือข้อขัดข้องได้อย่างไร ถ้าร่างกฎหมายที่เสนอใหม่ไม่มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น ก็ให้ระบุยืนยันได้ด้วย

๑.๑.๔ การหารื้อส่วนราชการต่าง ๆ ที่เป็นผู้รักษาการตาม กฎหมายอื่น (ข้อ ๑๖(๑)(ง)) ถ้าร่างกฎหมายที่เสนอใหม่มีความเกี่ยวข้องกับ การใช้กฎหมายอื่น ๆ ให้ส่วนราชการที่เสนอร่างกฎหมายหารื้อกับส่วน ราชการที่เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายนั้นเสียก่อน และให้ระบุว่าได้มีการ หารื้อส่วนราชการนั้น ๆ แล้ว หากมิได้มีการหารื้อดังกล่าวก็ให้ระบุเหตุผล ด้วย และจะต้องมีการวิเคราะห์ว่า ร่างกฎหมายที่เสนอไปใหม่จะส่งเสริม ขัดแย้ง หรือซ้ำซ้อนกับการบังคับใช้กฎหมายของส่วนราชการอื่นหรือไม่ พร้อมเหตุผล และหากไม่มีความเกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายของส่วน ราชการอื่น ก็ให้ระบุยืนยันไว้ด้วย

๑.๑.๕ การขอข้อมูล หรือความเห็นจากส่วนราชการหรือ บุคคลที่เกี่ยวข้อง (ข้อ ๑๖(๑)(จ)) ร่างกฎหมายที่เสนอใหม่จะต้องได้มีการ วิเคราะห์ข้อมูล หรือขอความเห็นจากส่วนราชการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้อง เสียก่อน เพื่อให้ร่างกฎหมายนั้นมีสาระสำคัญที่ครบถ้วน มีข้อมูลที่ถูกต้อง สมบูรณ์ ดังนั้น การเสนอร่างกฎหมายให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ส่วนราชการ ที่เสนอร่างกฎหมาย จะต้องระบุว่าได้มีการขอข้อมูลหรือความเห็นจาก ส่วนราชการหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องแล้วเพียงใด หากไม่มีการขอข้อมูลหรือ ความเห็น ก็ให้ระบุเหตุผลไว้ด้วย

๑.๑.๖ ประโยชน์ของกฎหมาย (ข้อ ๑๖(๑)(ฉ)) ให้ส่วน ราชการที่เสนอร่างกฎหมายระบุว่า ร่างกฎหมายที่เสนอใหม่มีประโยชน์ใน การลดขั้นตอนหรือประหยัดเวลาในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการหรือ เจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างไร อีกทั้งจะเป็นประโยชน์ในการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่บุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายอย่างไร รวมทั้ง ประโยชน์อื่น ๆ ที่จะเกิดขึ้นหรือมีต่อประชาชนโดยส่วนรวม

๑.๑.๗ สิทธิและหน้าที่ของบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของ กฎหมาย (ข้อ ๑๖(๑)(ช)) ส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมายจะต้องสรุปสิทธิ และหน้าที่ของบุคคลที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายโดยย่อ โดยกล่าวถึง

สิทธิของบุคคลที่เกิดขึ้นตามกฎหมาย ตลอดจนหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติ
ตามกฎหมาย

๑.๑.๘ มาตรการควบคุมการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ (ข้อ ๑๖(๑)(ญ)) ให้ส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมายระบุว่าร่างกฎหมายที่เสนอใหม่มีมาตรการควบคุมการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างไรบ้าง มาตรการหรือกลไกการควบคุมการใช้ดุลพินิจมีหลายรูปแบบด้วยกัน เช่น การรับฟังความคิดเห็น การไต่สวนสาธารณะ (Public Inquiry) การให้เหตุผลในคำสั่ง การพิมพ์เผยแพร่ การร้องเรียนต่อผู้บังคับบัญชาระดับสูง การร้องทุกข์ การอุทธรณ์ เป็นต้น

๑.๑.๙ การวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจการเงินและงบประมาณ (ข้อ ๑๖(๑)(ฉ)) โดยที่กฎหมายมีผลบังคับเป็นการทั่วไป จึงย่อมมีผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเงิน และงบประมาณด้วย ให้ส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมายวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเงิน และงบประมาณในภาพรวมและเฉพาะด้านทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

๑.๑.๑๐ การเตรียมการออกกฎหมายกระทรวง ประกาศ ระเบียบตามกฎหมาย (ข้อ ๑๖(๑)(ค)) ให้ส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมายระบุว่าได้มีการเตรียมการออกกฎหมายลำดับรอง เช่น กฎกระทรวง ประกาศ ระเบียบ ฯลฯ ไปเพียงใด มีสาระสำคัญโดยสรุปอย่างไร ทั้งนี้ เพื่อประกอบการพิจารณา
ร่างกฎหมายที่เสนอใหม่

๑.๒ การเสนอร่างกฎหมายใหม่ ต้องสรุปสาระสำคัญเป็นข้อ ๆ (ข้อ ๑๖ (๒)) นอกจากส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมายจะต้องบันทึกวิเคราะห์สรุป ตามระเบียบในข้อ ๑๖(๑) แล้ว ส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมายใหม่จะต้องสรุปสาระสำคัญของร่างกฎหมายพร้อมทั้งเหตุผลและความจำเป็น โดยให้ระบุเรียงมาตราหรือข้อ

๑.๓ การเสนอขอแก้ไขร่างกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน (ข้อ ๑๖(๓)) ให้ส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมายจัดทำบัญชีเปรียบเทียบบทบัญญัติ

ของกฎหมายที่ใช้บังคับในปัจจุบัน กับร่างกฎหมายที่เสนอขอแก้ไข โดย
ระบุถึงความแตกต่างของสาระสำคัญพร้อมทั้งเหตุผลความจำเป็นในการ
เสนอขอแก้ไขกฎหมายโดยสรุป โดยให้จัดทำตามแบบบัญชีหมายเลข ๔
ท้ายระเบียบ ฯ

๑.๔ การเสนอร่างกฎหมายที่ปรับปรุงอัตราค่าธรรมเนียมภาษีอากร
ต่าง ๆ (ข้อ ๑๖(๔)) ให้ส่วนราชการผู้เสนอร่างกฎหมาย ฯ เปรียบเทียบอัตรา
ค่าธรรมเนียมหรือภาษีอากรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันกับอัตราที่เสนอขอแก้ไขด้วย
๒. จำนวนร่างกฎหมายและเอกสารอื่น ๆ

ร่างกฎหมายและเอกสารที่เกี่ยวข้องกับร่างกฎหมาย เช่น บันทึก
หลักการและเหตุผล คำชี้แจง แผนที่ แผนผังหรือเอกสารแนบท้าย (ถ้ามี)
ตลอดจนเอกสารประกอบการพิจารณา ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้อง
เป็นผู้ผลิตและส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องจัดส่งร่างกฎหมาย บันทึกหลักการ
และเหตุผล คำชี้แจง แผนที่หรือแผนผังแนบท้ายร่างกฎหมายและเอกสาร
ประกอบการพิจารณาอื่น ๆ ที่จำเป็นตามจำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะ-
รัฐมนตรีกำหนด* เพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการต่อไป

๓. กรณีส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา
(ข้อ ๑๗)

กรณีที่คณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับ
มอบหมาย ฯ มีคำสั่งให้ส่งร่างกฎหมายให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ตรวจพิจารณา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะดำเนินการส่งร่างกฎหมาย
นั้นไปให้ตรวจพิจารณา เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา
ร่างกฎหมายเสร็จแล้ว ให้จัดทำรายละเอียดชี้แจงข้อสาระสำคัญของการ

ได้กำหนดแล้วตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๗๘
ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน ๒๕๓๑

แก้ไขร่างกฎหมายนั้น โดยให้สรุปสาระสำคัญเป็นข้อ ๆ ระบุมาตรา พร้อมทั้งเหตุผลและความจำเป็นในการแก้ไขร่างกฎหมายที่ส่วนราชการเสนอมา ตลอดจนข้อสังเกตเกี่ยวกับผลดีผลเสียในการที่จะต้องมี หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายนั้น ๆ ด้วย (ข้อ ๑๗ วรรคหนึ่ง)

ในกรณีร่างกฎหมายแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่ยังใช้บังคับอยู่ให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจัดทำตารางเปรียบเทียบบทบัญญัติของกฎหมายที่ยังใช้บังคับ และร่างกฎหมายที่แก้ไขใหม่ พร้อมทั้งเหตุผลโดยสรุป (ข้อ ๑๗ วรรคสอง)

เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างกฎหมายเสร็จแล้ว ให้จัดส่งร่างกฎหมายที่ตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว พร้อมทั้งเอกสารประกอบการพิจารณาให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ข้อ ๑๗ วรรคสาม) ดังนี้

๓.๑ กรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่ต้องเสนอต่อรัฐสภา ได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชกำหนด ให้จัดส่งร่างพระราชบัญญัติ หรือร่างพระราชกำหนด พร้อมเอกสารประกอบ (ถ้ามี) จำนวน ๑๗๐ ชุด *

๓.๒ กรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่ไม่ต้องเสนอต่อรัฐสภา ได้แก่ ร่างพระราชกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง ร่างระเบียบ ร่างข้อบังคับ หรือร่างประกาศ และคณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการไว้แล้ว หากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการแห่งร่างกฎหมายนั้นในสาระสำคัญ ให้จัดส่งร่างกฎหมายและเอกสารประกอบ (ถ้ามี) จำนวน ๑๐ ชุด *

๓.๓ กรณีที่เป็นร่างกฎหมายที่ไม่ต้องเสนอต่อรัฐสภาและยังไม่ได้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติในหลักการ หรือร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีมีมติรับหลักการไว้แล้ว แต่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการแห่งร่างกฎหมายนั้นในสาระสำคัญ ซึ่งจะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่งให้จัดส่งร่างกฎหมายดังกล่าว และเอกสารประกอบ (ถ้ามี) จำนวน ๕๐ ชุด *

๓.๔ กรณีร่างกฎหมายกำหนดให้ต้องมีแผนที่ แผนผัง หรือเอกสารแนบท้าย หรือการเสนอร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ (ข้อ ๑๘) แม้ไม่มีบทบัญญัติให้มีแผนที่หรือแผนผังแนบท้ายพระราชบัญญัติ ๆ ก็ตาม ส่วนราชการเจ้าของเรื่องต้องส่งแผนที่แสดงแนวเขตที่จะเวนคืน แผนผังหรือเอกสารแนบท้าย ไปประกอบเหตุผลในการเสนอร่างพระราชบัญญัตินั้นด้วย และเมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาร่างพระราชบัญญัติ และแผนที่หรือแผนผังเสร็จแล้วให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดส่งแผนที่ท้ายร่างพระราชบัญญัติ หรือแผนผัง ที่ผ่านการตรวจพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี จำนวน ๒,๖๐๐ ฉบับ *

๔. การส่งร่างกฎหมาย (ข้อ ๒๐-๒๑)

๔.๑ ร่างกฎหมาย เช่น ร่างพระราชบัญญัติ ร่างพระราชกำหนด ร่างพระราชกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง ฯลฯ ที่จะเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณานั้นจะต้องนำเสนอให้นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายได้พิจารณาเสียก่อน ฉะนั้น ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจึงต้องส่งร่างกฎหมายไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีเวลาพิจารณาและดำเนินการล่วงหน้าก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรี หรือก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน (ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง)

๔.๒ กรณีร่างพระราชกฤษฎีกาหรือร่างกฎกระทรวงที่ทราบกำหนดวันใช้บังคับแน่นอนแล้ว ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องส่งร่างพระราช-

* หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๗๘ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน

กฤษฎีกาหรือร่างกฎกระทรวง ไปเพื่อดำเนินการโดยเร่งด่วน ให้มีระยะเวลาดำเนินการอย่างเพียงพอที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา ก่อนที่จะนำขึ้นทูลเกล้าฯ ถวาย เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธย (กรณีร่างพระราชกฤษฎีกา) และประกาศในราชกิจจานุเบกษา จึงต้องส่งไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนกำหนดใช้บังคับ ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (ข้อ ๒๐ วรรคสอง)

๔.๓ ในการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์เพื่อประโยชน์ของรัฐในกรณีต่าง ๆ ปรากฏว่า เมื่อได้มีการตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหรือแนวทางที่จะเวนคืนไปแล้ว บางครั้งส่วนราชการเจ้าของเรื่องไม่ได้ติดตามดำเนินการออกพระราชบัญญัติเวนคืนให้ทันตามเวลาที่กำหนดไว้ในพระราชกฤษฎีกา ทำให้ทางราชการต้องเสียค่าทดแทนอสังหาริมทรัพย์ที่จะเวนคืนสูงชันกว่าที่ควร ดังนั้น ในกรณีที่ได้ตราพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหรือแนวทางที่จะเวนคืนไปแล้ว ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องดำเนินการเรียกประชุมเจ้าของอสังหาริมทรัพย์ที่จะเวนคืน เพื่อตกลงเรื่องค่าทดแทนโดยเร็วที่สุด ถ้าไม่สามารถตกลงกันได้ทั้งหมด หรือในรายหนึ่งรายใด ให้รีบเสนอร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ไปเพื่อดำเนินการโดยด่วน ภายในระยะเวลาถึงหนึ่งของการกำหนดเวลาการใช้บังคับพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตหรือแนวทางที่จะเวนคืน (ข้อ ๒๐ วรรคสาม) เช่น พระราชกฤษฎีกามีกำหนดใช้บังคับ ๕ ปี ให้เสนอร่างพระราชบัญญัติเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ภายในเวลา ๒ ปี ๖ เดือน เป็นต้น

๔.๔ เมื่อส่วนราชการใดได้เสนอร่างพระราชบัญญัติ และพระราชบัญญัตินั้นได้ผ่านสภาผู้แทนราษฎร หรือเชื่อว่าจะผ่านสภาผู้แทนราษฎรไปได้แล้ว ให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดผู้มีหน้าที่รักษาการตามพระราชบัญญัตินั้นเตรียมการล่วงหน้า (ข้อ ๒๑) เพื่อปฏิบัติกิจการตามพระราชบัญญัติ เช่น จะต้องตราพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ข้อบังคับ หรือประกาศใด

ก็ให้ดำเนินการไปตามนั้นโดยด่วน เพื่อจะได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา
พร้อมกับพระราชบัญญัตินั้น ๆ หรือในสัปดาห์ถัดไป *

อนึ่ง กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตราพระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง
ข้อบังคับ หรือประกาศใด พร้อมกับพระราชบัญญัตินั้น ๆ หรือในสัปดาห์
ถัดไป ให้ดำเนินการโดยด่วน

---

* มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๔๕๐ และ ๒๗ ธันวาคม ๒๔๕๓ แจงโดย
หนังสือกรมเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นว ๑๒๔/๒๔๕๐ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๔๕๐
และที่ นว ๑/๒๔๕๔ ลงวันที่ ๓ มกราคม ๒๔๕๔ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
ได้มีหนังสือเวียนให้ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่งตามหนังสือสำนักเลขา-
ธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๓/ว ๒๔ ลงวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๕

ส่วนที่ ๕

ระยะเวลาการส่งเรื่องไปเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรี

เพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีเวลาพิจารณาตรวจสอบเรื่องที่จะเสนอคณะรัฐมนตรีอย่างรอบคอบ ก่อนที่จะดำเนินการตามขั้นตอนต่างๆ และจัดเข้าระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี จึงได้กำหนดระยะเวลาการส่งเรื่องถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี โดยแยกตามลักษณะของเรื่อง เป็น ๔ กรณี ดังนี้

๑. การส่งเรื่องทั่วไป
๒. การส่งเรื่องที่มีระยะเวลาแน่นอน
๓. การส่งเรื่องที่เป็นเรื่องเร่งด่วน
๔. การส่งร่างกฎหมาย
๑. การส่งเรื่องทั่วไป (ข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง)

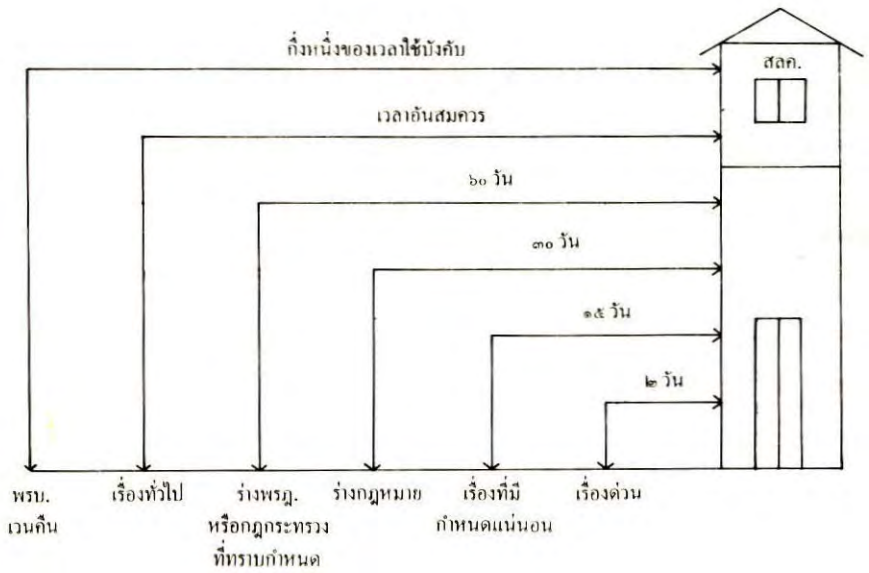
ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในเวลาอันสมควร เพื่อให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีมีเวลาอย่างเพียงพอที่จะดำเนินการตามขั้นตอน เพื่อนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๒. การส่งเรื่องที่มีระยะเวลาแน่นอน (ข้อ ๑๕ วรรคสอง)

เรื่องที่มีกำหนดระยะเวลาดำเนินการไว้แล้ว หากได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีเป็นการล่าช้า จะทำให้เกิดความเสียหายต่อการดำเนินงาน ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องส่งเรื่องถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน

๓. การส่งเรื่องที่เป็นเรื่องเร่งด่วน (ข้อ ๑๕ วรรคสาม)

ภาพที่ ๓ ระยะเวลา

โดยที่การนำเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรีเป็นวาระจร ทำให้คณะรัฐมนตรีไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาและพิจารณาเรื่องล่วงหน้าได้อย่างละเอียดรอบคอบ อาจก่อให้เกิดการผิดพลาดหรือเสียหายขึ้นได้ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๘ กันยายน ๒๕๓๐ ให้ทุกส่วนราชการที่จะเสนอเรื่องเข้าพิจารณาในการประชุมคณะรัฐมนตรี หลีกเลี่ยงการเสนอเรื่องที่ต้องใช้เวลาศึกษาพิจารณาอย่างละเอียดรอบคอบ อันเนื่องด้วยความสำคัญของเรื่องมีข้อมูลประกอบมาก และหรือเกี่ยวข้องกับภารกิจงบประมาณจำนวนมากเข้าพิจารณาเป็นวาระจร

แต่หากมีความจำเป็นที่จะต้องเสนอเรื่องเป็นการเร่งด่วน ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งเรื่องไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๒ วันทำการ เพื่อจัดเข้าเป็นวาระเพิ่มเติม เว้นแต่กรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการเป็นกรณีพิเศษ ก็อาจจะนำเรื่องนั้นเข้าพิจารณาเป็นวาระจรได้

ทั้งนี้ การส่งเรื่องตามข้อ ๑๕ วรรคหนึ่ง วรรคสอง และ วรรคสาม จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดในข้อ ๕ - ข้อ ๑๕ ด้วย

๔. การส่งร่างกฎหมาย (ข้อ ๒๐)

การส่งร่างกฎหมาย ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องส่งไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๓๐ วัน (ข้อ ๒๐ วรรคหนึ่ง) ส่วนร่างพระราชกฤษฎีกาหรือร่างกฎกระทรวงที่ทราบกำหนดวันที่ใช้บังคับแน่นอนต้องส่งก่อนวันใช้บังคับ ไม่น้อยกว่า ๖๐ วัน (ข้อ ๒๐ วรรคสอง)

ทั้งนี้ ราชละเอียดได้กล่าวไว้ในส่วนที่ ๔ ว่าด้วยการเสนอร่างกฎหมายแล้ว

ส่วนที่ ๖

ขั้นตอนการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี

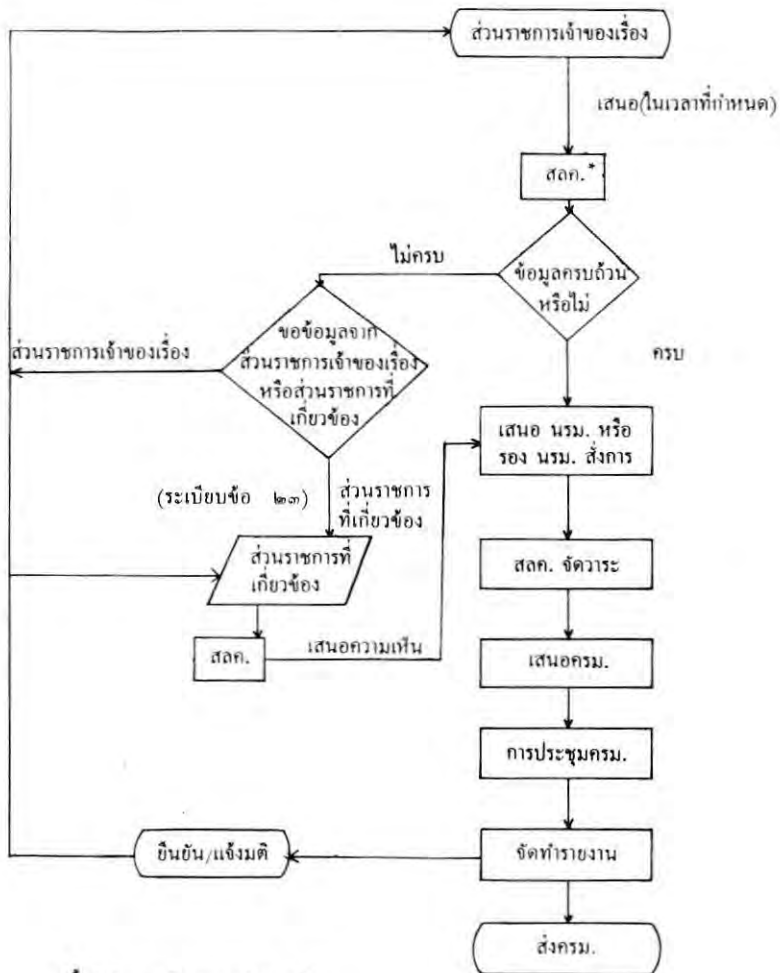
---

๑. การตรวจสอบเรื่อง (ข้อ ๒๒)

การเสนอเรื่องที่ว่าส่วนราชการเจ้าของเรื่องประสงค์จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่จะนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาหรือเพื่อทราบแล้วแต่กรณี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงมีหน้าที่รับผิดชอบที่จะต้องตรวจสอบความถูกต้องของเรื่องที่เสนอมา เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในหมวด ๑, ๒ และ ๓ ของระเบียบ ฯ ว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พร้อมทั้งตรวจสอบเอกสาร เรื่องเดิม ข้อเท็จจริง ให้ถูกต้องและครบถ้วนสมบูรณ์ ก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี

กรณีเรื่องที่กระทรวง ทบวง กรม เสนอมานั้นไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบ ฯ เช่น การลงนามในหนังสือนำเสนอเรื่องไม่ถูกต้องจำนวนเอกสาร หรือข้อเท็จจริงไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ ฯลฯ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องทราบ เพื่อแก้ไขให้ถูกต้องก่อนนำเรื่องเสนอ (การแจ้งให้ทราบนั้นอาจจะทำได้หลายวิธีแล้วแต่ความเหมาะสมของแต่ละเรื่อง เช่น ประสานงานทางโทรศัพท์ หรือติดต่อกับเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบโดยตรง หรือส่งเรื่องให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้อง) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการปรากฏตามแผนภูมิในหน้าถัดไป

ภาพที่ ๔ แผนภูมิแสดงขั้นตอนการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

* สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

กรณีเรื่องที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเสนอมานี้อาจจะดำเนินการนำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีได้ เช่น เรื่องนั้นไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๓ ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งเรื่องคืนส่วนราชการเจ้าของเรื่อง นั้น

๒. การขอความเห็นส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (ข้อ ๒๓)

เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเรื่องและตรวจสอบแล้วปรากฏว่า เรื่องที่เสนอนั้นข้อมูลที่เสนอยังมีข้อเท็จจริงและรายละเอียดไม่เพียงพอ และจำเป็นจะต้องให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอาจจะดำเนินการได้ ๒ กรณี (ข้อ ๒๓ วรรคหนึ่ง) คือ

๒.๑ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งข้อมูลหรือรายละเอียดที่เกี่ยวข้องมาเพิ่มเติม

๒.๒ ให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องพิจารณาเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องที่เสนอมานี้ หรือในกรณีเรื่องด่วน สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอาจกำหนดระยะเวลาให้เสนอความเห็นด้วย

ในกรณีจำเป็น สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอาจจะพิจารณาเชิญบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ไปชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือให้ข้อคิดเห็นก็ได้ เช่น ผู้แทนส่วนราชการซึ่งเป็นเจ้าของเรื่อง ผู้แทนส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ฯลฯ (ข้อ ๒๓ วรรคสอง) หรือหากเรื่องที่คณะรัฐมนตรีจะพิจารณาเกี่ยวข้องกับสิทธิของเอกชน และการฟังความคิดเห็นของเอกชนจะเป็นประโยชน์ ก็อาจจะเชิญเอกชนคนใดคนหนึ่งมาร่วมชี้แจงแถลงข้อเท็จจริงหรือให้ข้อคิดเห็นก็ได้ (ข้อ ๒๓ วรรคสาม)

๓. การบันทึกเสนอนายกรัฐมนตรี/รองนายกรัฐมนตรี (ข้อ ๒๔)

เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีตรวจสอบเรื่องและได้รับข้อมูล

รายละเอียด ความเห็น และเอกสารต่าง ๆ ครบถ้วนแล้ว ให้เจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพื่อบันทึกเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีที่ได้รับมอบหมายให้สั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี พิจารณาและมีคำสั่งเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าว (ข้อ ๒๔ วรรคหนึ่ง)

เรื่องใดที่นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีพิจารณาแล้วอาจจะ มีคำสั่งได้ ดังนี้

๓.๑ มีคำสั่งให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา หรือเพื่อทราบแล้ว แต่กรณี

๓.๒ มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น

กรณีที่มีคำสั่งให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาหรือเพื่อทราบ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำเรื่องดังกล่าวจัดเข้าระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรีโดยเร็วต่อไป (ข้อ ๒๔ วรรคสอง)

กรณีที่มีคำสั่งเป็นอย่างอื่น ให้ดำเนินการตามคำสั่งนั้น และแจ้งให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องทราบหรือเพื่อดำเนินการโดยเร็วที่สุด หรือแจ้งให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามคำสั่งหรือทราบแล้วแต่กรณี (ข้อ ๒๔ วรรคสอง)

๔. การจัดระเบียบวาระการประชุมคณะรัฐมนตรี (ข้อ ๒๕)

การจัดระเบียบวาระการประชุม อยู่ในความรับผิดชอบของเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ภายใต้คำสั่งของนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานที่ประชุมคณะรัฐมนตรี ซึ่งจะเป็นผู้พิจารณาและกำหนดวาระการประชุมของคณะรัฐมนตรีในแต่ละครั้ง และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดส่งให้คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมได้ศึกษา พิจารณาล่วงหน้าก่อนที่จะมีการ

ประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๔ วัน

วาระการประชุมคณะรัฐมนตรีอาจแบ่งออกเป็น ๔ ประเภทได้ ดังนี้

๔.๑ วาระเพื่อพิจารณา

๔.๒ วาระเพื่อทราบ

๔.๓ วาระเพิ่มเติม*

๔.๔ วาระจร*

๕. การแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรี (ข้อ ๒๖)

เมื่อคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาและมีมติในเรื่องที่นำเสนอเป็นประการใด เป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่จะดำเนินการยืนยันและหรือแจ้งมติคณะรัฐมนตรี ไปให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องทราบและดำเนินการตามมติคณะรัฐมนตรีต่อไป

๖. การจัดทำรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี (ข้อ ๒๗)

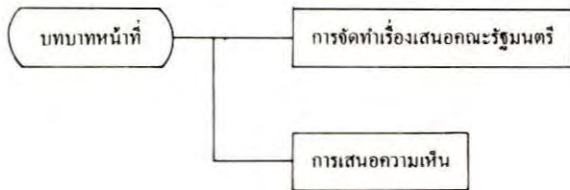
การประชุมคณะรัฐมนตรีทุกครั้ง จะต้องจัดทำรายงานการประชุม คณะรัฐมนตรี โดยเจ้าหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ จัดบันทึก และจัดทำรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี เสนอต่อรัฐมนตรี ทุกท่าน โดยรายงานการประชุมคณะรัฐมนตรีถือเป็นเรื่องลับ รัฐมนตรี

* วาระเพิ่มเติม คือเรื่องที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ภายหลังจากวาระเพื่อพิจารณาได้แจกจ่ายแก่คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมแล้ว และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะได้นำเสนอนายกรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้ออก ระเบียบวาระการประชุมเพิ่มเติม โดยสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งวาระเพิ่ม เดิมให้คณะรัฐมนตรีและผู้เข้าร่วมประชุมก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี

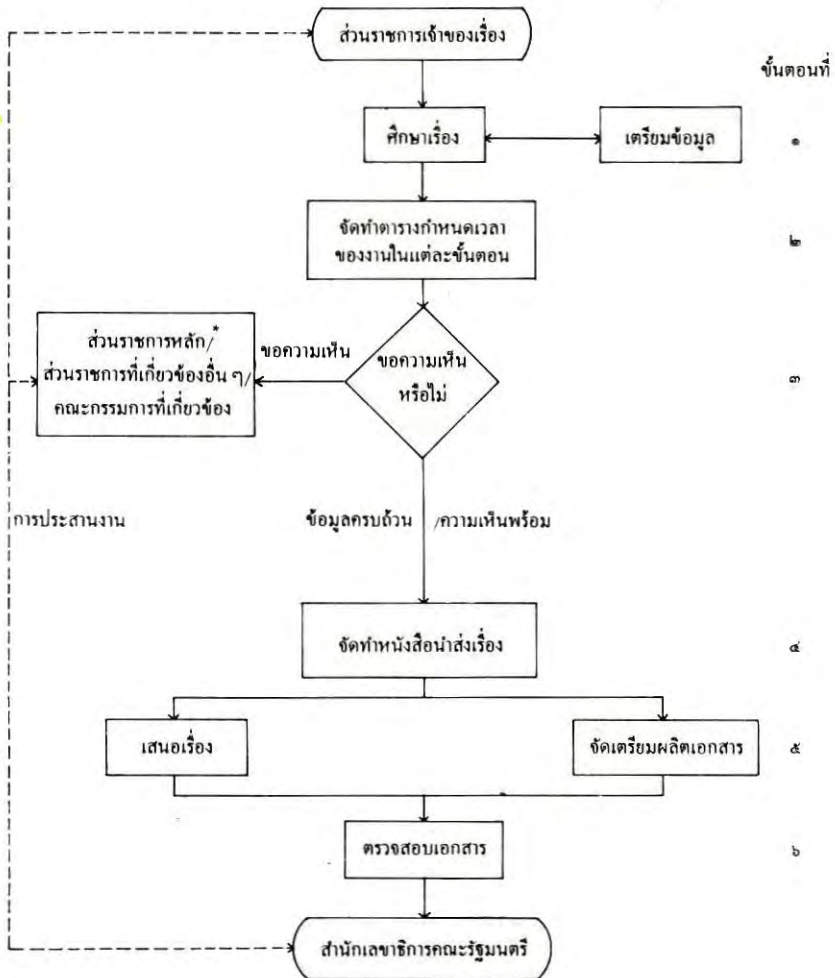
* วาระจร คือเรื่องที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเสนอเรื่องที่สำคัญและเร่งด่วนเพื่อพิจารณา หรือเพื่อทราบ โดยไม่สามารถส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการบรรจุใน ระเบียบวาระเพื่อพิจารณาหรือวาระเพิ่มเติมได้ทันตามกำหนดเวลา กรณีเช่นนี้ สำนัก เลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำบันทึกเสนอนายกรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาอนุมัติให้ นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นวาระจร

และเจ้าหน้าที่ที่เข้าร่วมประชุมทุกท่านมีความผูกพันโดยทางมารยาท และ
ระบือว่าด้วยการรักษาความปลอดภัยแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๑๗ ที่จะไม่นำ
ออกเปิดเผย เว้นแต่เป็นการแจ้งหรือยืนยันมติซึ่งเป็นหน้าที่ของสำนัก
เลขาธิการคณะรัฐมนตรี รวมทั้งผู้ซึ่งได้รับมอบหมายจากคณะรัฐมนตรี
ให้ทำได้เท่านั้น และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำรายงานการประชุม
เสนอก่อนคณะรัฐมนตรีทราบก่อน หรือในการประชุมคณะรัฐมนตรี คราวต่อไป
กรณีที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีข้อทักท้วงหรือแก้ไขรายงานการประชุม
ประการใด ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีรีบดำเนินการแก้ไขโดยเร็ว

ภาพที่ ๕ บทบาทหน้าที่ของส่วนราชการในการเสนอเรื่องทั่วไป

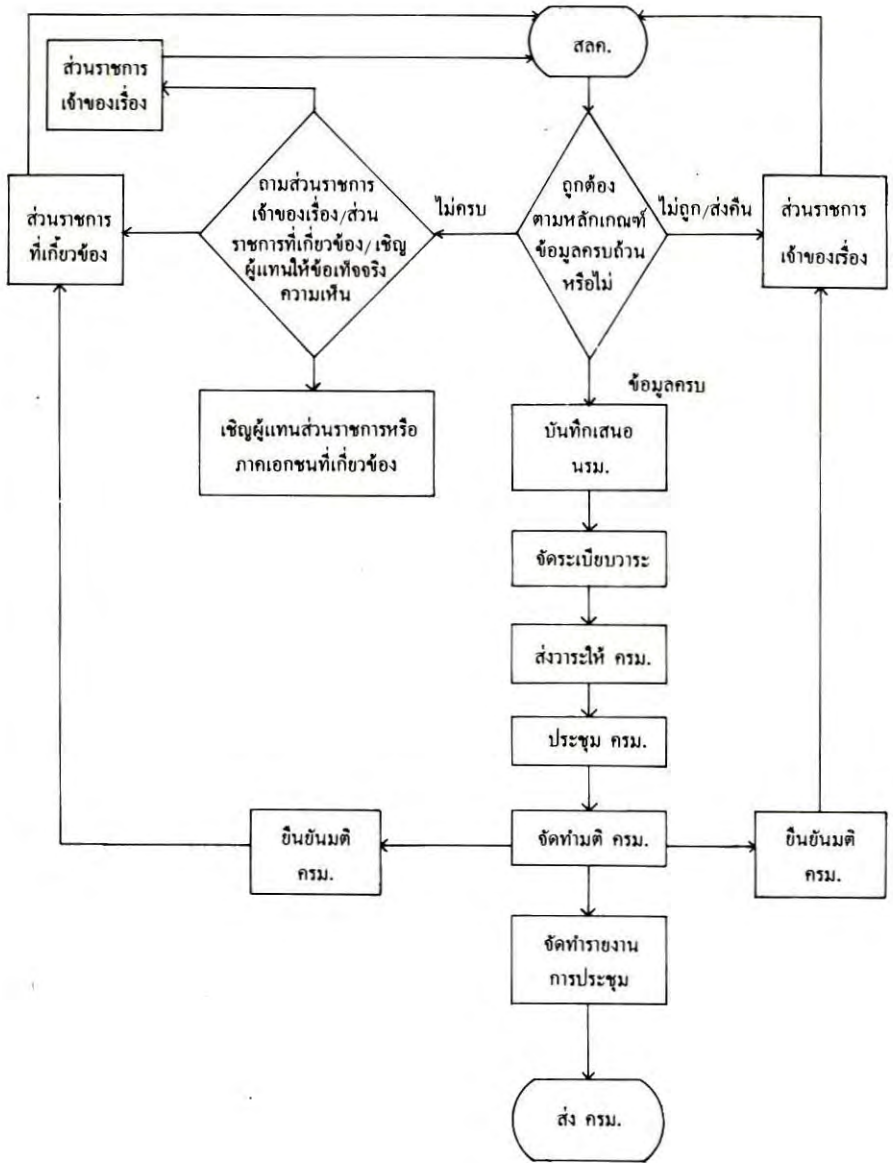

ภาพที่ ๖ ผังการปฏิบัติในการจัดทำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีของส่วนราชการเจ้าของเรื่อง

* ส่วนราชการหลัก เช่น กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงบประมาณ

ภาพที่ ๑๖ ผังการปฏิบัติในการจัดทำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี
และขอความเห็นของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ประเภทเรื่องและส่วนราชการที่ควรขอความเห็น

ประเภทเรื่อง	ขอความเห็นจากส่วนราชการ/ คณะกรรมการเฉพาะกิจ
๑. <u>เรื่องเกี่ยวกับงบประมาณ</u> - งบประมาณประจำปีของรัฐ- วิสาหกิจ - ก่อหนี้ผูกพันงบประมาณ - ขออนุมัติเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับ งบประมาณ	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ - สำนักงบประมาณ - สำนักงบประมาณ กระทรวงการคลัง
๒. <u>เรื่องการกู้เงินภาครัฐบาล</u> - กู้เงินตามโครงการของส่วน ราชการ/รัฐวิสาหกิจ - การกู้เงินเบิกเกินบัญชีและ การต่ออายุเงินกู้เบิกเกิน บัญชีของรัฐวิสาหกิจ	- คณะกรรมการนโยบายหนี้ของ ประเทศ - กระทรวงการคลัง
๓. <u>โครงการหรือแผนงาน</u> - ด้านความมั่นคง และการรักษา ความสงบเรียบร้อยภายใน - การจัดหาอาวุธฯ ของกระทรวง กลาโหม - แผนงานด้านการทหาร - โครงการด้านความมั่นคงใน พื้นที่	- กระทรวงมหาดไทย กองอำนวยการ รักษาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ - กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ - สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ - คณะกรรมการพัฒนาเพื่อความมั่นคง ระดับพื้นที่กองทัพภาค

ประเภทเรื่อง	ขอความเห็นจากส่วนราชการ/ คณะกรรมการเฉพาะกิจ
- ด้านเศรษฐกิจ	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการคลัง สำนักงานประมาณ สำนักงาน ก.พ. คณะกรรมการกองทุนสงเคราะห์ เกษตรกร
- ด้านการบริหารและพัฒนา	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ฯ
- ด้านสังคม	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
- ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยี	- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ คณะกรรมการทรัพยากรธรรมชาติและ ชายเลนแห่งชาติ ฯลฯ
๔. <u>ขอยกเว้นระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ</u>	- ผู้รักษาการตามระเบียบ หรือบุคคล หรือองค์กรที่ระบุไว้ในระเบียบดังกล่าว

หมายเหตุ โครงการหรือแผนงานที่มีผลเป็นการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ การเพิ่มอัตรากำลัง และการเพิ่มงบประมาณเป็นเงินเดือนและค่าจ้าง ให้ขอความเห็นจากสำนักงาน ก.พ. สำนักงานประมาณ กระทรวงการคลัง และหรือคณะกรรมการปฏิรูประบบราชการ ฯ

เค้าโครงหนังสือนำเสนอเรื่อง

หัวข้อ	ข้อปฏิบัติ/หมายเหตุ
๑. ชื่อเรื่อง	สั้น กะทัดรัด ตรงกับสาระสำคัญของเรื่อง เลขานุการคณะรัฐมนตรี (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๕) มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง หรือเรื่องเดิม (ถ้ามี) เอกสารประกอบการพิจารณา (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๒)
๒. เรียง	
๓. อ้างถึง	
๔. สิ่งที่ส่งมาด้วย	
๕. ข้อความ	
๕.๑ ส่วนที่ ๑ เรื่องเดิม	<ul style="list-style-type: none"> - ความเป็นมา - มติคณะรัฐมนตรี คำสั่ง หรือเรื่องที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี) - ผลการดำเนินการ (ถ้ามี) - ความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่อง
๕.๒ ส่วนที่ ๒ รายละเอียด ที่เสนอ	<ul style="list-style-type: none"> - ประเด็นสำคัญของปัญหาที่ต้องการให้ คณะรัฐมนตรีพิจารณา - วัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหา - ความเร่งด่วนของเรื่อง - กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง - สรุปความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง - สรุปประเด็นข้อเสนอมที่ต้องการให้ คณะรัฐมนตรีมีมติ

หัวข้อ	ข้อปฏิบัติ/หมายเหตุ
๕.๓ ส่วนที่ ๓ วิเคราะห์ ผลกระทบ	<ul style="list-style-type: none"> - ต่อนโยบายของรัฐบาล - ต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรีต่อรัฐสภา - ต่อเศรษฐกิจในภาพรวมหรือเฉพาะท้องถิ่น - การเงินและงบประมาณ - ทางสังคมและการเมือง - ทางเทคโนโลยี
๖. ผู้ลงนาม	รัฐมนตรีว่าการกระทรวง/ทบวง ตาม ระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐

ข้อสังเกตเกี่ยวกับเอกสาร เวลา และการประสานงาน

๑. ด้านเอกสาร

- ความครบถ้วนถูกต้องของเอกสาร จะทำให้ไม่เกิดความล่าช้าในการปฏิบัติงาน (ระเบียบข้อ ๑๒)
- เอกสารภาษาต่างประเทศที่จำเป็นต่อการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีต้องแปลเป็นภาษาไทย (ระเบียบข้อ ๑๓)
- เอกสารต้องมีการรับรองสำเนาโดยเจ้าหน้าที่ระดับหัวหน้างาน หรือตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่าขึ้นไป ที่มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง (ระเบียบข้อ ๑๔)

๒. ด้านเวลา

- ส่วนราชการควรส่งเรื่องไปถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีภายในเวลาอันสมควรหรือตามกำหนดระยะเวลาตามระเบียบข้อ ๑๕ และ ๒๐

๓. ด้านการประสานงาน

- การประสานงานควรเพิ่มรูปแบบการประสานงานภายใน ในระดับเจ้าหน้าที่ให้มากขึ้น เพื่อลดความล่าช้าของการประสานงานในทางเอกสาร

ข้อสังเกตเกี่ยวกับการเสนอความเห็น

๑. ส่วนราชการที่เสนอความเห็น ควรเสนอความเห็นใน ๒ ประเด็น คือ
  - ๑.๑ ความเห็นในข้อเท็จจริง ระเบียบปฏิบัติที่รับผิดชอบ
  - ๑.๒ ความเห็นในเชิงนโยบาย
๒. ความเห็นที่จะต้องนำไปประกอบเรื่องนำเสนอคณะรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการจะต้องเป็นผู้ลงนามยกเว้นหัวหน้าส่วนราชการที่ไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี และที่ขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี (ระเบียบข้อ ๑๐)

ปัญหาการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีที่พบเสมอ
และ
แนวทางแก้ไข

๑. บางครั้งส่วนราชการเจ้าของเรื่อง ส่งเรื่องไปสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรี เมื่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้รับก็จะส่งให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำให้เสียเวลาดำเนินงาน

แนวทางแก้ไข ให้ส่งเรื่องไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง
 ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๕

๒. หนังสือนำส่งเรื่องไม่ได้ลงนามโดยรัฐมนตรีเจ้าสังกัด สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต้องส่งเรื่องคืน

แนวทางแก้ไข ให้ดำเนินการตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐

๓. เอกสารประกอบการพิจารณาส่งมาไม่ถูกต้องและครบจำนวนตาม
 ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้

แนวทางแก้ไข ให้ดำเนินการตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๒ - ๑๕ ซึ่งสำนักเลขาธิการ
 คณะรัฐมนตรีแจ้งให้ทราบแล้วตามหนังสือสำนักเลขาธิการ
 คณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๕/ว. ๑๗๘ ลงวันที่ ๒๔ พฤศจิกายน
 ๒๕๓๑

๔. ประเด็นคำขอที่จะให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาไม่ชัดเจน และบางครั้ง
 ขาดรายละเอียดที่สำคัญ

แนวทางแก้ไข ให้ดำเนินการตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑ สำหรับการเสนอร่างกฎหมาย
 ให้ดำเนินการตามข้อ ๑๖

๕. ส่งเรื่องมาในระยะเวลากระชั้นชิดและเร่งให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีตามเวลาที่ส่วนราชการนั้น ๆ กำหนด อาจทำให้เกิดการผิดพลาดเสียหายได้

แนวทางแก้ไข กรณีเร่งด่วน ให้ส่วนราชการส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรีไม่น้อยกว่า ๒ วันทำการ ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๕ วรรคสาม

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๔)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
	ของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๒๒ ๒. สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาการ เศรษฐกิจ และสังคม แห่งชาติ เสนอความ เห็นพร้อม หนังสือ ส่งเรื่องจาก ส่วนราชการ เจ้าของเรื่อง ไปยังสำนัก			

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๔)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๑.๒ การขอถอน ผูกพันงบประมาณข้าม ปี	<p>เลขาธิการ คณะรัฐมนตรี</p> <p>๑. ส่วนราชการ เจ้าของเรื่อง ส่งเรื่องให้ สำนัก งบประมาณ พิจารณาให้ พิจารณาเห็น ความเห็น</p> <p>๒. ส่วนราชการ เจ้าของเรื่อง ส่งเรื่องพร้อม ทั้งความเห็น ของสำนักงบ ประมาณถึง</p>	<p>๑. หนังสือความเห็นของสำนัก งบประมาณ</p> <p>๒. มติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง (ถ้ามี)</p>	<p>๘๘ ชุด</p> <p>๑ ชุด</p>	<p>ส่งถึงสำนักเลขา ริการคณะรัฐมนตรี อย่างช้าภายใน วันที่ ๑๕ สิงหาคม ของทุกปี</p>

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๑.๓ การขออนุมัติ เรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับงบ- ประมาณ	สำนักเลขา ธิการคณะ- รัฐมนตรี สำนัก งบประมาณ (ดำเนินการ เหมือนข้อ ๑.๒)	๑. หนังสือข้อความเห็นของสำนัก งบประมาณ ๒. มติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง (ถ้ามี) ๓. เอกสารอื่นๆ ที่จำเป็น (ถ้ามี)	๘๕ ชุด ๑ ชุด ๘๕ ชุด	ส่งถึงสำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี อย่างช้าภายใน วันที่ ๑๕ สิงหาคม ของทุกปี
๑.๓.๑ การขอ อนุมัติโอนเงิน งบประมาณ เป็นเงินราชการ การทับ				
๑.๓.๒ การ เปลี่ยนแปลง วงเงินงบ-				

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
ประมวล ๑.๓.๓ การขอ ก่อหนี้ผูกพัน เกินวงเงิน ประจํางวด ๑.๓.๔ การขอ ก่อหนี้ผูกพัน ก่อนได้รับ เงินประจํางวด ๑.๓.๕ การขอ อนุมัติเงินงบ กลางเกิน ๕ ล้านบาท				

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๒. การกู้เงินภาครัฐบาล	ให้กระทรวง การคลังเป็น ผู้นำเสนอ คณะรัฐมนตรี พิจารณาอนุมัติ การกู้เงินสำหรับ โครงการที่คณะ กรรมการ กรรมกร นโยบายหนึ่งของ ประเทศีให้ความ เห็นชอบแล้ว	๑. สำเนาสัญญาเงินกู้และสัญญา ค้ำประกัน	๑ ชุด	ส่งถึงสำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี ก่อนกำหนดลง นามในสัญญาอย่าง น้อย ๗ วัน
		๒. ตารางแสดงภาวะหนี้รัฐบาล	๑ ชุด	
		๓. แผนการก่อหนี้จากต่างประเทศ เฉพาะโครงการที่ขออนุมัติ	๑ ชุด	
		๔. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๑ ชุด	
๒.๒ การกู้เงินแบก เกินบัญชี และการต่อ	๑. ส่วนราชการ เจ้าของเรื่อง ส่งเรื่องให้	๑. สำเนาคำความเห็นของกระทรวง การคลัง	๘๕ ชุด	ส่งถึงสำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี ภายใน ๓๐ วันก่อน
		๒. ข้อมูลหมายเหตุที่เกี่ยวข้อง	๑ ชุด	

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<u>อายุสัญญาเงินกู้ยืมเงินเกินบัญชีของรัฐบาล</u> <u>วิสาหกิจ</u>	กระทรวงการคลังพิจารณาให้ความเห็น ๒. ส่วนราชการเจ้าของเรื่องส่งเรื่องพร้อมความเห็นของกระทรวงการคลังให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี	๓. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๑ ชุด	สัญญาเงินกู้ หมดอายุ
		๑. สำเนาหนังสือความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง	๘๕ ชุด	
<u>โครงการ หรือ</u> <u>แผนงาน</u> ๓.๑ <u>ด้านความมั่นคง</u> <u>และการรักษา</u>				

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<u>ความสงบเรียบร้อยภายใน</u> ๓.๑.๑ โครงการ และแผนงาน เกี่ยวกับความ มั่นคงภายใน	กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม สำนักงานสภา ความมั่นคงแห่ง ชาติ (สำนักงบ ประมาณ ถัดต้อง ใช้งบประมาณ)	๒. โครงการหรือแผนงาน (โดยสรุป)	๘๕ ชุด	ดำเนินการอย่าง ช้า ๖๐ วันก่อน เริ่มโครงการหรือ แผนงาน
		๓. เอกสารประกอบอื่นๆ ที่จำเป็น ๔. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๘๕ ชุด ๘๕ ชุด ๑ ชุด	
๓.๑.๒ โครงการ และแผนงาน เกี่ยวกับความ สัมพันธ์ ระหว่าง ประเทศ	กระทรวงการต่าง ประเทศ สำนักงาน สภาความมั่นคง- แห่งชาติ (สำนักงบ)			

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๓.๑.๓ โครงการ และแผนงาน ในด้าน การ ทหาร	ประมาณห้าต้อง ใช้งบประมาณ) กระทรวงกลาโหม กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ			
๓.๑.๔ การจัด ซื้ออาวุธยุท- โปกรณ์ของ กระทรวง กลาโหม	สำนักงบประมาณ (กระทรวงการคลัง ถ้าต้องใช้เงินกู้)			
๓.๒ <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>				
๓.๒.๑ ด้าน งบประมาณ และการคลัง	กระทรวงการคลัง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะ	๑. สำเนาหนังสือความเห็นของส่วน ราชการที่เกี่ยวข้อง ๒. โครงการหรือแผนงาน (โดยสรุป)	๘๕ ชุด ๘๕ ชุด	ส่งให้สำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี ดำเนินการอย่าง

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๓.๒.๒ โครงการ การและแผน งานด้านการ เกษตรและ ชลประทาน	กรมการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ คณะกรรมการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะ กรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ (กระทรวงการคลัง)	๓. เอกสารประกอบอื่นๆ ที่จำเป็น ๔. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๘๕ ชุด ๑ ชุด	ช้า ๖๐ วันก่อน เริ่มโครงการหรือ แผนงาน
๓.๒.๓ โครงการ การและแผน	กรมการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะ กรรมการพัฒนา			

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
งานด้านการ พาณิชย์และ อุตสาหกรรม	การเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ (กระทรวงการคลัง) คณะกรรมการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง			
๓.๓ ด้านการบริหาร และการพัฒนา				
๓.๓.๑ โครงการ การและแผน งานด้านการ พัฒนาชนบท และเมือง	สำนักงานคณะ- กรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ ส่วนราชการอื่น และคณะกรรมการ	๑. สำเนาหนังสือความเห็นของส่วน ราชการที่เกี่ยวข้อง ๒. โครงการหรือแผนงาน (โดยสรุป) ๓. เอกสารประกอบอื่นๆ ที่จำเป็น ๔. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๘๕ ชุด ๘๕ ชุด ๘๕ ชุด ๑ ชุด	ส่งให้สำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี ดำเนินการอย่าง ช้า ๖๐ วันก่อน เริ่มโครงการหรือ แผนงาน

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง				
๓.๓.๒ โครง การและแผน งานด้านวิทยา ศาสตร์และ เทคโนโลยี				
๓.๓.๓ โครง การและแผน งานด้าน พลังงาน				

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๓.๓.๔ โครง การและแผน งานด้านคมนาคม ขนส่งและสื่อสาร	ชาติ สำนักงบประมาณ คณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ส่วนราชการและคณะกรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะกรรมาธิการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงบประมาณ กระทรวงมหาดไทย			

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๓.๓.๕ โครงการ การและแผน งานด้าน แรงงาน	สำนักงานคณะ- กรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่ง ชาติ สำนักงานบ ประมาณ คณะ- กรรมการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง			
๓.๔ ด้านสังคม				
๓.๔.๑ โครงการ การและแผน งานด้านการ ศึกษา ศาสนา ศิลปและ วัฒนธรรม	กระทรวงศึกษา ธิการ สำนักงาน คณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจ กิจ และ สังคม แห่งชาติ สำนัก	๑. สำเนาหนังสือความเห็นของส่วน ราชการที่เกี่ยวข้อง ๒. โครงการหรือแผนงาน (โดยสรุป) ๓. เอกสารประกอบอื่น ๆ ที่จำเป็น ๔. มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๘๕ ชุด ๘๕ ชุด ๘๕ ชุด ๑ ชุด	ส่งให้สำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี ดำเนินการอย่าง ช้า ๖๐ วันก่อน เริ่มโครงการหรือ แผนงาน

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๓.๔.๒ โครงการ การและแผน งานด้านกระ บวนการ ยุติธรรม	งบประมาณ คณะ กรรมการ การ ศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการ ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สำนักงานคณะ- กรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่ง ชาติ สำนักงบ ประมาณ			
๓.๔.๓ โครงการ การและแผน งานด้านการ สาธารณสุข	สำนักงานคณะ- กรรมการพัฒนา การเศรษฐกิจ และสังคมแห่ง			

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
	สัญญาแบบ Open end			
	๓. คณะกรรมการ พิจารณาปรับปรุง ระบบการก่อสร้าง สถานีราชการ			
	๔. คณะกรรมการ พิจารณากลับกรอง ข้อเสนอแนะใน การแก้ไขระเบียบ เกี่ยวกับการจัดซื้อ การจ้าง และการ เบิกจ่ายเงินผู้จาก ต่างประเทศ			

ประเภทเรื่อง	ส่วนราชการ ที่ให้ความเห็น (ตามข้อ ๘)	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
		ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
	๕. คณะกรรมการ พิจารณาสิทธิพิเศษ ของหน่วยงานและ รัฐวิสาหกิจ ๖. คณะกรรมการ อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง			

อนึ่ง เรื่องที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรี นอกจากประเภทเรื่องที่กำลังกล่าวมาแล้วในตารางหน้า ๖๗-๘๔ ยังมีบางเรื่องที่ได้มีหนังสือเวียนสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดหลักเกณฑ์ให้ส่วนราชการต่างๆ ถือปฏิบัติและมีรายละเอียดขั้นตอนการปฏิบัติเพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กำหนดไว้แล้วในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีฯ ซึ่งส่วนราชการควรจะได้รับทราบ เพื่อให้รูปแบบการเสนอเรื่องเป็นไปอย่างถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียว โดยในที่นี้จะรวบรวมเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทุกส่วนราชการ และได้เคยมีปัญหาในทางปฏิบัติอยู่เสมอ ดังปรากฏตามตารางในหน้า ๘๖-๘๗

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๑. ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะต้องตรวจสอบหลักเกณฑ์ตามกฎหมายที่ระบุให้แต่งตั้งคณะกรรมการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้แก่ พระราชบัญญัติคุณสมบัติมาตรฐานสำหรับกรรมการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการการเมือง (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๒๒ ฯลฯ และตรวจสอบประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเกี่ยวกับการแต่งตั้งคณะกรรมการ	๑. ประวัติกรรมการทุกท่าน (ฉบับจริง) (ตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีที่ นร ๐๒๐๒/ว ๑๘ ลงวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๓๐) ๒. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ๓. ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ๔. รายงานการประชุมหรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๘๕ ชุด ๑ ชุด ๑ ชุด ๑ ชุด	ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีก่อนวันครบกำหนดการดำรงตำแหน่งของกรรมการชุดเดิมไม่น้อยกว่า ๑๕ วัน
๒. ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำหนังสือ นำส่งเรื่อง ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ และควรระบุสิ่งต่อไปนี้อย่างชัดเจน			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<p>๒๑.๑ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่งของผู้ที่จะ รับการแต่งตั้ง</p> <p>๒๑.๒ เหตุที่ขอให้มีการแต่งตั้งคณะ กรรมการ</p> <p>๒๑.๓ แสดงความประสงค์ในการขอแต่งตั้ง ให้ชัดเจน เช่น ประสงค์จะแต่งตั้ง เฉพาะชื่อของกรรมการ หรือทั้ง ชื่อและตำแหน่งของกรรมการ ฯลฯ</p> <p>๒๑.๔ วันเริ่มดำรงตำแหน่ง</p> <p>๒๑.๕ คณะกรรมการบางชุดจะต้องผ่าน ขั้นตอนอื่นๆ มาก่อนที่จะเสนอ มายังคณะรัฐมนตรี เช่น ต้องผ่าน ความเห็นชอบของสภามหาวิทยาลัย</p>			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<p>เป็นต้น การระบุให้คณะรัฐมนตรีทราบพอสังเขป</p> <p>๒.๖ ประเด็นสำคัญที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา (ตามข้อ ๑๑ (๒) (ก)) การระบุให้ชัดเจนว่า ขอให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งฯ หรือขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งฯ และขอให้นำความกราบบังคมทูลฯ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งด้วย เป็นต้น</p> <p>๓. เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับเรื่องจากส่วนราชการเจ้าของเรื่องแล้ว จะตรวจสอบความถูกต้องเพื่อบันทึกเสนอ</p>			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<p>นายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีและนำเสนอกณะรัฐมนตรีตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี</p> <p>๔. ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะขึ้นชั้น/แจ้งมติคณะรัฐมนตรีไปยังส่วนราชการเจ้าของเรื่อง และร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีลงนาม แต่ถ้าเป็นคณะกรรมการที่ต้องนำความกราบบังคมทูลฯ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะห้หาหนังสือขอให้สำนักราชเลขาธิการนำความกราบบังคม</p>			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<p>ทุก ๆ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งและแจ้งให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องทราบต่อไป</p> <p>๕. เมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีลงนามแล้ว สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะทำสำเนาประกาศฯ ส่งให้กระทรวง ทบวงกรม และส่งไปประกาศในราชกิจจานุเบกษาด้วย</p> <p>๖. สำหรับคณะกรรมการที่ขอให้สำนักราชเลขาธิการนำความกราบบังคมทูลฯ โปรดเกล้าฯ แต่งตั้งนั้น เมื่อสำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีได้รับแจ้งการโปรดเกล้าฯ แล้ว จะร่างประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีเสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี</p>			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการตามกฎหมาย (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
มนตรีลงนามรับสนองพระบรมราชโองการ และเมื่อนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรีลงนามแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดทำสำเนาประกาศฯ ส่งให้กระทรวงทบวงกรม พร้อมทั้งลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการที่คณะกรรมการแต่งตั้ง

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะกรรมการรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<p>๑. ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำหนังสือ นำส่งเรื่อง ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ และ ๑๒ ๑.๑ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่งของผู้ที่จะรับ การแต่งตั้ง</p> <p>๑.๒ แสดงความประสงค์ในการขอแต่งตั้ง ด้งให้ชัดเจน</p> <p>๑.๓ อ้างมาตราหรือข้อกำหนด มติ คณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)</p>	<p>๑. รายชื่อคณะกรรมการหรือกรรมการ</p> <p>๒. มติคณะรัฐมนตรีหรือเอกสาร อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)</p> <p>๓. ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)</p>	<p>๘๕ ชุด</p> <p>๑ ชุด</p> <p>๑ ชุด</p>	<p>ส่งถึงสำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการ ภายในเวลาอัน สมควร</p>
<p>๒. เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับ เรื่องแล้ว จะตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อ บันทึกลับเสนอขออนุญาตรัฐมนตรีหรือรอง นายกรัฐมนตรี และนำเสนอคณะรัฐมนตรี</p>			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งคณะกรรมการที่คณะกรรมการตั้ง (ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
ตามคำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี			
๓. ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติแล้ว จะแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรีไปยังส่วนราชการเจ้าของเรื่อง กระทรวงการคลัง และสำนักงบประมาณ			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ (กรณีที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<p>๑. ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำหนังสือ นำส่งเรื่องตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑ และ ควรระบุสิ่งต่อไปนี้ให้ชัดเจน</p> <p>๑.๑ ชื่อ นามสกุล ตำแหน่งเดิม</p> <p>๑.๒ ตำแหน่งที่ขอให้แต่งตั้ง</p> <p>๑.๓ วันที่ที่จะแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง</p> <p>๑.๔ อ้างมาตราและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องทุกฉบับ เช่น พระราชบัญญัติระเบียบ ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ พระราช บัญญัติระเบียบข้าราชการตำรวจ พ.ศ. ๒๕๑๘</p>	<p>ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)</p> <p>๑. เอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น คำสั่ง แต่งตั้ง ชั่วประวัติ รายงานการ ประชุม (ถ้ามี) และอื่น ๆ</p> <p>๒. ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง</p> <p>๓. กรณีที่มีการแต่งตั้งจำนวนหลาย ราย ให้จัดทำบัญชีรายชื่อข้าราชการ ที่ขอให้แต่งตั้ง พร้อมกับร่าง ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี (ฉบับจริง) และสำเนาทั้งประกาศ อีก ๒ ชุด</p>	<p>๑ ชุด</p> <p>๑ ชุด</p> <p>๓ ชุด</p>	<p>ส่งถึงสำนักเลขา ธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการ ภายในเวลาอัน สมควร</p>
<p>๒. เมื่อสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้รับ เรื่องแล้วจะตรวจสอบความถูกต้องเพื่อ บันทึกเสนอนายกรัฐมนตรี หรือรองนายก</p>			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ (กรณีที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี)(ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
<p>รัฐมนตรีและนำเสนอคณะรัฐมนตรีตาม คำสั่งนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี</p> <p>๓. ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติ แล้ว จะแจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรี ไปยังส่วนราชการเจ้าของเรื่อง และทำ หนังสือสั่งให้สำนักพระราชวังดำเนินการนำความ กราบบังคมทูลเพื่อทรงพระกรุณาโปรด เกล้า ๆ แต่งตั้ง</p> <p>๔. เมื่อโปรดเกล้า ๆ แล้ว สำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรีจะจัดพิมพ์ประกาศสำนัก นายกรัฐมนตรีเสนอนายกรัฐมนตรีหรือ รองนายกรัฐมนตรีลงนามรับสนองพระ บรมราชโองการ</p>			

ประเภทเรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการพลเรือนและข้าราชการตำรวจ(กรณีที่ต้องเสนอกณะรัฐมนตรี)(ต่อ)

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๕. ส่งสำเนาประกาศฯ ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่อง กระทรวงการคลัง และส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง พร้อมส่งประกาศสำนักนายกรัฐมนตรีลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา			

ประเภทเรื่อง รายงานการประชุมระหว่างประเทศในด้านต่าง ๆ ของทุกกระทรวง

แนวทางปฏิบัติ	เอกสารประกอบที่ต้องส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี		กำหนดเวลา ส่งเรื่อง (ตามข้อ ๑๕)
	ประเภทเอกสาร (ตามข้อ ๑๒)	จำนวน (ตามข้อ ๑๕)	
๑. ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจัดทำหนังสือ นำส่งเรื่องตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑ โดยสรุป สาระสำคัญของผลการประชุม กรณีที่มี รหัสย่อควรรอบคอบด้วยว่าหมายถึงอะไร พร้อมกับเนื้อหาสาระให้ชัดเจน	๑. รายงานการประชุม (ภาษาไทย) ๒. รายงานการประชุม (ภาษาต่างประเทศ) ๓. มติคณะรัฐมนตรีที่อ้างถึง ๔. เอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง (ถ้ามี)	๘๕ ชุด ๑ ชุด ๑ ชุด ๑ ชุด	ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการ ภายในเวลาอัน สมควร
๒. สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจัดทำบันทึก เสนอนายกรัฐมนตรีหรือรองนายกรัฐมนตรี และนำเสนอคณะรัฐมนตรีตามคำสั่งนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี			
๓. ภายหลังจากคณะรัฐมนตรีมีมติแล้ว จะ แจ้งยืนยันมติคณะรัฐมนตรีไปยังส่วน ราชการเจ้าของเรื่อง และส่วนราชการที่ เกี่ยวข้อง			

แนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย

แนวทางปฏิบัติในการเสนอร่างกฎหมาย แบ่งเป็น ๒ ขั้นตอนหลัก คือ

๑.๑ ขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อรับหลักการ มีแนวทางปฏิบัติปรากฏตามภาพที่ ๘

๑.๒ ขั้นตอนภายหลังคณะรัฐมนตรีรับหลักการในร่างกฎหมาย นั้นแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาเสร็จแล้ว แนวทางปฏิบัติจะแยกออกได้เป็น ๒ กรณี คือ

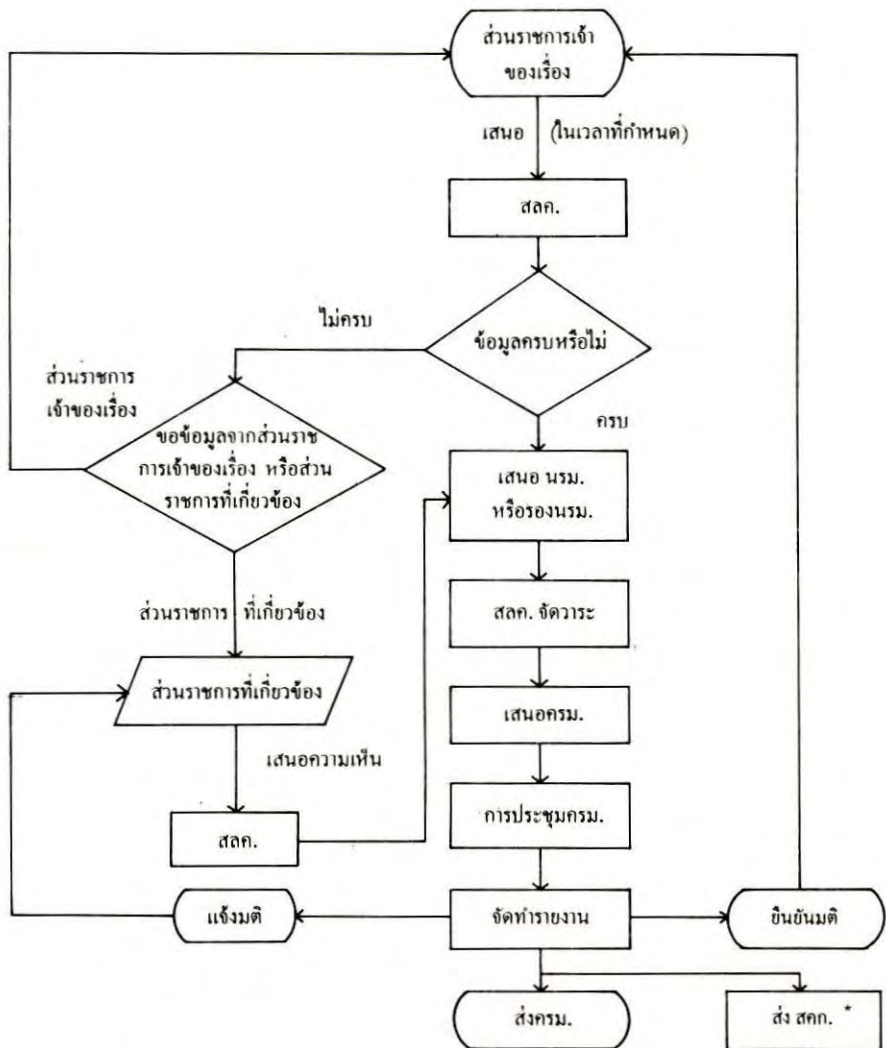
๑.๒.๑ ร่างกฎหมายที่ต้องเสนอรัฐสภา จะต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง แล้วจะส่งไปให้คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาก่อนที่จะนำเสนอให้สภาผู้แทนราษฎร

๑.๒.๒ ร่างกฎหมายที่ไม่ต้องเสนอรัฐสภา จะพิจารณาว่าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไขสาระสำคัญหรือไม่ ถ้าแก้ไขสาระสำคัญ จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง เมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว หากเป็นร่างพระราชกฤษฎีกาก็จะส่งให้สำนักราชเลขาธิการนำความกราบบังคมทูล เพื่อทรงลงพระปรมาภิไธยประกาศใช้เป็นกฎหมายต่อไป หากไม่ใช่ร่างพระราชกฤษฎีกาก็จะส่งให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องดำเนินการ

ถ้าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไขน้อย ก็ไม่ต้องนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง ดำเนินการตามขั้นตอนไปได้เลย ซึ่งแนวทางปฏิบัติปรากฏตามภาพที่ ๙

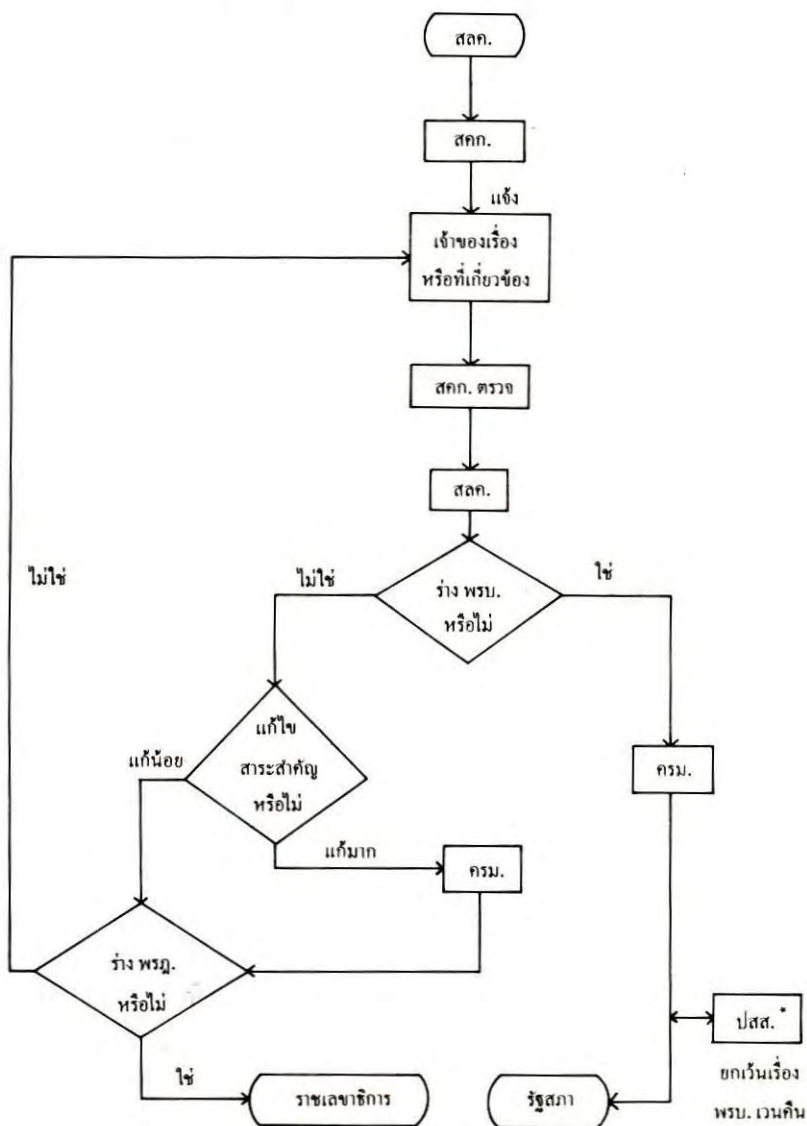
ภาพที่ ๘ ขั้นตอนการเสนอร่างกฎหมายต่อ ครม.

(ขั้นตอนเสนอ ครม. รหัสหลักการ)

* สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

ภาพที่ ๕ ขั้นตอนภายหลัง ครม. รับหลักการ

คณะกรรมการประสานงานสภาผู้แทนราษฎร

คำถาม - คำตอบ

๑. **ถาม** การส่งหนังสือลงนามโดยรัฐมนตรี น่าจะส่งถึงนายกรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพราะรัฐมนตรีควรติดต่อกับรัฐมนตรีด้วยกัน ไม่ใช่ติดต่อกับข้าราชการประจำ

ตอบ การนำเรื่องเสนอต่อคณะรัฐมนตรี จะต้องจัดเตรียมเอกสารประกอบการประชุม ตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ทั้งข้อกฎหมายและข้อเท็จจริงซึ่งเป็นหน้าที่ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เพื่อให้คณะรัฐมนตรีสามารถมีมติได้โดยถูกต้อง รวดเร็ว

การส่งเรื่องที่จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีไปที่นายกรัฐมนตรีจะต้องย้อนเรื่องกลับมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ทำให้ต้องปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นอีกหนึ่งขั้นตอน และทำให้เรื่องที่จะสามารถดำเนินการได้รวดเร็ว ต้องล่าช้ากว่าเวลาที่ควร

๒. **ถาม** การหารือส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๘ หากได้มีการหารือระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้องโดยวิธีประชุม จะใช้รายงานการประชุมเป็นหลักฐานได้หรือไม่

ตอบ ได้ ถ้ารัฐมนตรีได้เห็นชอบด้วยกับผลการประชุมนั้น โดยให้ระบุในหนังสือนำเสนอและส่งหลักฐานที่รัฐมนตรีเห็นชอบประกอบด้วย

การที่ต้องให้รัฐมนตรีเห็นชอบเพราะรัฐมนตรีเป็นผู้เข้าร่วมประชุม คณะรัฐมนตรีจึงต้องให้รัฐมนตรีนั้นเห็นชอบก่อน

๓. **ถาม** การวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๑๑ (๓) (ก) - (ฉ) จะให้น้ำหนักของแต่ละหัวข้อ (ก) - (ฉ) เท่ากันหรือไม่ หรือเปลี่ยนแปลงสัดส่วนตามยุคสมัย

ตอบ การพิจารณาให้น้ำหนักของหัวข้อที่จะวิเคราะห์ผลกระทบ จะต้องพิจารณาสาระของเรื่องที่จะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นสำคัญว่าจะ

กระทบต่อด้านใดมากน้อยเพียงใด หากกระทบด้านใดมากอาจจะ
ต้องวิเคราะห์ด้านนั้นมาก

กล่าวโดยสรุปน้ำหนักของการวิเคราะห์ขึ้นอยู่กับเรื่องที่เสนอต่อ
คณะรัฐมนตรีเป็นสำคัญ

๔. ถาม การวิเคราะห์ผลกระทบตามข้อ ๑๑ (๓) (ก) - (ง) จะเป็นปัญหา
ของส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจเจ้าของเรื่อง ซึ่งไม่สามารถวิเคราะห์
ผลกระทบได้ทุกข้อ ควรจะให้หน่วยงานใดช่วย

ตอบ ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑ (๓) วรรคสอง หากไม่มีผลกระทบในข้อใด
หรือทุกข้อให้ระบุนั้นขึ้นการไม่มีผลกระทบนั้นด้วย
การวิเคราะห์ผลกระทบ ส่วนราชการเจ้าของเรื่องควรยึดหลักการดัง
นี้

๑. พยายามวิเคราะห์เอง

๒. ปกึษาหารือหรือประสานกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ตาม
ระเบียบ ฯ ข้อ ๘

๓. ให้ส่วนราชการที่มีความสามารถหรือเชี่ยวชาญในด้านนั้น
เป็นผู้วิเคราะห์ให้ เช่น สำนักงานคณะกรรมการพัฒนา
การเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติหรือสำนักงบประมาณ

๕. ถาม ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑ ที่กำหนดให้หนังสือนำเสนอต้องมีรายละเอียด
ต่าง ๆ จะทำให้หนังสือนำส่งยาวมาก หากจะนำไปกำหนดไว้ใน
เอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย จะได้หรือไม่

ตอบ หนังสือนำส่งเรื่องควรมีหัวข้อและสาระสำคัญครบถ้วน ตามระเบียบ ฯ
ข้อ ๑๑ โดยสรุปสาระสำคัญไว้ และสามารถส่งรายละเอียดเป็นเอกสาร
ประกอบการพิจารณาแยกจากหนังสือนำส่งได้ ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๒

(หมายเหตุ ได้แสดงตัวอย่างหนังสือนำส่งเรื่องทั่วไป ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑
และหนังสือนำส่งร่างกฎหมายแล้ว)

๖. ถาม ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๘ การส่งแผนประกอบร่างกฎหมาย เหตุใดจึงต้องส่งถึง ๒,๖๐๐ ชุด

ตอบ จำนวนแผนประกอบร่างพระราชบัญญัติ ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๘ ที่ส่งให้ ๒,๖๐๐ ชุด นั้น จะต้องใช้เสนอกณะรัฐมนตรี ๘๐ ชุด และส่งรัฐสภา ๒,๕๐๐ ชุด (ตามที่รัฐสภาขอความร่วมมือมา) ที่เหลือแจกผู้เกี่ยวข้อง

๗. ถาม จำนวนแผนประกอบร่างกฎหมาย จะส่งเฉพาะที่จำเป็นก่อน เมื่อจำเป็นต้องใช้เพิ่มจะส่งในภายหลัง ได้หรือไม่ เพื่อ

๑. ประหยัดกระดาษ
๒. ประหยัดพื้นที่ที่เก็บของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี
๓. ลดความเสี่ยงภัยที่ความลับจะรั่วไหล

ตอบ จำนวนแผนที่หรือแผนผังประกอบร่างกฎหมาย ๒,๖๐๐ ชุด ส่วนราชการเจ้าของเรื่องจะส่งสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก็ต่อเมื่อแผนที่หรือแผนผังนั้นได้ผ่านการตรวจพิจารณาจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว

๘. ถาม การเสนอเรื่องเพื่อทราบ เช่น การปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี หรือการรายงานความก้าวหน้าโครงการต่าง ๆ จะมีขั้นตอนอย่างไรตามระเบียบ ฯ นี้

ตอบ เป็นไปตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑ เป็นหลัก และข้ออื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

๙. ถาม ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๕ วรรคสาม กรณีเรื่องเร่งด่วน หรือมีความจำเป็นให้ส่งไปสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๒ วันทำการ หากจำเป็นหรือเร่งด่วนมาก จะนำส่งก่อน ๑ วันทำการ ได้หรือไม่

ตอบ ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๕ วรรคสาม กรณีเรื่องเร่งด่วนหรือมีความจำเป็น

ให้ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ก่อนวันประชุมคณะรัฐมนตรี ไม่น้อยกว่า ๒ วันทำการ เว้นแต่กรณีที่นายกรัฐมนตรีได้สั่งการเป็นกรณีพิเศษ ก็อาจส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีน้อยกว่า ๒ วันทำการได้

อนึ่งมีข้อแนะนำเพิ่มเติมว่า ส่วนราชการเจ้าของเรื่องควรมีการวางแผนกำหนดเตรียมการสำหรับเรื่องที่ต้องเสนอละเอียดรัฐมนตรีไว้ล่วงหน้า เพื่อสามารถดำเนินการได้แต่เนิ่น ๆ

๑๐. **ถาม** การติดตามเรื่องที่จะเข้าประชุมคณะรัฐมนตรี จะมีวิธีการอย่างไร
- ตอบ** ส่วนราชการเจ้าของเรื่องสามารถติดตามเรื่องที่จะเข้าประชุมได้ โดยติดต่อประสานงานกับผู้อำนวยการกองการประชุมคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสำหรับการเสนอเรื่องทั่วไป และผู้อำนวยการกองนิติธรรม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสำหรับการเสนอร่างกฎหมาย
๑๑. **ถาม** การแจ้ง/ยื่นขัณมตติคณะรัฐมนตรี ของสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี หากขาดตกบกพร่องหรือคลาดเคลื่อนไปจากที่คณะรัฐมนตรีลงมติไว้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องจะทักท้วงได้หรือไม่ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะปฏิบัติอย่างไรต่อไป
- ตอบ** หากการแจ้ง/ยื่นขัณมตติคณะรัฐมนตรี ผิดพลาดทางด้านเอกสารหรือการพิมพ์ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสามารถทักท้วงได้เสมอ แต่ถ้มีการผิดพลาดในเนื้อหาสาระให้เสนอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีนั้น โดยรัฐมนตรีเจ้าสังกัดเป็นผู้ลงนามเสนอเรื่อง
๑๒. **ถาม** เป็นไปได้หรือไม่ที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะสำเนามติคณะรัฐมนตรีไปยังหน่วยงานเจ้าของเรื่อง (ระดับกรม) โดยตรงอีกทางหนึ่งด้วย
- ตอบ** ขณะนี้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้ส่งสำเนามติคณะรัฐมนตรี

ให้ปลัดกระทรวงโดยตรงอีกทางหนึ่งด้วยแล้ว ถ้าหน่วยงานเจ้าของเรื่อง (ระดับกรม) ต้องการมติคณะรัฐมนตรีนั้น เพื่อไปปฏิบัติ โดยด่วนก็สามารถติดต่อขอรับหนังสือได้

๑๓. **ถาม** ระเบียบว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี กำหนดหลักเกณฑ์มากมาย ไม่ทราบว่า จะขัดกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการให้ปฏิบัติงาน เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพหรือไม่ อย่างไร

ตอบ ระเบียบดังกล่าวได้รวบรวมหลักเกณฑ์และแนวทางปฏิบัติที่มติดคณะรัฐมนตรีต่าง ๆ ได้กำหนดให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจถือปฏิบัติอยู่มาไว้เป็นหมวดหมู่ รวมทั้งแก้ไขปรับปรุงในส่วนที่ล้าสมัย หรือไม่สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในปัจจุบัน อนึ่งมติดคณะรัฐมนตรีจะมีผลบังคับใช้ต่อส่วนราชการต่าง ๆ และส่วนใหญ่มิผลต่อประชาชน การเสนอข้อมูลและรายละเอียด ตลอดจนการวิเคราะห์อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ จะทำให้คณะรัฐมนตรีสามารถวินิจฉัยสั่งการได้ถูกต้อง รวดเร็ว ซึ่งจะส่งผลต่อประเทศและประชาชนได้ดียิ่งขึ้น

๑๔. **ถาม** ในข้อ ๖ ของระเบียบ ฯ ทำไมต้องให้นายกรัฐมนตรี เป็นผู้รักษาการตามระเบียบ ฯ นี้ ควรจะให้บุคคลอื่น หรือเลขาธิการคณะรัฐมนตรี เป็นผู้รักษาการตามระเบียบ ฯ นี้ ข้อ ๖ จะขัดกับข้อ ๒๓ หรือไม่

ตอบ เนื่องจากเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้ดำเนินการปฏิบัติตามระเบียบ ฯ ดังนั้น จึงไม่เป็นการเหมาะสมที่ผู้ปฏิบัติและผู้รักษาการตามระเบียบ ฯ จะเป็นบุคคลคนเดียวกัน และเนื่องจากระเบียบ ฯ นี้ใช้บังคับกับกระทรวง ทบวง กรมทุกแห่ง จึงเห็นควรกำหนดให้ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการ อนึ่ง ข้อ ๖ ไม่ขัดกับข้อ ๒๓ เพราะข้อ ๖ เป็นกรณีตีความและวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติตามระเบียบ ส่วนข้อ ๒๓ เป็นกรณีที่สำคัญ

เลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาว่า ข้อมูลที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเสนอมามีข้อเท็จจริงและรายละเอียดเพียงพอหรือไม่หากไม่เพียงพออาจแจ้งให้ส่งเพิ่มเติม

๑๕. ถาม ให้อธิบายแบบบัญชีหมายเลข ที่แนบท้ายระเบียบ ฯ นี้ เพราะไม่แน่ใจว่าจะดำเนินการได้หรือไม่

ตอบ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเป็นผู้รวบรวมข้อมูลจากกระทรวงเจ้าของเรื่อง เพื่อกรอกลงในแบบบัญชี ฯ และสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะดำเนินการตามแบบบัญชีได้ จะต้องอาศัยข้อมูลและรายละเอียดที่ส่วนราชการเจ้าของเรื่องเสนอมานี้ ซึ่งโดยหลักการควรพยายามเสนอข้อมูล และรายละเอียดตามข้อ ๑๑ และข้อ ๑๒ สำหรับการเสนอเรื่องทั่วไป และตามข้อ ๑๖ สำหรับการเสนอร่างกฎหมาย

๑๖. ถาม เรื่องที่จะต้องนำเสนอ เพื่อให้ให้นำเสนอคณะรัฐมนตรี แต่กระทรวงยังมีได้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและมิได้ดำเนินการตามระเบียบ ฯ นี้ จะต้องนำกลับไปทำเรื่องใหม่หรือมีแนวปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ระเบียบ ฯ นี้เริ่มใช้ตั้งแต่การประชุมคณะรัฐมนตรีวันที่ ๓ มกราคม ๒๕๓๒ ฉะนั้น ถ้ากระทรวงยังมีได้เสนอมานี้ ก็ควรนำไปพิจารณาใหม่เพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามข้อ ๑๑ หรือข้อ ๑๖ ของระเบียบ ฯ นี้

๑๗. ถาม เรื่องที่จะขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาทบทวน ถ้าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับส่วนราชการอื่น ซึ่งจะต้องขอความเห็นไปยังส่วนราชการนั้น ทั้ง ๆ ที่ส่วนราชการดังกล่าวไม่สามารถให้ความเห็นได้ จะเสนอเรื่องให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาโดยตรงได้หรือไม่

ตอบ หากมิใช่เรื่องเร่งด่วนก็ควรจะถามส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเสียก่อน อย่างไรก็ตาม เรื่องทำนองนี้ควรอยู่ในดุลยพินิจของส่วนราชการ

เจ้าของเรื่อง เพราะหากยังไม่ได้สอบถาม สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอาจต้องสอบถามหรือค้นเรื่อง ซึ่งจะทำให้การดำเนินเรื่องดังกล่าวช้ากว่าที่ควร

๑๘. **ถาม** ผลกระทบด้านต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้เป็นข้อ ๆ นั้น จำเป็นต้องเสนอหรือวิเคราะห์ในหนังสือนำเสนอเรื่องทุกข้อหรือไม่ อย่างไร

ตอบ การวิเคราะห์ควรพยายามกระทำเท่าที่สามารถจะทำได้ ส่วนในหนังสือนำเสนอให้กล่าวเฉพาะใจความสำคัญเท่านั้น สำหรับรายละเอียดให้ระบุไว้ในเอกสารประกอบการพิจารณา (ระเบียบ ฯ ข้อ ๑๒)

๑๙. **ถาม** ตามระเบียบ ฯ นี้ การแต่งตั้งคณะกรรมการเศรษฐกิจ หรือประธานคณะกรรมการเศรษฐกิจ (ระดับรัฐมนตรี) เพื่อเจรจากับต่างประเทศ จำเป็นต้องเสนอคณะรัฐมนตรีขอความเห็นชอบต่อบุคคลหรือองค์ประกอบหรือไม่

ตอบ หากการเจรจากับต่างประเทศนั้น จะมีผลผูกพันรัฐบาลหรือประเทศไทย องค์ประกอบและภารกิจของคณะกรรมการจะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีก่อน

๒๐. **ถาม** แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับมติของคณะกรรมการบางคณะ ซึ่งมีมติของที่ประชุมถือว่าเป็นมติคณะรัฐมนตรี เช่น คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ, คณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ, คณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ, คณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายสังคม ซึ่งตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี หรือตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๘ ข้อ ๕ (๖) ที่จัดตั้ง คณะกรรมการเหล่านี้ระบุว่าเมื่อที่ประชุมมีมติอย่างไรแล้ว ให้นำเสนอนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบและเสนอคณะรัฐมนตรีทราบ และถือเป็นมติคณะรัฐมนตรีด้วย แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับเรื่องนี้วางไว้อย่างไร

ตอบ เมื่อนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะนำเสนอคณะรัฐมนตรีทราบในการประชุมคณะรัฐมนตรีครั้งถัดไป

๒๑. ถาม บทบาทของคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีในกระบวนการตัดสินใจพิจารณาเรื่องต่างๆ ที่เสนอเข้ามา ซึ่งเรื่องทุกเรื่องที่ผ่านมาคณะที่ปรึกษานั้น ในทางปฏิบัติ ความเห็นของคณะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีมีผลต่อการตัดสินใจของคณะรัฐมนตรีเพียงใด

ตอบ มีส่วนช่วยให้ท่านนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรีได้ข้อมูลในเรื่องนั้นๆ มากขึ้น เพราะที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีจะทำการวิเคราะห์และหาข้อมูลในด้านต่างๆ เพิ่มอีก

๒๒. ถาม ในกรณีที่ว่าส่วนราชการไม่ได้เป็นเจ้าของเรื่อง แต่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้ขอให้พิจารณาเสนอความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณาของคณะรัฐมนตรี นั้น ส่วนราชการที่เสนอความเห็นจะอยู่ในบังคับของระเบียบฯ โดยเฉพาะ ข้อ ๑๑ หรือไม่

ตอบ ส่วนราชการที่เสนอความเห็นควรดำเนินการตามระเบียบฯ ข้อ ๑๑ เท่าที่จะกระทำได้

๒๓. ถาม ความเห็นที่ส่วนราชการเสนอตามคำถาม ข้อ ๒๒ จะต้องส่งกี่ชุด

ตอบ หนึ่งสำเนา ๑ ชุด และเอกสารประกอบตามจำนวนที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนด คือ ๘๕ ชุด

๒๔. ถาม การเสนอขอความเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แต่เดิมสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นผู้ขอความเห็นไป เช่น สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แล้วนำความเห็นมาสรุปเสนอคณะรัฐมนตรี แต่ตามระเบียบฯ นี้ ส่วนราชการเจ้าของเรื่องต้องขอความเห็นและนำความเห็นมาสรุปเสนอในหนังสือนำส่งเรื่องด้วยหรือไม่

ตอบ ถูกต้อง

๒๕. ถาม เรื่องที่ให้เสนอคณะรัฐมนตรี ในข้อ ๙ (๘) ตามระเบียบ ฯ นี้ มีความหมายกว้างมาก ซึ่งอาจรวมถึงราชการทั้งปวงของกระทรวงการต่างประเทศ ในทางปฏิบัติจะมีทางเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดอย่างไร

ตอบ ข้อ ๙ (๘) ของระเบียบ ฯ หมายความว่าเรื่องสำคัญที่มีผลผูกพันรัฐบาลหรือประเทศไทย เช่น การทำสนธิสัญญาระหว่างประเทศ การเข้าเป็นสมาชิกขององค์การหรือสถาบันระหว่างประเทศ การแต่งตั้ง ย้าย ถอดถอน เอกอัครราชทูตและกงสุล เป็นต้น

๒๖. ถาม ถ้ามีเรื่องที่ควรเสนอคณะรัฐมนตรี แต่ปรับเข้าไม่ได้ในข้อใดข้อหนึ่งตามเรื่องที่กำหนดให้เสนอคณะรัฐมนตรีทั้ง ๑๑ ข้อย่อยของข้อ ๙ จะสามารถนำเสนอคณะรัฐมนตรีได้หรือไม่

ตอบ กรณีดังกล่าวรัฐมนตรีว่าการจะเป็นผู้ใช้ดุลยพินิจว่าควรเสนอคณะรัฐมนตรีหรือไม่ และหากเสนอมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะเสนอทำนายนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งสั่งและปฏิบัติราชการแทนนายกรัฐมนตรี แล้วแต่กรณี ซึ่งท่านดังกล่าวจะเป็นผู้วินิจฉัย

๒๗. ถาม เรื่องที่กระทรวงต้องการเสนอคณะรัฐมนตรีตามระเบียบ ฯ ข้อ ๙ (๑๑) กระทรวงต้องนำกราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรีก่อนเพื่อพิจารณาสั่งการ จึงอาจไม่เป็นไปตามระเบียบ ฯ ข้อ ๙ ควรดำเนินการอย่างไร

ตอบ กรณีที่กระทรวงประสงค์จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา ขอให้ส่งไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีโดยตรง ส่วนกรณีที่นายกรัฐมนตรีสั่งการโดยเฉพาะ ขอให้กระทรวงเสนอนายกรัฐมนตรี เพื่อพิจารณา หากนายกรัฐมนตรีเห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา (ข้อ ๙ (๑๑)) สำนักเลขาธิการนายกรัฐมนตรีจะส่งเรื่องไปให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีดำเนินการนำเสนอคณะรัฐมนตรี

๒๘. ถาม เรื่องที่ต้องผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ไม่ใช่เรื่องที่ต้องเสนอกณะรัฐมนตรี) นั้น มีเรื่องอะไรบ้าง เช่น เรื่องขอให้นำความกราบบังคมทูล ต้องผ่านสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนั้น จำเป็นหรือไม่ อย่างไร

ตอบ จำเป็น เพราะสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นส่วนราชการที่ประสานกับส่วนราชการในพระองค์ คือ สำนักราชเลขาธิการ และสำนักพระราชวัง

๒๙. ถาม ในกรณีที่ส่วนราชการหนึ่ง เห็นว่าเรื่องบางเรื่องในส่วนราชการอีกหน่วยหนึ่งนำเสนอคณะรัฐมนตรี ควรจะได้รับการพิจารณาจากส่วนราชการของตนก่อนที่จะเสนอกณะรัฐมนตรีควรจะทำอย่างไร

ตอบ สามารถเตรียมเรื่องให้รัฐมนตรีเจ้าสังกัดชี้แจงในที่ประชุมคณะรัฐมนตรีได้

๓๐. ถาม ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๕ ให้ส่งเรื่องไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี แต่เอกสารประกอบการสัมมนา ฯ ในแนวทางแก้ไขปัญหา ข้อ ๑ ให้ส่งไปที่เลขาธิการคณะรัฐมนตรีควรจะให้ถือปฏิบัติอย่างไร

ตอบ ให้ทำเป็นหนังสือโดยรัฐมนตรีลงนามถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐)

๓๑. ถาม ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐ “รัฐมนตรีเจ้าสังกัด” เท่านั้น เป็นผู้ลงนามเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ส่วนรัฐมนตรีช่วยว่าการในฐานะ “รักษาการแทน” จะลงนามในหนังสือนำส่งเรื่องได้หรือไม่

ตอบ ได้ ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐ (วรรคหนึ่ง)

๓๒. ถาม ผู้มีสิทธิเสนอเรื่องตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐ กรณีของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ผู้ลงนามในหนังสือนำส่งเรื่องยังคงเป็นปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีใช่หรือไม่

ตอบ ถูกต้อง แต่จะต้องนำเสนอรองนายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีเจ้าสังกัดพิจารณาสั่งการเสียก่อน

๓๓. ถาม กรณีการเสนอเรื่องของรัฐวิสาหกิจต่อคณะรัฐมนตรี ให้เสนอเรื่องผ่านกระทรวงเข้าสังกัด กระทรวงเข้าสังกัด หมายถึง รัฐมนตรี หรือ ปลัดกระทรวง

ตอบ หมายถึง รัฐมนตรี (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐)

๓๔. ถาม การลงนามหนังสือนำเสนอเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรีของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่เสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี ตามพระราชบัญญัติของคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ นั้น ต้องให้รัฐมนตรีเข้าสังกัดลงนามหรือรองนายกรัฐมนตรีในฐานะประธานกรรมการการศึกษาแห่งชาติลงนาม

ตอบ ได้ทั้ง ๒ ท่าน (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐)

๓๕. ถาม เรื่องที่รัฐมนตรีว่าการลงนาม เสนอเรื่องเพื่อเข้าพิจารณาในคณะรัฐมนตรีและได้ส่งมาที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ก่อนที่ระเบียบ ฯ นี้จะมีผลบังคับใช้หากจะต้องนำเรื่องเข้าประชุมคณะรัฐมนตรีในปี ๒๕๓๒ จะต้องแก้ไขให้เป็นไปตามระเบียบ ฯ นี้ หรือไม่

ตอบ ถ้ามีข้อมูลและรายละเอียดเพียงพอที่จะให้คณะรัฐมนตรี สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจะจัดเข้าวาระประชุม แต่ถ้าไม่เพียงพอจะพิจารณาส่งเรื่องคืนเพื่อขอข้อมูลเพิ่มเติมจากกระทรวงเฉพาะกรณีที่จำเป็นเท่านั้น

๓๖. ถาม ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑ วรรคสุดท้าย ที่ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีสรุปหนังสือนำเสนอ ในทางปฏิบัติไม่น่าจะมีประสิทธิภาพควรเป็นส่วนราชการเจ้าของเรื่องซึ่งเข้าใจเรื่องดีเป็นผู้สรุปมากกว่า

ตอบ กรณีนี้ที่ปรึกษานายกรัฐมนตรีมีความเห็นว่า สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นส่วนราชการกลางการสรุปจะรักษาความเป็นกลางได้ดียิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

จะสรุปเรื่องตามข้อมูลและรายละเอียดที่กระทรวงเจ้าของเรื่อง
เสนอไป แต่อาจมีหมายเหตุหรือวิเคราะห์เพิ่มเติมในบางส่วน หรือ
บางเรื่อง

๓๗. ถาม ประกาศต่าง ๆ ของส่วนราชการ ระยะเวลาการเสนอเรื่องนั้น จะ
อยู่ในข้อ ๑๕ หรือข้อ ๒๐ ในหมวด ๓ เรื่องระยะเวลา

ตอบ ประกาศของส่วนราชการที่มีใช้เรื่องกฎหมาย ให้ปฏิบัติตาม
ระเบียบ ฯ ข้อ ๑๕ ส่วนประกาศ ฯ ที่ออกตามความในกฎหมายให้
ปฏิบัติตามระเบียบ ฯ ข้อ ๒๐

๓๘. ถาม มติคณะรัฐมนตรีที่กำหนดให้รัฐวิสาหกิจต้องปฏิบัติด้วยนั้น ใน
กรณีที่รัฐวิสาหกิจไม่ปฏิบัติตามจะผิดกฎหมายใด (ในกรณีที่
พระราชบัญญัติจัดตั้งรัฐวิสาหกิจนั้น ไม่ได้บอกไว้ให้ปฏิบัติตาม
มติคณะรัฐมนตรี)

ตอบ คณะรัฐมนตรีมีอำนาจหน้าที่ในการควบคุม แต่งตั้ง และถอดถอน
ผู้บริหารรัฐวิสาหกิจตามกฎหมายจัดตั้ง หากผู้บริหารรัฐวิสาหกิจใด
ไม่ปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรีอาจพิจารณาได้ว่า
เป็นผู้ที่ไม่สนองนโยบายของรัฐบาล

๓๙. ถาม การเลื่อนขึ้นเงินเดือนประจำปีของข้าราชการพลเรือนตั้งแต่ระดับ
๕ ขึ้นไป ซึ่งพระราชบัญญัติข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้
กำหนดให้เสนอคณะรัฐมนตรีเป็นผู้อนุมัตินั้น เมื่อมีระเบียบสำนัก
นายกรัฐมนตรีว่าด้วยการเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๓๑
ออกมาใช้บังคับแล้ว จะมีผลทำให้การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงไปจาก
เดิมหรือไม่เพียงใด

ตอบ ยังคงเป็นไปตามเดิม

๔๐. **ถาม** การขอมติคณะรัฐมนตรี ยกเว้นไม่สามารถปฏิบัติตามระเบียบหรือมติคณะรัฐมนตรีบางเรื่อง เช่น ระเบียบพัสดุ หรือระเบียบการใช้รถราชการ หรืออนุมัติเงินนอกเหนือจากงบประมาณปกติ จะดำเนินการอย่างไร

ตอบ ดำเนินการตามที่กฎหมาย หรือระเบียบนั้นๆ กำหนดไว้ หากระเบียบกำหนดให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีก็ขอให้ทำเรื่องส่งไปที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๔๑. **ถาม** เมื่อเสนอเรื่องไปสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแล้ว ส่วนราชการเจ้าของเรื่องควรส่งสำเนาไปให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเพื่อเสนอความเห็นต่อคณะรัฐมนตรีหรือไม่ เช่น สำนักงบประมาณ เป็นต้น

ตอบ ควรปฏิบัติตามระเบียบฯ ข้อ ๘ คือ หากเกี่ยวข้องกับส่วนราชการอื่นจะต้องขอความเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องด้วย

๔๒. **ถาม** ในกรณีที่ส่วนราชการต้องส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) พิจารณาก่อนที่จะนำเรื่องเสนอขออนุมัติต่อคณะรัฐมนตรี ในกรณีเช่นนี้ ส่วนราชการนั้นหรือ สศช. จะเป็นผู้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี โดยส่วนราชการจะเป็นผู้จัดทำเอกสารให้

ตอบ กระทรวงเจ้าของเรื่องจะเป็นผู้นำเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี

๔๓. **ถาม** เรื่องเอกสารที่จะต้องประกอบเรื่อง จำนวน ๘๕ ชุด นั้น ในกรณีเรื่องโครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะต้องส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาก่อน จำเป็นหรือไม่ที่จะต้องส่งเอกสารประกอบจำนวน ๘๕ ชุดมาพร้อมกันในการเสนอครั้งแรกหรือรอให้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาก่อน

ตอบ เมื่อได้รับความเห็นหรือข้อพิจารณาของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติแล้ว จะเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณากระทรวงเจ้าของเรื่องจึงจะส่งเรื่องพร้อมเอกสารประกอบจำนวน ๘๕ ชุด ไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๔๔. ถาม หนังสือนำเสนอเรื่องที่มีชื่อเรื่องกฎหมาย สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ต้องการกี่ชุด

ตอบ เฉพาะหนังสือนำเสนอสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีต้องการ ๑ ชุด

๔๕. ถาม การรับรองสำเนา ต้องให้ผู้รับรองสำเนาลงนามจริงทุกฉบับหรือไม่ หรือลงนามในแบบโรเนียวก็เพียงพอแล้ว

ตอบ ลงนามในแบบโรเนียวก็เพียงพอแล้ว แต่ควรระบุชื่อและตำแหน่งของผู้รับรองไว้ด้วย เพื่อสามารถตรวจสอบได้ว่าผู้ใดเป็นผู้รับรอง

๔๖. ถาม การรับรองสำเนาเอกสารที่กำหนดว่าต้องเป็นเจ้าหน้าที่ระดับ ๕ ขึ้นไป นั้น มีหลักเกณฑ์ หรือเหตุผลอย่างไร ใช้ระเบียบใดเป็นหลักในการกำหนดหลักเกณฑ์นี้

ตอบ กรณีรับรองสำเนาเอกสารทั่วไป ผู้รับรองสำเนาเอกสารได้กำหนดไว้ตามระเบียบ ฯ สารบรรณ แต่เอกสารที่เสนอคณะรัฐมนตรีมีความสำคัญกว่าเอกสารทั่วไป จึงกำหนดให้หัวหน้างานหรือตั้งแต่ระดับ ๕ หรือเทียบเท่ารับรอง เพื่อให้แน่ใจได้ว่าเอกสารที่ส่งไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อที่จะนำเสนอคณะรัฐมนตรีนั้น มีความถูกต้อง สมบูรณ์ และผ่านการตรวจสอบก่อนการกรองโดยเรียบร้อย

๔๗. ถาม การขอเอกสารประกอบการประชุมคณะรัฐมนตรีหรือขอสำเนารายงานการประชุมคณะรัฐมนตรี จะสามารถกระทำได้เพียงใด

ตอบ หากเป็นเรื่องลับ ให้หัวหน้าส่วนราชการมีหนังสือขอ หากเป็นเรื่องทั่วไปต้องเป็นระดับผู้อำนวยการกอง โดยขอให้ทำเรื่องไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๔๔. ถาม เอกสารที่ต้องการแจกให้คณะรัฐมนตรี โดยไม่เข้าวาระการประชุม ผู้ลงนามเป็นหัวหน้ารัฐวิสาหกิจได้หรือไม่ หรือจะต้องให้รัฐมนตรีเข้าสังกัดเป็นผู้ลงนาม

ตอบ หัวหน้าองค์การรัฐวิสาหกิจอาจลงนามได้แต่ควรขออนุมัติหลักการจากรัฐมนตรีเข้าสังกัดก่อน ทั้งนี้ เฉพาะเอกสารที่ต้องการแจกโดยไม่เข้าวาระการประชุม

๔๕. ถาม ในกรณีร่างกฎหมายที่อ้างว่า “ด่วน” จะถือเวลาตาม ข้อ ๑๕ วรรคสาม หรือข้อ ๒๐

ตอบ ร่างกฎหมายโดยหลักการ จะต้องถือระยะเวลาตามข้อ ๒๐ เว้นแต่ร่างกฎหมายที่เป็นเรื่องเร่งด่วน และมีความจำเป็นก็อาจดำเนินการตามระยะเวลาในข้อ ๑๕ วรรคสาม

๔๖. ถาม การที่กำหนดว่า ร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจแล้ว ถ้าจะเสนอมติคณะรัฐมนตรีพิจารณา ส่ง ๑๒๐ ชุด แต่ถ้าสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไขไม่มาก ส่ง ๑๐ ชุด นั้น การจะพิจารณาว่า “แก้ไขมาก” หรือ “ไม่มาก” ผู้ใดเป็นผู้พิจารณาควรมีแนวปฏิบัติที่ชัดเจน หากตีความต่างกันจะเป็นปัญหาได้

ตอบ ข้อ ๑๒ วรรค ๓ กำหนดให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้จัดส่งร่างกฎหมายที่ตรวจพิจารณาแล้ว ดังนี้

๑. ร่างกฎหมายที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจแล้ว ถ้าจะเสนอมติรัฐสภาได้แก่ ร่างพระราชบัญญัติ พระราชกำหนด ให้ส่ง ๑๒๐ ชุด

๒. ร่างกฎหมายที่ไม่ต้องเสนอมติรัฐสภาได้แก่ ร่างพระราชกฤษฎีกา ร่างกฎกระทรวง ร่างระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และคณะรัฐมนตรีรับหลักการแล้ว หากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักการในสาระสำคัญ ให้ส่ง ๑๐ ชุด

๓. ร่างกฎหมายที่ไม่ต้องเสนอรัฐสภา และยังมีได้เสนอกณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการหรือคณะรัฐมนตรีรับหลักการแล้ว แต่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแก้ไขเพิ่มเติมหลักการในสาระสำคัญซึ่งจะต้องเสนอกณะรัฐมนตรีอีกครั้ง ให้ส่ง ๕๐ ชุด

๔. สำหรับร่างกฎหมายที่คณะรัฐมนตรีมีมติส่งให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณาแล้ว การจะพิจารณาว่า เป็นการแก้ไขมากหรือน้อย จะต้องพิจารณาถึงสาระสำคัญของการแก้ไขร่างกฎหมายนั้น ๆ

๔.๑ การแก้ไขมาก ได้แก่ การแก้ไขหรือเพิ่มเติมถ้อยคำในร่างกฎหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงหลักการไปจากที่เสนอเดิม หรือจากที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติ หรือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาหรือผู้แทนกระทรวง ทบวง กรม พิจารณาแล้วมีข้อสังเกตหรือความเห็นไม่สอดคล้องกัน. หรือสมควรนำเสนอคณะรัฐมนตรี เป็นต้น

๔.๒ การแก้ไขน้อย ได้แก่ การแก้ไขถ้อยคำเล็กน้อย ๆ ในรายละเอียด เพื่อให้เป็นไปตามแบบหรือเหมาะสมยิ่งขึ้นหรือเป็นการแก้ไขอยู่ภายในหลักการหรือมติคณะรัฐมนตรีเดิม ไม่จำเป็นต้องเสนอกณะรัฐมนตรีอีกครั้ง เป็นต้น

สำหรับผู้พิจารณาเบื้องต้นว่า เป็นการแก้ไขมากหรือน้อยได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และโดยทางปฏิบัติสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะส่งกระดาษไขตัวร่างให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีอยู่แล้ว หากสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีพิจารณาเห็นแตกต่างจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาจะได้ดำเนินการจัดเรื่องเอกสารได้เอง

แบบหนังสือนำเสนอเรื่อง ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑

ที่.....

กระทรวง.....

.....

วันที่.....

เรื่อง ชื่อเรื่อง (สั้น กระชับ ตรงกับสาระสำคัญของเรื่อง)

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๕)

อ้างถึง มติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารประกอบการพิจารณา (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๒)

ข้อความ

ส่วนที่ ๑ ให้กล่าวถึงความเป็นมาของเรื่อง มติคณะรัฐมนตรี คำสั่งที่เกี่ยวข้องหรือเรื่องเดิมของส่วนราชการที่เสนอ ผลการดำเนินการที่เกิดขึ้นแล้ว และความจำเป็นที่ต้องเสนอเรื่องเข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๒ ให้กล่าวถึงประเด็นสำคัญของปัญหา สถานการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น วัตถุประสงค์ของการแก้ไขปัญหา ความเร่งด่วนของเรื่อง ข้อเท็จจริง ข้อมูล รายละเอียดเหตุการณ์ ปัญหา อุปสรรค

- ถ้ามีกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่เสนอให้แจ้งรายละเอียดด้วย

- ให้สรุปความเห็นของส่วนราชการที่เกี่ยวข้องหากมีหลายประเด็น ให้แยกให้ชัดเจน

- ให้สรุปประเด็นข้อเสนอมที่ต้องการให้คณะรัฐมนตรีมีมติให้ชัดเจน ถ้ามีหลายประเด็นให้แยกเป็นข้อ ๆ

ส่วนที่ ๓ ให้วิเคราะห์ผลกระทบของการลงมติคณะรัฐมนตรี
ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล ต่อความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรี
ต่อรัฐสภาตามรัฐธรรมนูญ ต่อเศรษฐกิจในภาพรวม ต่อการเงินและงบประมาณ
ต่อสังคมและการเมือง ต่อบุคคลกลุ่มต่างๆ และต่อเทคโนโลยี (ถ้ามี)

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวง/ทบวง ลงนามในหนังสือนำ
ส่งเรื่อง (ตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๐)

ตัวอย่างหนังสือนำเสนอเรื่องตามระเบียบ ฯ ข้อ ๑๑
แบบที่ ๑

ที่ อก ๐๔๑๕/

กระทรวงอุตสาหกรรม

ถนนพระราม ๖ กท. ๑๐๔๐๐

ธันวาคม ๒๕๓๑

เรื่อง ขออนุมัติทำสัญญาอนุมัติให้เอกชนดำเนินการผลิตและจำหน่ายน้ำ
เพื่อการอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ

เรียน เลขาธิการคณะกรรมการ

- อ้างอิง
๑. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการที่ นร ๐๒๐๒/๑๒๘๓
ลงวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๒๖
  ๒. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการที่ นร ๐๒๐๒/๑๔๖๘
ลงวันที่ ๑๐ มกราคม ๒๕๒๘
  ๓. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการที่ นร ๐๒๐๒/๑๐๔๖
ลงวันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐
  ๔. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการที่ นร ๐๒๐๒/๑๕๒๔
ลงวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑
  ๕. หนังสือสำนักเลขาธิการคณะกรรมการที่ นร ๐๒๐๒/๕๖๔๕
ลงวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๓๑

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างสัญญาอนุมัติให้ดำเนินการผลิตและจำหน่ายน้ำอุตสาหกรรม
  ๒. สำเนาหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท ๕๔๐๐/๘๒๗๕
ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๑
  ๓. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ที่ นร ๐๕๐๘/๔๑๐๒ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๓๑

๔. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ที่ นร ๐๖๐๑/๗๓๔ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๓๑

- (๑) เดิมคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๖ ธันวาคม ๒๕๒๖ อนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมรับไปศึกษาความเป็นไปได้เกี่ยวกับโครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมบริเวณถนนปู่เจ้าสมิงพราย และบริเวณใกล้เคียง ซึ่งขณะนี้มีปัญหาขาดแคลนน้ำ เพื่อจัดหาน้ำให้แก่แหล่งบริเวณดังกล่าว โดยให้สอดคล้อง
- (ก)(ข) กับโครงการจัดสรรน้ำประปาสำหรับแหล่งอุตสาหกรรมบริเวณนี้ของการประปานครหลวงด้วย

ต่อมา คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๐ เห็นชอบในหลักการให้กระทรวงอุตสาหกรรมออกประกาศเชิญชวนเอกชนที่สนใจจะเป็นผู้ลงทุน โดยให้มีสิทธิจำหน่ายน้ำในราคาที่กระทรวงอุตสาหกรรมเห็นสมควร และให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องให้ความสนับสนุนโครงการนี้ด้วย

- (ก) กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการประกาศเชิญชวนและคัดเลือกผู้ลงทุนแล้วเห็นว่า บริษัท บางกอก วอเตอร์ รีซอส จำกัด เป็นผู้เสนอโครงการที่เหมาะสมที่สุด จึงได้เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติเกี่ยวกับการลงนามทำสัญญา กับบริษัท ฯ ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่ได้เจรจาต่อรองไว้แล้ว ซึ่งคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๓๑ ให้รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายมีชัย ฤชุพันธุ์) รับเรื่องนี้ไปพิจารณาในรายละเอียดและข้อกฎหมายร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง แล้วนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณา

ต่อมา สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีแจ้งให้กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาเรื่องนี้อีกครั้งหนึ่ง เนื่องจากมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้า ฯ แต่งตั้งคณะรัฐมนตรีชุดใหม่แล้ว

- (๒) กระทรวงอุตสาหกรรมได้พิจารณาทบทวนเรื่องนี้แล้ว ขอเรียนว่า

๑. กระทรวงอุตสาหกรรมได้ดำเนินการประกาศหาผู้ลงทุน เมื่อวันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๓๐ โดยมุ่งหาผู้ลงทุนที่จะผลิตน้ำที่มีคุณภาพเหมาะเพียงสำหรับกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งต้องมีราคาและคุณภาพต่ำกว่าน้ำประปา ผลปรากฏว่ามีผู้สนใจเสนอลงทุน ๔ ราย และบริษัทบางกอกมอเตอร์ อีควิปเมนท์ จำกัด ซึ่งต่อมาจะขอตั้งบริษัทบางกอก วอเตอร์ รีซอร์ส จำกัด เป็นคู่สัญญาเป็นผู้เสนอโครงการที่มีความเหมาะสมที่สุด โดยเสนอลงทุนประมาณ ๑,๐๕๐ ล้านบาท และต่อมากระทรวงอุตสาหกรรมได้จัดตั้งคณะกรรมการพิจารณาต่อรองเงื่อนไขสัญญากับบริษัท ฯ โดยมีผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ ร่วมเป็นกรรมการ จนบริษัท ฯ ยินยอมตัดเงื่อนไขการขอใช้ที่ดินหนองงูเห่าและการขอให้รัฐช่วยเวนคืนที่ดินออกและเหลือเงื่อนไขสำคัญ ๕ ข้อ โดยบริษัท ฯ ขอรับสิทธิ ๓๐ ปี เพื่อจำหน่ายน้ำอุตสาหกรรมในพื้นที่ถนนปู่เจ้าสมิงพราย เทพารักษ์ สุขุมวิท บางนา - บางปะกง และกิ่งแก้ว รวมทั้งนิคมอุตสาหกรรมบางปูตามราคาค่าน้ำที่บริษัท ฯ เสนอไว้ ซึ่งจะมีราคาถูกกว่าน้ำประปา ทั้งนี้ ทรัพย์สินทั้งหมดจะตกเป็นของรัฐเมื่ออายุสัญญาสิ้นสุดลง ซึ่งเงื่อนไขสำคัญต่าง ๆ พอสรุปได้ดังนี้

(ก) ๑.๑ กระทรวงอุตสาหกรรมจะเข้มงวดการใช้ น้ำบาดาลของโรงงานในเขตอนุญาตโดยจะไม่อนุญาตให้ขุดเจาะบ่อใหม่หรือต่ออายุใบอนุญาต ยกเว้นการขุดบ่อบาดาลเพื่อการบริโภคและในกรณีที่โรงงานจำเป็นต้องใช้น้ำบาดาลเป็นวัตถุดิบในการผลิต

๑.๒ กระทรวงอุตสาหกรรมจะประสานงานและดำเนินการให้บริษัท ฯ สร้างซ่อม ระบบท่อส่งน้ำในเขตที่ดินของหน่วยราชการ เช่น กรมทางหลวง กรมชลประทาน และราชการส่วนท้องถิ่น โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายสำหรับในกรณีที่มีปัญหาได้แย้ง บริษัท ฯ จะต้องแก้ไขแบบแปลนรายละเอียดตามความจำเป็นและตามความประสงค์ของหน่วยราชการ

๑.๓ กระทรวงอุตสาหกรรมจะประสานและดำเนินการให้โครงการนี้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

๑.๔ กระทรวงอุตสาหกรรมจะประสานงานกับส่วนราชการอื่นเพื่อมิให้ออกชนรายอื่นเข้ามาผลิตน้ำแข่งขัน ยกเว้นการประปานครหลวง

๑.๕ เฉพาะในช่วงฤดูฝน ระหว่างเดือนมิถุนายนถึงพฤศจิกายน กระทรวงอุตสาหกรรมจะประสานงานกับส่วนราชการเพื่อขออนุญาตให้บริษัท ฯ ชักน้ำดิบจากคลองระบายน้ำต่าง ๆ ที่อยู่ทางด้านตะวันออกของคันกั้นน้ำพระราชดำริเข้าเก็บกักในอ่างเก็บน้ำได้ และขอผ่อนผันการเก็บค่าธรรมเนียมในกรณีถ้ามีความจำเป็นที่จะต้องชักน้ำจากคลองชลประทาน

๑.๖ ในกรณีเกิดภาวะแห้งแล้งมากหรือคุณภาพน้ำคลองเสื่อมมาก กระทรวงอุตสาหกรรมรับจะร่วมมือกับบริษัท ฯ เพื่อหาทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน

๑.๗ ในกรณีบริษัท ฯ มีกำลังผลิตน้ำอุตสาหกรรมเกินความต้องการของโรงงานในเขตอนุญาตและมีความประสงค์จะขายน้ำอุตสาหกรรมนอกเขตอนุญาต บริษัท ฯ จะต้องเสนอขออนุญาตกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นกรณี ๆ ไป

๑.๘ บริษัท ฯ จะโอนทรัพย์สินทั้งหมดให้รัฐ เมื่อสิ้นสุดระยะโครงการ

๑.๙ เมื่อสิ้นสุดสัญญา หากกระทรวงอุตสาหกรรมไม่ประสงค์จะดำเนินการเอง บริษัท ฯ ขอเป็นผู้มีสิทธิที่จะเข้าดำเนินการต่อก่อนรายอื่น ตามเงื่อนไขที่จะตกลงกันต่อไป

(ข) ๒. วัตถุประสงค์ของโครงการ

๒.๑ เพื่อลดการส่งน้ำบาดาลและแก้ไขปัญหाम่นดินทรุดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๒.๒ เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำที่จะใช้ในการประกอบกิจการของโรงงานอุตสาหกรรมในบริเวณพื้นที่ถนนปู่เจ้าสมิงพราย เทพารักษ์ สุขุมวิท บางนา - บางปะกง กิ่งแก้ว และนิคมอุตสาหกรรมบางปู

(ค) ๓. กระทรวงอุตสาหกรรมพิจารณาแล้วเห็นว่า หลักเกณฑ์และเงื่อนไขของสัญญาตามข้อ ๑ เหมาะสมแล้ว และนับว่าเป็นโครงการตัวอย่างด้านสาธารณูปโภคที่ภาคเอกชนของไทยลงทุนเองทั้งหมดประกอบด้วยโครงการ

นี้คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติในหลักการไว้แล้ว และเป็นโครงการที่เกี่ยวข้องกับหลายส่วนราชการด้วยกัน จึงมีความจำเป็นต้องขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาให้ความเห็นชอบในหลักการดังต่อไปนี้

๓.๑ เห็นชอบในหลักเกณฑ์และเงื่อนไขสัญญาอนุญาตให้ดำเนินการผลิตและจำหน่ายน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม

๓.๒ อนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมหรือผู้ที่รัฐมนตรีมอบหมายเป็นผู้ลงนามทำสัญญากับบริษัทบางกอก วอเตอร์ รีซอส จำกัด ตามสัญญา ซึ่งกรมอัยการจะได้ตรวจสอบให้รัดกุมต่อไป

๓.๓ เห็นชอบในหลักการที่จะให้โครงการนี้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนในเกณฑ์สูงสุด ทั้งนี้ บริษัท ฯ จะต้องทำรายละเอียดเสนอให้คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณาต่อไป

๓.๔ เห็นชอบในหลักการที่จะให้บริษัท ฯ ชักน้ำดิบจากคลองระบายน้ำต่าง ๆ นอกคันกันน้ำพระราชดำริเข้าเก็บกักในอ่างเก็บน้ำได้ เฉพาะในช่วงฤดูฝนระหว่างเดือนมิถุนายนถึงพฤศจิกายน ซึ่งเป็นช่วงที่มีน้ำฝนไหลเอ่อล้นคลองต่าง ๆ เพื่อระบายออกทิ้งอ่าวไทย และขอผ่อนผันการเก็บค่าธรรมเนียมในกรณีมีความจำเป็นที่จะต้องชักน้ำจากคลองชลประทาน ทั้งนี้ บริษัท ฯ จะต้องทำรายละเอียดเสนอกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เพื่อพิจารณาอนุญาตต่อไป

๓.๕ เห็นชอบในหลักการที่จะอนุญาตให้บริษัท ฯ ใช้พื้นที่ในเขตของหน่วยราชการต่าง ๆ เพื่อสร้าง วางท่อ และการบำรุงรักษาโดยไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมให้แก่หน่วยราชการนั้น ๆ ทั้งนี้ บริษัท ฯ จะต้องทำรายละเอียดให้กระทรวงอุตสาหกรรมและกระทรวงที่เกี่ยวข้องพิจารณาอนุญาตต่อไป และหากมีปัญหาโต้แย้ง บริษัท ฯ จะต้องแก้ไขแบบแปลนรายละเอียดตามความจำเป็น และตามความประสงค์ของหน่วยราชการ

๓.๖ เห็นชอบในหลักการที่จะให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตเพื่อกิจการผลิตและจำหน่ายน้ำเพื่ออุตสาหกรรมนี้ รับพิจารณาเพื่อดำเนินการอนุญาตตามขั้นตอนของกฎหมายต่อไป

๓.๑ เห็นชอบในหลักการให้กรมโรงงานอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการจัดตั้งหน่วยงานระดับกองขึ้นเพื่อดำเนินงานเกี่ยวกับด้านโครงการจัดหาน้ำเพื่ออุตสาหกรรม โดยให้สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน (ก.พ.) และสำนักงานประมาณพิจารณาจัดอัตราและงบประมาณให้เหมาะสมต่อไป

- (ง) ๔. อนึ่ง เกี่ยวกับโครงการนี้มีมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง คือ มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๘ มกราคม ๒๕๒๘ เห็นชอบในหลักการของโครงการปรับปรุงกิจการประปาแผนหลัก ระยะที่ ๒ ของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมีค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งมาจากเงินกู้ โดยมีเงื่อนไขว่าในส่วนที่เกี่ยวกับการส่งน้ำไปเพื่อใช้ในการอุตสาหกรรมและน้ำดื่มในย่านสำโรงและปู่เจ้าสมิงพราย ให้แยกไว้เป็นเอกเทศ และหากกระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการได้เสร็จก่อนการประปานครหลวง ก็ให้ระงับโครงการของการประปานครหลวงในส่วนนั้นเสีย

- (จ) ๕. กระทรวงอุตสาหกรรมได้ขอความเห็นในเรื่องนี้จากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องแล้ว ได้ผลสรุปดังนี้

๕.๑ กระทรวงมหาดไทยเห็นว่า ในหลักการแล้วโครงการนี้น่าสนับสนุน แต่ควรจะได้ทบทวนร่างสัญญาในหมวด ๒ ข้อ ๖ และควรให้กระทรวงอุตสาหกรรมควบคุมการใช้ น้ำบาดาลในพื้นที่ที่การประปานครหลวงมีน้ำประปาบริการแล้ว ให้เลิกใช้น้ำบาดาลโดยเร็ว

๕.๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติพิจารณาโครงการจัดหาน้ำเพื่อการอุตสาหกรรมของกระทรวงอุตสาหกรรม และโครงการประปาตามแผนหลักครั้งที่ ๓ ของการประปานครหลวงแล้วเห็นว่า ในหลักการควรให้การประปานครหลวงและกระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินโครงการของแต่ละฝ่ายไป เนื่องจากเป็นน้ำคนละประเภทและคุณภาพต่างกัน

๕.๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเห็นว่า คำว่า “การประปา” น่าจะหมายถึงการบริการน้ำ (ที่มีความสะอาดพอสมควร) โดย

ระบบท่อให้แก่ประชาชนโดยทั่วไป สำหรับกรณีการส่งน้ำให้แก่กลุ่มโรงงานอุตสาหกรรมโดยเฉพาะเท่านั้น ไม่น่าจะอยู่ในความหมายของคำว่า “การประปา”

๖. สรุป

(ข) ๖.๑ กระทรวงอุตสาหกรรมเสนอขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณาอนุมัติให้กระทรวงอุตสาหกรรมทำสัญญาอนุมัติให้บริษัทบางกอก วอเตอร์ รีซอส จำกัด ผลิตและจำหน่ายน้ำเพื่อการอุตสาหกรรม โดยมีเงื่อนไขตามข้อ ๑ และหลักการตามข้อ ๓

๖.๒ กระทรวงมหาดไทยเห็นควรทบทวนร่างสัญญาในหมวด ๒ ข้อ ๖

๗. ผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้น

(๓) ๗.๑ ผลกระทบต่อนโยบายของรัฐบาล เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาลที่จะลดวิกฤติการณ์น้ำบาดาลและแก้ไขปัญหาแผ่นดินทรุดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

๗.๒ ผลกระทบทางเศรษฐกิจ การให้เอกชนเป็นผู้ลงทุน จะเป็นการลดภาระของรัฐในการลงทุน และโรงงานสามารถใช้น้ำเพื่อประกอบการอุตสาหกรรมได้ในราคาที่ถูกลง เป็นการลดรายจ่ายของโรงงาน ซึ่งมีผลทำให้โรงงานไม่ขึ้นราคาสินค้า

๗.๓ ผลกระทบทางสังคมและการเมือง อาจกระทบกับโครงการของการประปานครหลวงบ้าง เนื่องจากโรงงานต้องเลือกใช้น้ำเพื่อการอุตสาหกรรม เพราะราคาถูกกว่า แต่อย่างไรก็ตามน้ำที่จะใช้ในการอุปโภคและบริโภคก็ยังคงต้องใช้น้ำประปาของการประปานครหลวงอยู่

๗.๔ ผลกระทบด้านอื่น ขณะนี้ยังไม่มี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเรื่องนี้ เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

( )

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

สำนักงานปลัดกระทรวง

โทร. ๒๔๖๑๑๓๗

แบบที่ ๒

ที่ มท ๕๖๐๔/

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอภัยวงศ์ กท.๑๐๒๐๐

ตุลาคม ๒๕๓๑

เรื่อง ขออนุมัติโครงการปรับปรุงชุมชนแออัดตามแผนการลงทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อ้างอิง หนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๒๐๒/๑๕๖๗๘
ลงวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๓๐

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. เอกสารโครงการปรับปรุงชุมชนแออัดตามแผนการลงทุนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑลตามแผนพัฒนา ฯ ฉบับที่ ๖

๒. สำเนาหนังสือสำนักงบประมาณ ที่ นร ๐๔๐๕/๒๐๓๓๗
ลงวันที่ ๒๖ ตุลาคม ๒๕๓๑

๓. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ที่ นร ๐๕๐๑/๕๑๔๘ ลงวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๓๑

๑. เรื่องเดิม

ตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๐

อนุมัติตามมติคณะกรรมการรัฐมนตรีฝ่ายเศรษฐกิจ เห็นชอบในหลักการของแผนงานพัฒนาที่อยู่อาศัยและปรับปรุงชุมชนแออัดของการเคหะแห่งชาติ และแผนงานปรับปรุงชุมชนแออัดของเทศบาลเมืองสมุทรปราการ เทศบาลเมืองนนทบุรี และกรมการปกครอง ในกรอบวงเงินลงทุนพัฒนาในช่วงแผน ฯ ฉบับที่ ๖ จำนวน ๔,๔๐๗.๔ ล้านบาท สำหรับส่วนของการเคหะแห่งชาติให้เริ่มดำเนินการได้ในปี ๒๕๓๑ และขยายเวลาถึงปี ๒๕๓๖ จำนวนประมาณ ๑๕,๕๐๐ หน่วย วง

เงินลงทุน ๗๘๔.๖ ล้านบาท นั้น

๒. รายละเอียดเรื่องที่เสนอให้คณะกรรมการพิจารณา

๒.๑ การเคหะแห่งชาติได้จัดทำโครงการปรับปรุงชุมชนแออัดและปริมณฑลตามแผนงานที่คณะกรรมการได้อนุมัติไว้แล้ว โดยมีเป้าหมายดำเนินการปรับปรุงชุมชนแออัด จำนวน ๑๖,๐๐๐ ครัวเรือน โดยแยกเป็น ๒ โครงการ คือ

๒.๑.๑ โครงการจัดหาที่อยู่อาศัยใหม่ จำนวน ๘,๐๐๐ ครัวเรือน โดยการย้ายประชาชนในชุมชนแออัดที่มีความเดือดร้อนถูกรื้อไล่หรือถูกไฟไหม้ออกจากที่เดิมไปยังที่ใหม่ หรือไปยังที่ดินบางส่วนในที่ดินเดิม โดยในบริเวณที่ปรับปรุงใหม่จะมีการจัดระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการพื้นฐานตามความจำเป็นที่เหมาะสม และผู้อยู่อาศัยจะมีส่วนร่วมรับภาระในการจัดสร้างที่อยู่อาศัยของตนเอง ซึ่งการเคหะแห่งชาติกำหนดเป้าหมายดำเนินงานปีละ ๒,๐๐๐ ครัวเรือน ตลอดแผนฯ รวม ๘,๐๐๐ ครัวเรือน ใน ๖๘ ชุมชน โดยดำเนินการด้วยรูปแบบและวิธีการต่างๆ ที่เหมาะสมกับแต่ละชุมชนและมีโครงการสำรองไว้ในกรณีมีปัญหาเร่งด่วนอีกจำนวน ๔,๖๐๐ ครัวเรือน

๒.๑.๒ โครงการปรับปรุงชุมชนในที่ดินเดิม จำนวน ๘,๐๐๐ ครัวเรือน เป็นการปรับปรุงสภาพการอยู่อาศัยของประชาชนในชุมชนแออัดนั้นๆ ให้ดีขึ้นแทนการรื้อไล่ลง โดยทำการปรับปรุงสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพ เช่น ทางเดินเท้า ทางระบายน้ำ ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการในชุมชน รวมถึงการปรับปรุงด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่น ที่การเคหะแห่งชาติได้ดำเนินการมาแล้ว จำนวน ๑๒๐ ชุมชน ในประเภทนี้การเคหะแห่งชาติได้กำหนดที่จะปรับปรุงชุมชนแออัดในที่ดินเดิมไว้ปีละ ๒,๐๐๐ ครัวเรือน รวมตลอดทั้งแผนฯ ๘,๐๐๐ ครัวเรือน แต่เนื่องจากแหล่งเงินในการจัดทำโครงการนี้มาจาก ๒ แหล่ง คือ ส่วนหนึ่งมาจากงบประมาณตามข้อเสนอของ ส.ส. กรุงเทพมหานคร ซึ่งจะกำหนดโครงการที่จะดำเนินการในภายหลัง และอีกส่วนหนึ่งเป็นเงินงบประมาณอุดหนุนจำนวน ๒๐.๐ ล้านบาท ซึ่งการเคหะแห่งชาติได้กำหนดโครงการร่วมกับกรุงเทพมหานครแล้ว จำนวน ๒,๔๐๐ ครัวเรือน

(รายละเอียดโครงการปรากฏตามเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย หมายเลข ๑)

การดำเนินการตามโครงการดังกล่าว จะใช้วงเงินลงทุนทั้งสิ้น จำนวน ๘๕๕.๖ ล้านบาท เงินรายได้การเคหะแห่งชาติจำนวน ๑๓๘.๕ ล้านบาท และเงินจากแหล่งอื่น ๆ จำนวน ๔๕๐.๖ ล้านบาท

๒.๒ กระทรวงมหาดไทยจึงขอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา อนุมัติ ดังนี้

๒.๒.๑ ให้การเคหะแห่งชาติดำเนินงานปรับปรุง ชุมชนแออัดจำนวน ๑๖,๐๐๐ ครัวเรือน โดยแยกเป็นโครงการจัดที่อยู่อาศัยใหม่ ๘,๐๐๐ ครัวเรือน และโครงการปรับปรุงชุมชนแออัดในที่ดินเดิม จำนวน ๘,๐๐๐ ครัวเรือน

๒.๒.๒ อนุมัติวงเงินลงทุนของโครงการจำนวนทั้งสิ้น ๘๕๕.๖ ล้านบาท โดยแยกเป็นเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน ๒๖๖.๕ ล้านบาท เงินรายได้การเคหะแห่งชาติ จำนวน ๑๓๘.๕ ล้านบาท และเงินจากแหล่งอื่น จำนวน ๔๕๐.๖ ล้านบาท

๒.๓ ความเห็นของส่วนราชการ

๒.๓.๑ สำนักงบประมาณ มีความเห็นว่า กระทรวงมหาดไทยได้เสนอขออนุมัติโครงการดังกล่าวเกินกรอบวงเงินลงทุนในช่วงแผน ๖ ฉบับที่ ๖ ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๓๐ จึงเห็นสมควรให้การเคหะแห่งชาติดำเนินการตามโครงการฯ ได้ในกรอบที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติไว้แล้ว คือ จำนวน ๑๕,๕๐๐ หน่วย จำนวนเงิน ๗๘๔.๖ ล้านบาท โดยใช้จ่ายจากเงินอุดหนุนจากรัฐบาล จำนวน ๒๕๘.๓ ล้านบาท เงินรายได้ของการเคหะฯ จำนวน ๘๒.๐ ล้านบาท และเงินจากแหล่งอื่น ๆ จำนวน ๔๔๔.๓ ล้านบาท

๒.๓.๒ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติพิจารณาแล้ว เห็นชอบตามโครงการที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

๓. ผลกระทบของการมีมติคณะรัฐมนตรี

หากคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติตามที่กระทรวงมหาดไทยเสนอ

แล้ว จะมีผลกระทบในด้านต่าง ๆ ดังนี้

๓.๑ ผลกระทบต่อนโยบายรัฐบาล สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลในเรื่องการบริการสังคม เพื่อให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยมีที่อยู่อาศัย

๓.๒ ผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณ ผู้กักกันการใช้งบประมาณต่อเนื่องไปจากปี ๒๕๓๔ ถึงปี ๒๕๓๖ อีกจำนวน ๙๑.๐ ล้านบาท

๓.๓ ผลกระทบทางสังคม โครงการปรับปรุงชุมชนแออัดนี้ จะมีผลทำให้เกิดระเบียบของชุมชน มีการปรับปรุงสภาพแวดล้อมของชุมชนให้ดีขึ้น

๓.๔ การอนุมัติโครงการตามข้อเสนอของกระทรวงมหาดไทย ไม่มีผลกระทบด้านอื่น ๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดนำเรื่องนี้เสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

( )
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

การเคหะแห่งชาติ

ฝ่ายนโยบายและแผน

โทร. ๓๗๗๕๕๐๑ ต่อ ๑๓๐

ตัวอย่างหนังสือนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับการเสนอร่างกฎหมาย

ที่ กษ ๑๒๐๔/

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ถนนราชดำเนินนอก

กท. ๑๐๒๐๐

เมษายน ๒๕๓๒

เรื่อง ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย
๑. ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. .... และบันทึกคำชี้แจงประกอบร่างพระราชบัญญัติ ฯ จำนวน ๑๒๐ ชุด
  ๒. บัญชีเปรียบเทียบกฎหมาย จำนวน ๑๒๐ ชุด
  ๓. รายงานการประชุมร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง จำนวน ๑๒๐ ชุด
  ๔. บันทึกวิเคราะห์สรุปร่างพระราชบัญญัติ ฯ จำนวน ๑๒๐ ชุด

ด้วยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้รับรายงานจากสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ว่า สมควรปรับปรุงบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ในส่วนที่เกี่ยวข้องขอบเขตของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม องค์ประกอบของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด อำนวยหน้าที่ของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม การดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สิทธิของเจ้าของที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน สิทธิของเกษตรกรหรือบุคคลอื่นใดที่ได้รับเนื่องจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกำหนดเวลา

ในการอุทธรณ์จำนวนเงินค่าทดแทนเพื่อการเวนคืน เนื่องจากเห็นว่าบทบัญญัติในเรื่องดังกล่าวยังไม่เหมาะสมและเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม สมควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัตินี้ดังกล่าวให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยการปรับปรุงหลักการเดิมเกี่ยวกับการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ ซึ่งเป็นหลักการอย่างแคบ กล่าวคือ เป็นการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองที่ดิน (ที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเอกชน) เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และสถาบันเกษตรกรได้เข้าซื้อ หรือเข้าทำประโยชน์ โดยรัฐให้ความช่วยเหลือบ้างเล็กน้อย ส่วนหลักการที่ขอปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมจะเป็นการขยายหลักการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยเปลี่ยนระบบการถือครองที่ดินดังที่ได้กล่าวมา เป็นการรวมเอาระบบการจัดสรรที่ดินตามหลักการเดิมไว้ในกระบวนการพัฒนาการเกษตรทั้งหมดเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยรวมถึงการให้สินเชื่อการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดระบบการชลประทาน การจัดรูปที่ดิน การส่งเสริมการเกษตร การจัดระบบการตลาด การจัดตั้งกิจการอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตผลเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินนั้น และการจัดตั้งกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานการปฏิรูปที่ดินครบวงจร อันจะช่วยพัฒนาการช่วยเหลือเกษตรกรให้ได้ผลดียิ่งขึ้นกว่าเดิม ทั้งยังเป็นการแก้ปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรผู้ไร้ที่ดินทำกินอันเนื่องมาจากการเพิ่มจำนวนอย่างรวดเร็วของประชากรอีกด้วย

ในการยกร่างพระราชบัญญัตินี้ ได้มีการประชุมร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้องได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้ว ที่ประชุมร่วมเห็นชอบด้วยในหลักการ ยกเว้นกระทรวงการคลังได้เสนอข้อสังเกตรวม ๒ ประการ คือ

๑. มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้บัญญัติยกเว้นเฉพาะที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มิให้เป็นที่ยึดถือกรรมสิทธิ์ ซึ่ง ส.ป.ก. ถือกรรมสิทธิ์ได้เอง ส่วนที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อมานั้น เป็นที่ยึดถือกรรมสิทธิ์ซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังก็ได้มีนโยบายสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยกำหนดมาตรการอำนวยความสะดวกให้ ส.ป.ก. มากที่สุดอยู่แล้ว

๒. การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ ส.ป.ก. ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อมา หรือที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. นำมาใช้เพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น จะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วย

อย่างไรก็ดี ส.ป.ก. ได้ชี้แจงว่า ข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ยังไม่อาจอำนวยความสะดวกแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้อย่างเต็มที่ จึงสมควรให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งหมด ส่วนการแก้ไขกฎหมายเพื่อการนี้ ไม่จำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วย ความละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

ดังนั้น ร่างพระราชบัญญัตินี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและคุ้มครองเกษตรกรในการปฏิรูปที่ดินอย่างแท้จริง อันจะเป็นมาตรการแก้ไขปัญหาพื้นฐานของเกษตรกรผู้มีฐานะยากจน และพัฒนาพื้นฐานด้านเศรษฐกิจของประเทศให้เจริญยิ่งขึ้น สำหรับผลกระทบต่อการเงินและงบประมาณนั้น จำเป็นจะต้องใช้เงินกู้จากต่างประเทศบางส่วนมาใช้ในการปฏิรูปที่ดิน

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์พิจารณาแล้วเห็นชอบตามที่ ส.ป.ก. เสนอ จึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....พร้อมด้วยบันทึกหลักการและเหตุผล และบัญชีเปรียบเทียบ
มาเพื่อให้โปรดนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

( )

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

.....

โทร.....

บันทึกวิเคราะห์สรุป ร่างพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ฉบับที่ ..) พ.ศ. ....

๑. ความจำเป็นที่ออกกฎหมาย

๑.๑ ปัจจุบันเกษตรกรรมมีความเดือดร้อนในด้านการทำมาหากินเพิ่มขึ้น จำนวนผู้ไร้ที่ทำกินและอัตราการเพิ่มของประชากรได้ทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ จึงมีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยด่วน โดยหวังว่าการปฏิรูปที่ดินเป็นมาตรการอันหนึ่งที่จะแก้ไขปัญหาพื้นฐานของเกษตรกรได้อย่างจริงจัง ซึ่ง ส.ป.ก. ก็ได้พยายามศึกษาถึงสาเหตุของปัญหาทั้งในด้านข้อเท็จจริงและปัญหาข้อกฎหมาย ตลอดจนแนวทางแก้ไขปัญหามีอยู่เดิมและปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคต ปัจจุบันได้ศึกษาเสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงได้เสนอมานี้เพื่อดำเนินการ

๑.๒ หลักการเดิมของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘ นั้น เป็นหลักการอย่างแคบคือ เป็นการปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิและการถือครองในที่ดิน (ที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเอกชน) เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพ และสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ หรือเช่าทำประโยชน์ โดยรัฐให้ความช่วยเหลือบ้างเล็กน้อย ส่วนหลักการที่ขอปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมนี้จะเป็นการขยายหลักการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเปลี่ยนระบบการถือครองที่ดินดังที่ได้กล่าวมา เป็นการรวมเอาระบบการจัดสรรที่ดินตามหลักการเดิมไว้ในกระบวนการพัฒนาการเกษตรทั้งหมดเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร โดยรวมถึงการให้สินเชื่อการเกษตร การปรับปรุงบำรุงดิน การจัดระบบการชลประทาน การจัดรูปที่ดิน การส่งเสริมการเกษตร การจัดระบบการตลาด การจัดตั้งกิจการอุตสาหกรรมแปรรูป

ผลิตผลเกษตรกรรมในเขตปฏิรูปที่ดินนั้น และการจัดตั้งกิจการอื่นที่เป็นการสนับสนุนหรือเกี่ยวเนื่องกับการปฏิรูปที่ดิน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการดำเนินงานการปฏิรูปที่ดินครบวงจร อันจะช่วยพัฒนาการช่วยเหลือเกษตรกรให้ได้ผลดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

๒. เหตุผลที่จำต้องเสนอร่างกฎหมายในระยะเวลาอัน
เพื่อแก้ปัญหาในเรื่องเกี่ยวกับที่ดินทำกินให้แก่ราษฎร

๓. ความเกี่ยวข้องกับกฎหมายอื่น

บทบัญญัติบางมาตรา เป็นนโยบายที่จำเป็นต้องดำเนินการ แม้ว่าอาจกระทบกระเทือนถึงสัมปทานป่าไม้ ปะทานบัตรแร่ และสิทธิในทรัพย์สินการธรรมชาติประการอื่น และบทบัญญัติของกฎหมายอื่นๆ อยู่บ้าง

๔. การขอข้อมูล หรือความเห็นจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง

ได้มีการประชุมร่วมกับส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้ว ที่ประชุมพร้อมเห็นชอบด้วยในหลักการ ยกเว้นกระทรวงการคลังได้เสนอข้อสังเกตรวม ๒ ประการ คือ

๔.๑ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ได้บัญญัติยกเว้นเฉพาะที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาโดยการเวนคืนตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม มิให้เป็นที่ยึดที่ราชพัสดุ ซึ่ง ส.ป.ก. ถือกรรมสิทธิ์ได้เอง ส่วนที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อมานั้น เป็นที่ยึดที่ราชพัสดุซึ่งกระทรวงการคลังเป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ อย่างไรก็ตาม กระทรวงการคลังก็ได้มีนโยบายสนับสนุนการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมโดยกำหนดมาตรการอำนวยความสะดวกให้ ส.ป.ก. มากที่สุดอยู่แล้ว

๔.๒ การแก้ไขกฎหมายเพื่อให้ ส.ป.ก. ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดซื้อมา หรือที่ดินของรัฐที่ ส.ป.ก. นำมาใช้เพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น จะต้องแก้ไขพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วย

อย่างไรก็ดี ส.ป.ก. ได้ชี้แจงว่า ข้อ ๕ แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๕ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ออกตามความในพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ยังไม่อาจอำนวยความสะดวกแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้อย่างเต็มที่ จึงสมควรให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินที่ ส.ป.ก. ได้มาเพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทั้งหมด ส่วนการแก้ไขกฎหมายเพื่อการนี้ ไม่จำเป็นต้องแก้ไขพระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๕๑๘ ด้วย

๕. ประโยชน์ของการแก้ไขพระราชบัญญัติในเรื่องนี้

๕.๑ ทำให้การกำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน มีความชัดเจนยิ่งขึ้น ไม่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนแก่เจ้าของที่ดินในเขตชุมชนที่มีได้มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๕.๒ ทำให้การดำเนินการปฏิรูปที่ดินในที่ดินของรัฐประเภทต่าง ๆ มีขอบเขตที่แน่นอนและชัดเจนยิ่งขึ้น

๕.๓ ทำให้ ส.ป.ก. สามารถให้สิทธิในที่ดินแก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกรได้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ในภาคเกษตรกรรมตามความเป็นจริงยิ่งขึ้น นอกจากนี้ ยังมีผลให้ ส.ป.ก. มีอำนาจในการจัดที่ดินให้บุคคลอื่นประกอบกิจการอันเป็นการสนับสนุนหรือต่อเนื่องกับการปฏิรูปที่ดินตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ เพื่อพัฒนางานปฏิรูปที่ดินให้สามารถดำเนินไปจนครบวงจรในภาคเกษตรกรรม

๕.๔ ทำให้การดำเนินการจัดซื้อ เพื่อการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมมีประสิทธิภาพสูงขึ้น

๕.๕ ทำให้ ส.ป.ก. เป็นผู้ถือกรรมสิทธิ์ในที่ดินทุกประเภทที่ ส.ป.ก. ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้

๕.๖ ทำให้ ส.ป.ก. มีอำนาจดำเนินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมในที่ดินที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่ยังมิได้กำหนด

เป็นเขตปฏิรูปที่ดินได้เมื่อที่ดินนั้นมีความเหมาะสมที่จะทำการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

๖. สิทธิและหน้าที่ของเกษตรกร โดยสรุปมีดังนี้

๖.๑ สิทธิของเกษตรกร ฯลฯ (ที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ)

ในการที่จะเข้าร่วมลงทุนในกิจการอุตสาหกรรมแปรรูปผลิตผลเกษตรกรรม ซึ่งเดิมกำหนดไว้ไม่เกินร้อยละหกสิบของจำนวนทุนทั้งหมด นั้น ได้แก้ไขเป็นร้อยละสี่สิบของจำนวนทุนทั้งหมดเพื่อความเป็นธรรมแก่ผู้ประกอบการคนเดิม

๖.๒ สิทธิที่จะขอเช่าหรือเช่าซื้อแทนในกรณีที่มีผู้เช่าหรือผู้เช่าซื้อที่ดินตามพระราชบัญญัตินี้ตาย ซึ่งเดิมบัญญัติให้เป็นสิทธิของทายาทนั้น ได้แก้ไขโดยกำหนดให้เป็นสิทธิของบุคคลในครอบครัวเดียวกันเท่านั้น คือ คู่สมรสและผู้สืบสันดานที่จะขอเช่าหรือเช่าซื้อแทน การสืบสิทธิในที่ดินที่ได้กรรมสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในกรณีที่เจ้าของที่ดินตายได้แก้ไขโดยกำหนดให้บุคคลที่จะขอมีสิทธิในที่ดินนั้นต่อไปได้ คือ คู่สมรสและผู้สืบสันดานที่ประสงค์จะทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปได้เท่านั้น ฉะนั้น ที่ดินดังกล่าวไม่ตกทอดทางมรดกตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

๗. มาตรการควบคุมการใช้ดุลพินิจของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยสรุปมีดังนี้

๗.๑ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการใช้อำนาจของพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯลฯ ในการที่จะเข้าไปในที่ดินที่มีเจ้าของหรือผู้ครอบครองในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อดำเนินการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด

๗.๒ กำหนดให้ ส.ป.ก. จ่ายค่าทดแทนอันเป็นธรรมแก่เจ้าของหรือผู้ครอบครองต้นไม้หรือสิ่งต่าง ๆ ที่ถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ ฯลฯ ทำลายเมื่อมีความจำเป็น ทั้งนี้ เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของเจ้าของหรือผู้ครอบครองทรัพย์สินนั้น

๗.๓ กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินการเวนคืน

อสังหาริมทรัพย์เฉพาะส่วนที่จำเป็นแก่การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้ในพระราชบัญญัตินี้ เช่น การประกาศกำหนดเขตที่ดินในบริเวณที่จะเวนคืน การรังวัด สอบเขตหรือตรวจสอบเนื้อที่และแบ่งแยกที่ดินที่จะเวนคืน การกำหนดเงินค่าทดแทน การจัดทำแผนที่แสดงเขตที่ดินที่จะเวนคืน การบันทึกหลักฐานทางทะเบียนสิทธิและนิติกรรม การเข้าครอบครองที่ดินในกรณีจำเป็นเร่งด่วน ก่อนการเวนคืน และการเข้าครอบครองที่ดินที่เวนคืนแล้ว เป็นต้น ส่วนวิธีการทั่วไปที่มีได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้โดยเฉพาะ ให้ดำเนินการตามกฎหมายว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์

๘. การวิเคราะห์ผลกระทบต่อเศรษฐกิจ การเงิน และงบประมาณของกฎหมายฉบับนี้

สำหรับผลกระทบด้านการเงินและงบประมาณนั้น จำเป็นจะต้องใช้เงินกู้จากต่างประเทศบางส่วนมาใช้ในการปฏิรูปที่ดิน

๙. การเตรียมการออกกฎหมายตามร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้

ได้เตรียมการแล้ว และจะนำเสนอมาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณาเมื่อร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ประกาศใช้บังคับแล้ว

พิมพ์ที่โรงพิมพ์สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ถนนสามเสน กทม. ๑๐๓๐๐
นายปัญญา ธรรมวิทย์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. ๒๕๓๒

11499 ฉ.2

KE สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี.
60.2 ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วย
ล761ร การเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี พ.ศ.
2532 2531 พร้อมคำอธิบาย และคำถาม-
คำตอบ.

